

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY KŁODAWA

NA LATA 2021-2027

OFICYNA
PROFILAKTYCZNA

Spis treści

I. Wprowadzenie	4
1. Metodologia opracowania Strategii	6
2. Podstawy prawne	9
3. Spójność z dokumentami strategicznymi	13
3.1. Dokumenty europejskie	13
3.2. Dokumenty krajowe	14
3.3. Dokumenty regionalne	15
3.4. Dokumenty lokalne	15
II. Charakterystyka gminy Kłodawa	17
1. Położenie	17
2. Sytuacja demograficzna	18
3. Rynek pracy i sytuacja gospodarcza	21
4. Edukacja i wychowanie	25
5. Kultura, sport i rekreacja	29
6. Opieka zdrowotna	33
7. Bezpieczeństwo publiczne	34
8. Działalność organizacji pozarządowych	35
9. Pomoc społeczna	37
10. Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	46
III. Diagnoza sytuacji społecznej	47
1. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej	47
2. Wsparcie osób z niepełnosprawnością	55
3. Zdrowie psychiczne	60
4. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych	62
5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	71
6. Aktywność i integracja społeczna seniorów	77
7. Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu	83
8. Wsparcie osób z problemem ubóstwa	91
9. Problem przestępczości	95

10. Analiza SWOT.....	100
IV. Część programowa	104
1. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych	105
2. Kierunki rozwiązywania problemów społecznych.....	106
3. Ramy finansowe Strategii.....	120
4. System wdrażania Strategii.....	121
5. System aktualizacji Strategii.....	122
6. Komunikacja społeczna i promocja Strategii.....	123
7. Monitoring i ewaluacja	124
8. Wnioski i podsumowanie.....	126
V. Bibliografia.....	129
VI. Spis rysunków, tabel, wykresów	131
1. Spis rysunków	131
2. Spis tabel.....	131
3. Spis wykresów	134

Wykaz skrótów:

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

UG – Urząd Gminy

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

NGO (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

MŚP – Sektor małych i średnich przedsiębiorstw

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KBPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GCK – Gminne Centrum Kultury

GOK – Gminny Ośrodek Kultury

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna

KP – Komisariat Policji

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

pp. – punkt procentowy

I. Wprowadzenie

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, niktynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów ekonomii społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Konsekwencje pojawienia się wirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez niego choroby COVID-19 mogą spowodować konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze i społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej. W związku z tym pojawić się mogą nowe wyzwania dla polityki lokalnej, jak np. bezrobocie, które dotychczas nie stanowiło dotkliwego problemu na poziomie kraju, województwa jak i Gminy. W związku z trwającą pandemią uwydatniają się stare i pojawiają nowe ryzyka socjalne. Na poziomie lokalnym można do nich zaliczyć kryzys gospodarczy skutkujący, m.in. poważnymi skutkami dla rynku pracy, rozwarstwienie społeczne pociągające za sobą ryzyko wzrostu liczby osób wykluczonych ze społeczeństwa, zwiększenie skali ubóstwa, ujawnianie się nowych konfliktów społecznych, wzrost zachowań indywidualistycznych w miejsce zachowań wspólnotowych, wpływających negatywnie na jakość kapitału społecznego i więzi społecznych, czy problem organizacji i zarządzania czasem osób starszych. To tylko

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

część z wielu negatywnych konsekwencji jakie może za sobą pociągać pandemia koronawirusa. Polityka społeczna w czasie kryzysu wymaga specjalnej uwagi i planowania, wykorzystując przy tym swoje instrumenty zarówno interwencyjne – w perspektywie krótkoterminowej, jak i w okresie długoterminowym, wybiegającym w okres popandemiczny².

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kłodawa na lata 2021-2027³ jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mających na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych. W celu zwiększenia skuteczności, konieczne jest systematyczne śledzenie zjawisk i problemów społecznych, które są przedmiotem Strategii.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, w działalności lokalnej polityki społecznej potrzebne jest strategiczne podejście. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy. Strategia stanowi zatem ważny instrument zarządzania, dzięki któremu możliwe jest rozpoznanie i wdrażanie przedsięwzięć o charakterze społecznym oraz integracja różnych środowisk lokalnych w ramach wspólnie zaplanowanych i skoordynowanych działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kłodawa na lata 2021-2027 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Gminy, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

² N. G. Pikuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, *Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa*, Kraków 2020, s. 9-16.

³ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kłodawa na lata 2021-2027” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

- ◆ wspieranie rodziny,
- ◆ wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- ◆ zdrowie psychiczne,
- ◆ profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- ◆ przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- ◆ aktywność i integracja społeczna seniorów,
- ◆ promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- ◆ wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- ◆ problem przestępczości.

Do każdego z tych obszarów wskazane zostały podstawowe informacje, działania interwencyjne i najważniejsze problemy wynikające z przeprowadzonej diagnozy.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kłodawa na lata 2021-2027 jest wyrazem zintegrowanego planowania strategicznego. Określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów i pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. Pozwoli to na zapewnienie mieszkańcom gminy Kłodawa dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

1. Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kłodawa na lata 2021-2027 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Wskazane w nich cele, zarówno główne jak i szczegółowe, mają za zadanie przybliżyć Gminę do osiągnięcia wskazanego przez lokalne władze i mieszkańców pożądanego jej obrazu w przyszłości. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat.

Jest to podejście zgodne z założeniami strategicznego planowania i zarządzania w administracji publicznej. W naukach o zarządzaniu wyróżnia się trzy główne poziomy planowania:

- ◆ planowanie strategiczne (długofalowe), w ramach którego określone zostają priorytetowe kierunki działań Gminy, cele i zasoby umożliwiające ich osiągnięcie;
- ◆ planowanie taktyczne (średniookresowe), czyli programy wskazujące zadania niezbędne do osiągnięcia celów głównych;
- ◆ planowanie operacyjne (krótkookresowe), które obejmuje jednorazowe lub cykliczne projekty i zadania pozwalające na realizację poszczególnych, mniej złożonych elementów planów taktycznych⁴.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Zdefiniowane w dokumentach strategicznych problemy oraz kierunki działań skierowanych na rozwój społeczno-gospodarczy Gminy i wsparcie mieszkańców w zaspokajaniu ich potrzeb, mają szczególne znaczenie dla opracowywania i wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Spójna wizja Gminy w przyszłości pozwala podmiotom realizującym zadania z zakresu polityki społecznej na wprowadzanie kompleksowych i adekwatnych do potrzeb mieszkańców działań.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy Gminy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, czy Program Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi oraz Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Uwzględnienie ich oraz merytoryczna spójność dokumentów umożliwia pełne wykorzystanie potencjału Gminy w poszczególnych aspektach lokalnej polityki społecznej. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

⁴ R. W. Gryffin (2004), Podstawy zarządzania organizacjami, Warszawa: PWN., s. 224-225.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

L.P.	Etap	Charakterystyka
1	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i głównych potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych, trendów społecznych oraz wnioski z przeprowadzonej na terenie Gminy diagnozy problemów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej, które wpływa na jej rozwój i wykorzystanie dostępnych zasobów. Dodatkowym sposobem na określenie możliwości i ograniczeń Gminy jest Analiza SWOT, wskazująca na jej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.
2	Sformułowanie Misji i Wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast Misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Wskazanie najdotkliwszych trudności mieszkańców i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.
4	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego zarówno w trakcie, jak i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest narzędziem służącym instytucjom samorządowym i NGO odpowiedniemu wspieraniu oraz wzmocnieniu potencjału lokalnej społeczności. Z tego powodu proces jej tworzenia i wdrażania nie może pomijać udziału osób szczególnie nią zainteresowanych, czyli mieszkańców. Włączenie lokalnej społeczności w procesy decyzyjne i kreowanie działań nazywa się partycypacją społeczną, a jej najczęściej spotykanymi formami są konsultacje społeczne, warsztaty strategiczne z lokalną społecznością, badania diagnozujące zagrożenia lokalne oraz potrzeby mieszkańców w obszarach ujętych w dokumencie. Uspołecznienie Strategii i powierzenie części odpowiedzialności za jej charakter mieszkańcom daje możliwość zaplanowania działań adekwatnych do rzeczywistych oczekiwań społeczności lokalnej oraz stwarza warunki do pełniejszego wykorzystania jej potencjału.

Przed przystąpieniem do opracowania Strategii, wśród mieszkańców gminy Kłodawa przeprowadzone zostały badania w 2021 roku, mające na celu: zidentyfikowanie problemów społecznych występujących wśród dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców Gminy, rozpoznanie przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe, określenie skali oraz zakresu występujących problemów społecznych, pokazanie rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków. Zakres prac badawczych odnosił się do problemów społecznych, takich jak: uzależnienia, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie. Zbadaniu poddane zostały również kwestie związane ze wspieraniem rodziny, problemami osób starszych i osób z niepełnosprawnością oraz bezpieczeństwem publicznym.

2. Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych danej gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Podstawą juretryczną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 920) oraz ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.), art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, który w powiązaniu z art. 16 b., ustawy

z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 794 z późn. zm.), stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy „*opracowanie oraz realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*”⁵.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Wśród najistotniejszych ustaw kompetencyjnych, nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki, należy wyszczególnić m.in.:

1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2009 r. poz. 946),
2. ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 11),
3. ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 735),
4. ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE WSPARCIA RODZINY I DZIECKA

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 159),
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407),
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1348 z późn. zm.),
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111),

⁵ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 794 z późn. zm.).

6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U z 2021 r. poz. 877),
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OCHRONY ZDROWIA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIU UZALEŻNIENIOM

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 41 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050),
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 711),
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OŚWIATY, ZATRUDNIENIA ORAZ WSPARCIA SOCJALNEGO

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573),
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 4),
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
5. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2085),

6. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 11 z późn. zm.),
7. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 11),
8. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 423 z późn. zm.),
9. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007),
10. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE ASPEKTY FINANSOWE

1. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 38 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305),
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE POBYT CUDZOZIEMCÓW NA TERENIE KRAJU

1. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 159),
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1472),
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 322 z późn. zm.).

3. Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kłodawa na lata 2021-2027 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie Unii Europejskiej, Kraju, na poziomie Regionalnym oraz Lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

3.1. Dokumenty europejskie

„Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” jest kluczowym dokumentem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej. Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- ◆ rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- ◆ rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- ◆ rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich:

- ◆ „Unia innowacji” – projekt na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy;
- ◆ „Młodzież w drodze” – projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy;
- ◆ „Europejska agenda cyfrowa” – projekt na rzecz upowszechnienia szybkiego Internetu i umożliwienia gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpania korzyści z jednolitego rynku cyfrowego;

- ◆ „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” – projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej;
- ◆ „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” – projekt na rzecz poprawy otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspierania rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych;
- ◆ „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” – projekt na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania popytu do podaży na rynku pracy, między innymi dzięki mobilności siły roboczej;
- ◆ „Europejski program walki z ubóstwem” – projekt na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa⁶.

3.2. Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kłodawa na lata 2021-2027 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- ◆ **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem. Jej głównym celem jest: *tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym*”.

⁶ Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

- ◆ **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest *rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia*⁷. W Strategii wyznaczono 5 celów szczegółowych:
 1. Wzrost zatrudnienia.
 2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych.
 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
 4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.
 5. Podniesienie kwalifikacji i kompetencji obywateli.
- ◆ **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowi kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Realizacja celu odbywa się w 3 obszarach:
 1. Współdziałanie – społeczeństwo obywatelskie,
 2. Kultura – tożsamość i postawy obywatelskie,
 3. Kreatywność – potencjał kulturowy i kreatywny.

3.3. Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kłodawa są: Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 wraz z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020 (RPO WL 2014-2020) oraz Strategią Rozwoju Powiatu Gorzowskiego.

3.4. Dokumenty lokalne

Najważniejszym dokumentem strategicznym na poziomie lokalnym dla gminy Kłodawa jest przyjęta uchwałą Nr XX/152/16 Rady Gminy Kłodawa z dnia 14 września 2016 r. *Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kłodawa – aktualizacja na lata 2016-2025*. Zakreśla ona podstawowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego

⁷ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

Gminy w dłuższej perspektywie czasowej, a jej zasadniczym celem jest zapewnienie możliwie najwyższej jakości życia mieszkańców.

Istotnym obowiązującym dokumentem jest *Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023*, przyjęty uchwałą Nr XXIX/226/17 Rady Gminy Kłodawa z dnia 12 lipca 2017 r. Jego głównym celem jest wyprowadzenie z kryzysu obszarów zdegradowanych, dzięki zwiększeniu udziału mieszkańców w życiu społecznym.

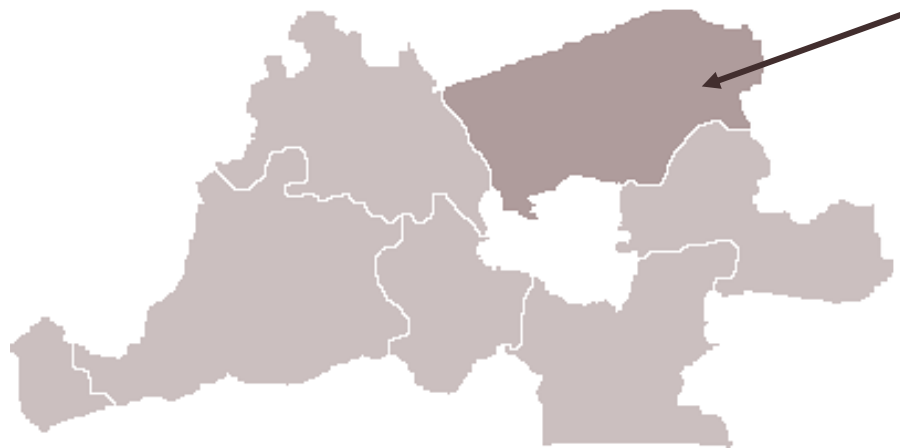

II. Charakterystyka gminy Kłodawa

1. Położenie

Gmina Kłodawa to gmina wiejska położona w północno-zachodniej części województwa lubuskiego, w powiecie gorzowskim. Oddalona jest o około 130 km od siedziby władz samorządu województwa lubuskiego – Zielonej Góry oraz graniczy z siedzibą wojewody – miastem Gorzowem Wielkopolskim. Teren Gminy zajmuje powierzchnię 234,72 km², co stanowi 19,35% powierzchni powiatu gorzowskiego oraz 2,33% powierzchni województwa lubuskiego. 69,4% obszaru Gminy to grunty leśne, z kolei użytki rolne stanowią 25,4% jej powierzchni. Pod względem geograficznym gmina Kłodawa położona jest na obszarze mezoregionu Równina Gorzowska oraz Barlinecko-Gorzowskiego Parku Krajobrazowego. W jej granicach znajdują się korytarze ekologiczne, zaliczone do krajowego obszaru węzłowego korytarza ekologicznego ECONET-POLSKA.

Rysunek 1. Położenie gminy Kłodawa na mapie powiatu gorzowskiego

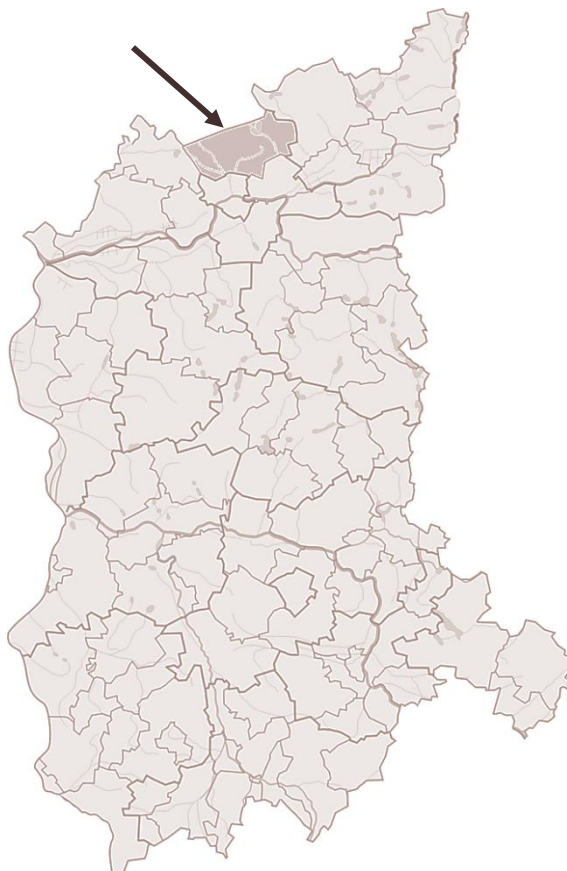
Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.infopolska.com.pl/>

Administracyjnie Gmina składa się z 11 sołectw: Chwałęcice, Kłodawa, Łośno, Mironice, Różanki, Różanki Szklarnia, Rybakowo, Santocko, Santoczno, Wojcieszycy oraz Zdroisko. Graniczy ona z gminami: Barlinek, Nowogródek Pomorski, Strzelce Krajeńskie, Santok, Lubiszyn oraz miastem Gorzowem Wielkopolskim. Jej stolicą jest miejscowość Kłodawa.

Przez teren Gminy przebiegają: droga krajowa S3 oraz DK22, droga wojewódzka DW151, drogi powiatowe oraz gminne.

Rysunek 2. Położenie gminy Kłodawa na mapie województwa lubuskiego

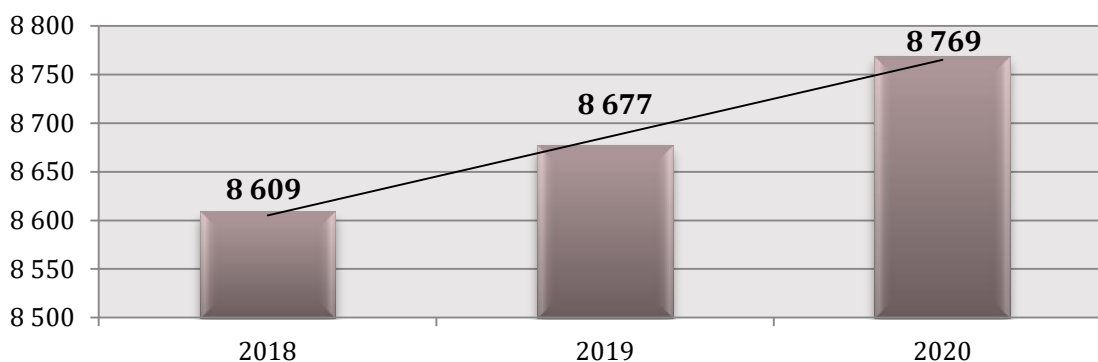
Źródło: <https://pl.m.wikipedia.org/>

2. Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

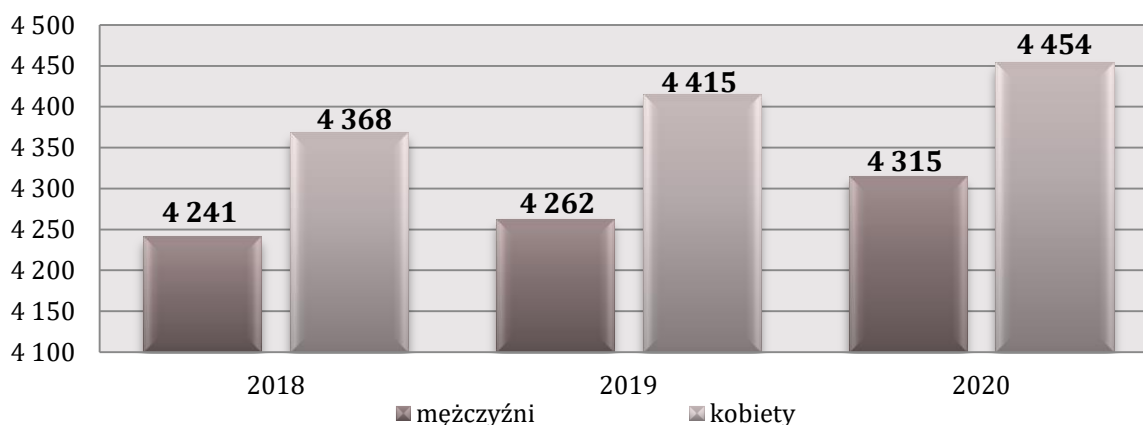
Gminę Kłodawa zamieszkuje 8 769 osób (stan na 31 grudnia 2020 roku). Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba mieszkańców ulegała systematycznemu wzrostowi, co obrazuje naniesiona na poniższym wykresie linie trendu. W stosunku do roku 2018 liczba ta zwiększyła się o 2%.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Kłodawa w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba mężczyzn zamieszkujących gminę Kłodawa jest nieco mniejsza od liczby kobiet – stanowią oni bowiem 49,2% (4 315 mężczyzn) ogólnej liczby ludności Gminy, natomiast kobiety 50,8% (4 454 kobiety). Współczynnik feminizacji w Gminie wynosi 102, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadają 102 kobiety.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Kłodawa na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Kłodawa w 2020 roku przyrost naturalny na 1000 ludności kształtował się na poziomie -2,64 co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował niższą wartość niż w powiecie gorzowskim (-2,15) oraz wyższą w porównaniu do całego województwa lubuskiego (-3,95). W przypadku gminy Kłodawa i województwa lubuskiego zauważalny jest trend spadkowy w zakresie przyrostu naturalnego na 1000 ludności.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Kłodawa w porównaniu do powiatu gorzowskiego i województwa lubuskiego na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
gmina Kłodawa	-1,17	-1,51	-2,64
powiat gorzowski	-1,55	-1,47	-2,15
województwo lubuskie	-1,49	-2,01	-3,95

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Kłodawa według ekonomicznych grup wieku w roku 2020 przedstawia się następująco:

- 19,9% mieszkańców jest w wieku przedprodukcyjnym – 0-17 lat;
- 63,3% mieszkańców Gminy jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64;
- 16,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (65 lat i więcej dla mężczyzn, 60 lat i więcej dla kobiet).

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Kłodawa. Na przestrzeni lat 2018-2020 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Odsetek osób w wieku produkcyjnym ulega wahaniom, z kolei osób w wieku przedprodukcyjnym – spada. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w odniesieniu do wskaźników w całym kraju. W Polsce jest to 18,1% osób w wieku przedprodukcyjnym, 60% w wieku produkcyjnym oraz 21,9% w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 (w procentach)

wyszczególnienie	2018	2019	2020
wiek przedprodukcyjny	20,4	20,3	19,9
wiek produkcyjny	64,3	63,6	63,3
wiek poprodukcyjny	15,4	16,1	16,9

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych. W 2019 roku saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności wyniosło w gminie Kłodawa 9,4, natomiast saldo migracji zagranicznych 0,23. Na przestrzeni lat 2017-2019 dostrzegalne są wahania w obu rodzajach sald. Jednocześnie dostrzec można, że saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności przyjęło w Gminie znacznie wyższą wartość niż w całym województwie oraz powiecie. Wskaźnik salda migracji zagranicznych był z kolei zbliżony do województwa lubuskiego oraz większy w porównaniu do wskaźnika w powiecie gorzowskim.

Tabela 4. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych na 1000 ludności w gminie Kłodawa w porównaniu do powiatu gorzowskiego oraz województwa lubuskiego w latach 2017-2019

wyszczególnienie		2017	2018	2019
gmina Kłodawa	saldo migracji wewnętrznych	9,1	13,6	9,4
	saldo migracji zagranicznych	0,35	0,12	0,23
powiat gorzowski	saldo migracji wewnętrznych	2,6	3,9	5,6
	saldo migracji zagranicznych	-0,45	-0,20	-0,06
województwo lubuskie	saldo migracji wewnętrznych	-0,8	-1,0	-1,2
	saldo migracji zagranicznych	-0,17	-0,01	0,14

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

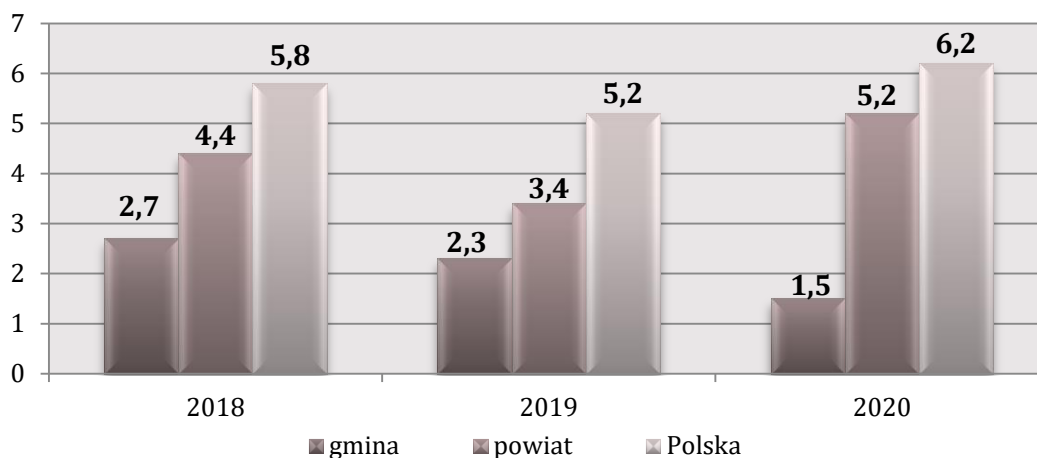
3. Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Szacunkowa stopa bezrobocia w gminie Kłodawa w 2020 roku wynosiła 1,5%, a więc była znacznie mniejsza niż stopa bezrobocia rejestrowana w powiecie gorzowskim i w całej Polsce. Na przestrzeni lat 2018-2020 stopa bezrobocia w Gminie ulegała systematycznemu spadkowi, z kolei w przypadku powiatu jak i całego kraju w latach 2018-2019 zmniejszała się, jednakże w 2020 roku nagle wzrosła. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

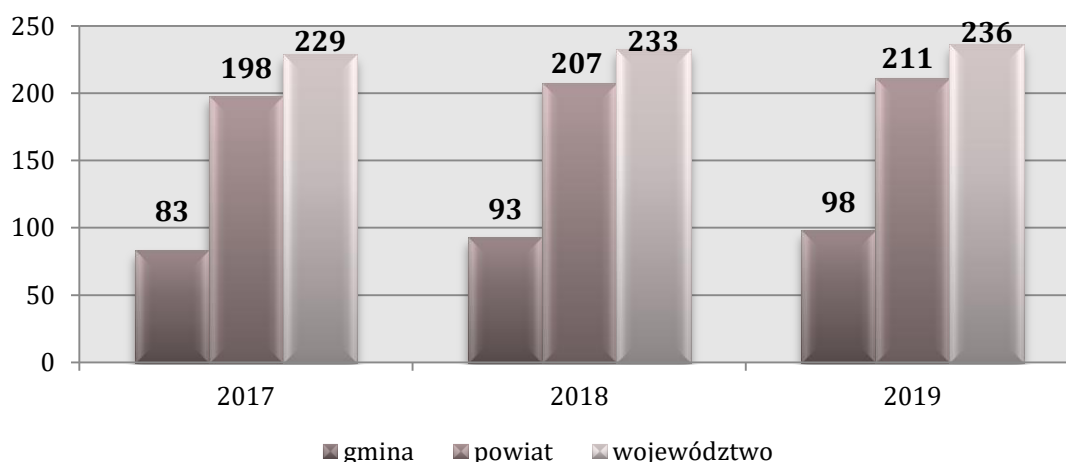
Wykres 3. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Kłodawa w porównaniu do powiatu gorzowskiego i całej Polski na przestrzeni lat 2018-2020 (stan na koniec roku, w procentach)

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl/>

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2019 rok, w gminie Kłodawa na 1000 mieszkańców pracowało 98 osób⁸. Na przestrzeni ostatnich trzech lat wskaźnik ten ulegał systematycznemu wzrostowi. Liczba osób pracujących na 1000 ludności była w Gminie znacznie niższa niż w całym powiecie gorzowskim oraz województwie lubuskim.

Wykres 4. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w gminie Kłodawa w porównaniu do powiatu gorzowskiego oraz województwa lubuskiego na przestrzeni lat 2017-2019

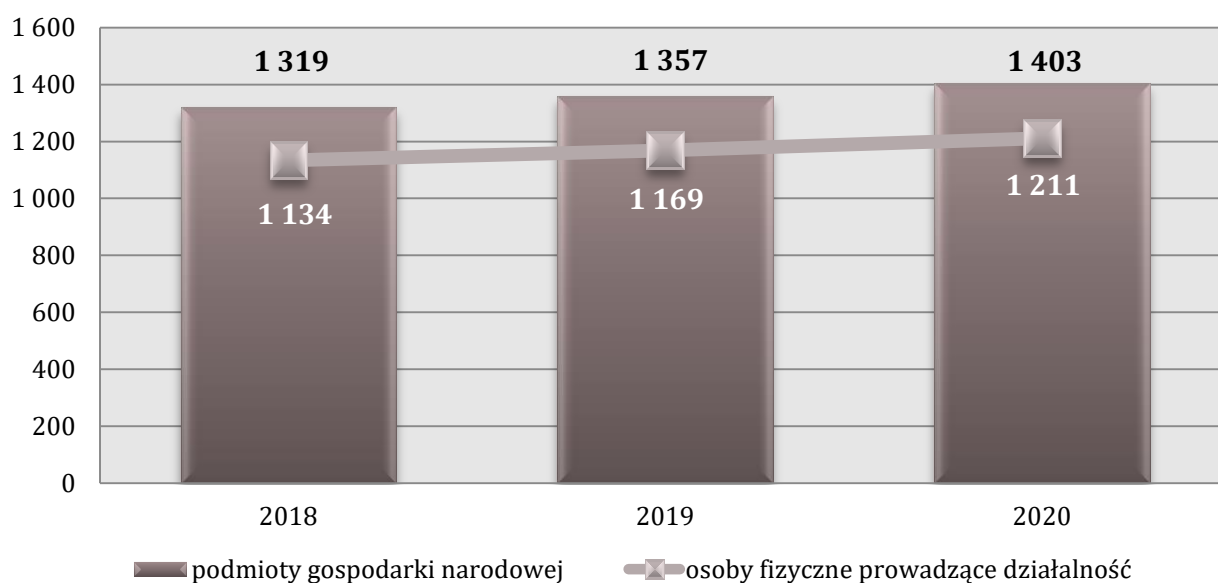
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

⁸ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Kłodawa na koniec 2020 roku w rejestrze REGON zarejestrowane były łącznie 1 403 podmioty gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – było ich 1 211. Podobnie sytuacja wyglądała w latach poprzednich. Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Kłodawa ulegała systematycznemu wzrostowi.

Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Zgodnie z poniższą tabelą, prywatna działalność gospodarcza w Gminie koncentruje się głównie na handlu hurtowym i detalicznym, naprawie pojazdów samochodowych, w tym motocykli (293 podmioty). Ważnymi sekcjami są również: budownictwo (184 podmioty), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (179 podmiotów) oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna (121 podmiotów). Najmniej zarejestrowanych jest natomiast działalności związanych z górnictwem i wydobywaniem (4 podmioty) oraz dostawą wody, gospodarowaniem ściekami i odpadami (5 podmiotów).

Tabela 5. Rodzaj prowadzonej działalności osób fizycznych w gminie Kłodawa (stan na koniec 2020 roku)

sekcja	liczba
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – sekcja G	293
budownictwo – sekcja F	184
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – sekcja M	179
opieka zdrowotna i pomoc społeczna – sekcja Q	121
przetwórstwo przemysłowe – sekcja C	116
transport i gospodarka magazynowa – sekcja H	95
pozostała działalność usługowa – sekcje S i T	89
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo – sekcja A	54
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – sekcja N	49
działalność finansowa i ubezpieczeniowa – sekcja K	43
edukacja – sekcja P	38
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją – sekcja R	34
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – sekcja I	29
informacja i komunikacja – sekcja J	28
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości – sekcja L	27
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych – sekcja D	8
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – sekcja O	7
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją – sekcja E	5
górnictwo i wydobywanie – sekcja B	4

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa ilość podmiotów gospodarczych działających w gminie Kłodawa według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – jest ich 1 370 (stan na koniec 2020 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest w Gminie 26. Działalność prowadzi również 6 średnich przedsiębiorstw zatrudniających 50-249 pracowników oraz 1 duże przedsiębiorstwo liczące 250-999 osób.

Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Kłodawa według klas wielkości (stan na koniec 2020 roku)

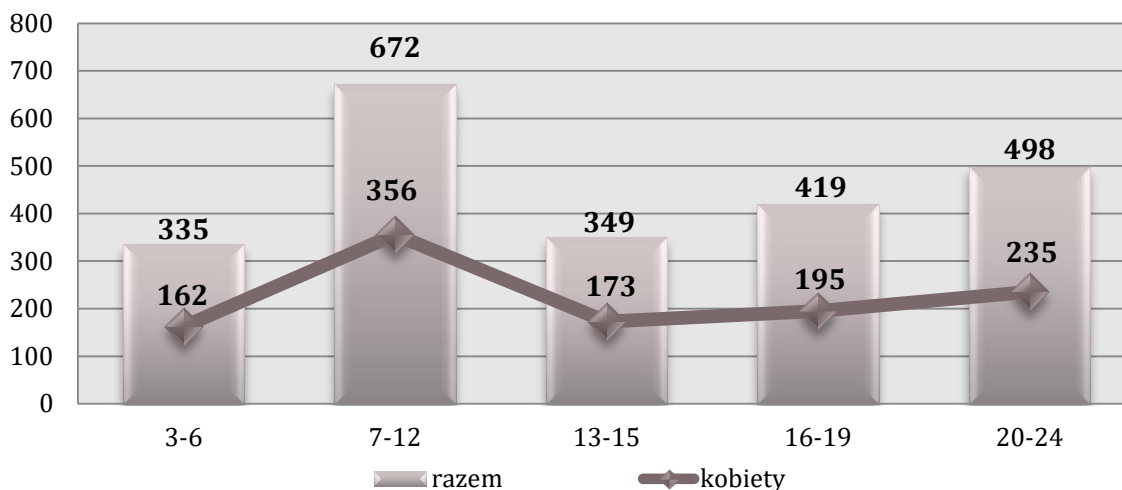
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

4. Edukacja i wychowanie

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lat) w 2020 roku było 2 273 mieszkańców gminy Kłodawa, w tym 49% stanowiły kobiety. Rozpatrując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że najwięcej osób miało w przedmiotowym roku 7-12 lat (672 osoby). Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku prezentuje wykres nr 6.

Wykres 6. Ludność gminy Kłodawa według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wydatki całkowite na dział 801 oświata i wychowanie w 2020 roku wyniosły 11 492 190 zł – Raport o stanie gminy Kłodawa za rok 2020

Gminna baza oświatowa gminy Kłodawa składa się z następujących placówek:

- Szkoły Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Kłodawie,
- Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Różankach,
- Publicznego Przedszkola „Bajkolandia” w Kłodawie,
- Publicznego Przedszkola „Wesoła Gromada” w Wojcieszycach z Oddziałem Zamiejscowym w Różankach.

Wymienione wyżej gminne przedszkola zapewniają bezpłatną opiekę dla dzieci zamieszkałych na terenie Gminy. Opłaty pobierane są wyłącznie za wyżywienie dzieci. W zasobach infrastruktury społecznej gminy Kłodawa do tej pory nie znajdował się żłobek ani klub dziecięcy, zapewniający opiekę nad dziećmi do lat 3, jednakże w 2020 roku ruszyła budowa nowego budynku **żłobka i przedszkola**, będąca największą inwestycją 2021 roku w gminie Kłodawa. W nowoczesnym kompleksie edukacyjnym znajdzie się 7 oddziałów przedszkolnych i 2 żłobkowe. Na zewnątrz powstaną natomiast place zabaw, tereny rekreacyjne i parkingi. Obiekt będzie spełniał wszelkie standardy bezpieczeństwa, a jego nowoczesne wnętrza będą kolorowe, przestronne

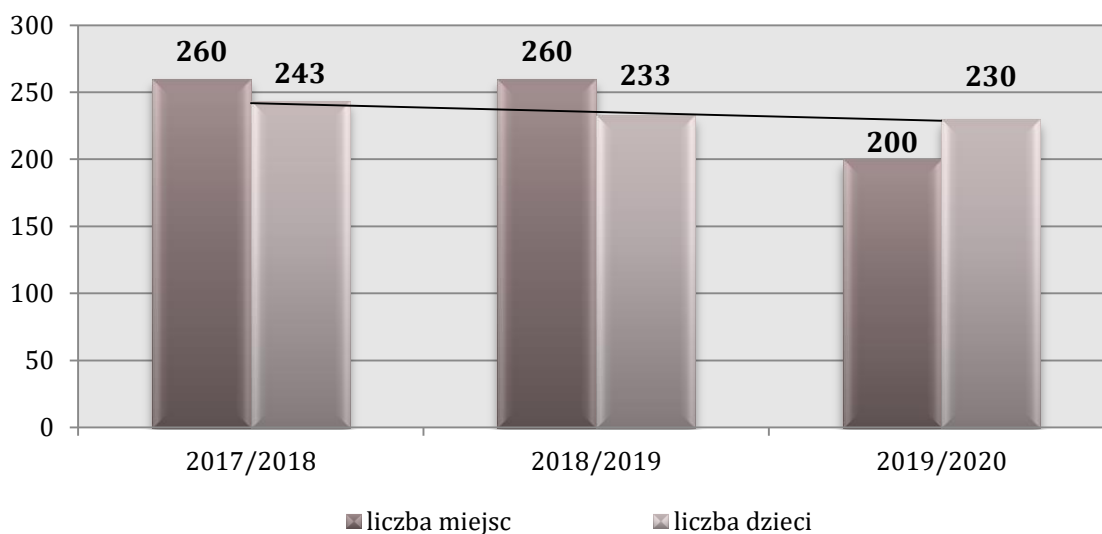

i kompleksowo wyposażone. W obiekcie będą się znajdować również szerokie korytarze, nowoczesne łazienki, kuchnia i zaplecze socjalne. Do tego 1 wewnętrzny plac zabaw oraz 1 usytuowany na powietrzu.

Warte blisko 16 milionów złotych przedsięwzięcie jest odpowiedzią władz na rosnące potrzeby mieszkańców, których w gminie Kłodawa z roku na roku przybywa. Łącznie w nowym obiekcie będzie miejsce dla **225 dzieci**. Placówka planowana jest do oddania we wrześniu 2021r.

W roku szkolnym 2019/2020 publiczne przedszkola działające w Gminie zapewniały 200 miejsc, przy czym na jej terenie zamieszkiwało 230 dzieci w wieku przedszkolnym. Poniższy wykres wskazuje na problem niewystarczającej liczby miejsc w placówkach przedszkolnych. Ponadto na przestrzeni ostatnich lat zauważalny jest stały spadek w tym zakresie.

Wykres 7. Liczba dostępnych miejsc oraz dzieci w przedszkolach publicznych na terenie gminy Kłodawa na przestrzeni lat 2017-2020

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2019

Szkoły i przedszkola funkcjonujące na terenie Gminy realizują również zadania dodatkowe, wykraczające poza ich statutowe obowiązki. Organizowane są m.in.: imprezy kulturalne, akcje charytatywne, wycieczki turystyczno-krajoznawcze, konkursy i inne działania mające pozytywny wpływ na nauczanie. Placówki biorą udział w programach edukacyjnych oraz realizują je samodzielnie, a także współpracują z innymi szkołami w Europie, za sprawą programu e-Twinning.

W roku szkolnym 2019/2020 więcej uczniów uczęszczało do Szkoły Podstawowej w Kłodawie – 469 osób, natomiast liczba uczniów Szkoły Podstawowej w Różankach wyniosła 201. Liczba oddziałów w SP Kłodawa była dwukrotnie większa niż miało to miejsce w SP Różanki. W żadnej z tych placówek nie został utworzony oddział integracyjny. Ta sama sytuacja dotyczy liczby organizowanych zajęć pozalekcyjnych, których liczba była wyższa w SP w Kłodawie, co może mieć związek z większą liczbą uczniów i oddziałów w tej placówce.

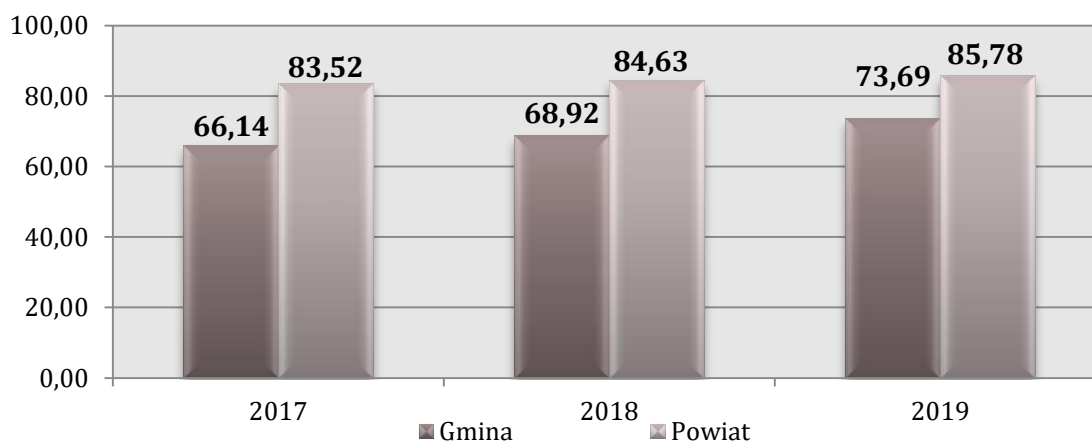
Tabela 6. Liczba uczniów szkół podstawowych, oddziałów i zajęć pozalekcyjnych w gminie Kłodawa w roku szkolnym 2019/2020

wyszczególnienie	SP Kłodawa	SP Różanki
liczba uczniów	469	201
liczba oddziałów	22	11
liczba zajęć pozalekcyjnych	68	19

Źródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Kłodawa za rok szkolny 2019/2020

Współczynnik skolaryzacji netto, definiowany jako relacja liczby osób (w danej grupie wiekowej) uczących się na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania, w 2019 roku wyniósł 73,69%, co oznacza, że w stosunku do roku poprzedniego uległ zwiększeniu o 4,77 pp. Ten sam współczynnik dla całego powiatu gorzowskiego, na przestrzeni omawianych trzech lat kształtował się zawsze na wyższym poziomie, niż miało to miejsce na terenie Gminy. W przypadku powiatu gorzowskiego jak i Gminy można zauważyć systematyczny wzrost współczynnika skolaryzacji.

Wykres 8. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkolnictwa podstawowego na terenie gminy Kłodawa (w procentach) na przestrzeni lat 2017-2019

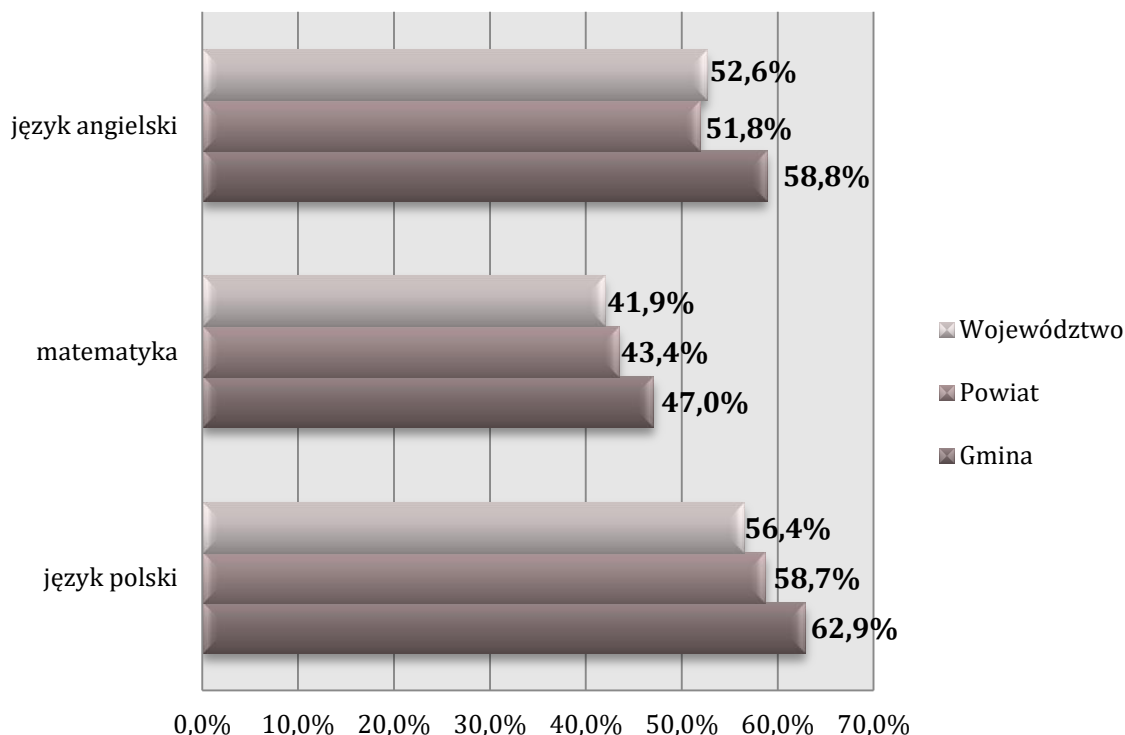

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Na poniższym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Kłodawa, w porównaniu do wyników uczniów z całego powiatu gorzowskiego i województwa lubuskiego. Z zebranych danych wynika, że uczniowie z Gminy uzyskali ze wszystkich przedmiotów lepsze wyniki, niż uczniowie z całego powiatu i województwa.

Wykres 9. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2020 roku uczniów z terenu gminy Kłodawa, powiatu gorzowskiego i województwa lubuskiego

Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl/>

5. Kultura, sport i rekreacja

Działalność kulturalną na terenie Gminy prowadzi **Gminne Centrum Kultury w Kłodawie**, które funkcjonuje od lutego 2020 roku w dwukondygnacyjnym, nowoczesnym gmachu. Inwestycja została dofinansowana z Regionalnego Programu Lubuskie 2020, w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. W skład Centrum wchodzi:

- ◆ Gminna Biblioteka Publiczna,
- ◆ Gminny Ośrodek Kultury.

Obiekt GCK jest w pełni dostosowany do osób z niepełnosprawnością, a jego wyposażenie pozwala na organizację różnego rodzaju zajęć czy wydarzeń. Mieszczą się w nim: sala widowiskowa wraz z zapleczem scenicznym i socjalnym, sala rehabilitacyjna dla mieszkańców wyposażona w sprzęt rehabilitacyjny, sala posiedzeń Rady Gminy, pomieszczenia przeznaczone dla sołectwa Kłodawa, świetlice dziecięcej, zespołu „Kłodawianki” oraz seniorów. W budynku znajdują się również pomieszczenia biurowe przeznaczone dla pracowników **Gminnego Ośrodka Kultury**, który w swych działaniach zajmuje się rozpowszechnianiem i organizowaniem życia kulturalnego na terenie gminy Kłodawa.

Przy GOK działają amatorskie sekcje artystyczne, do których należą:

- ◆ sekcja teatralna,
- ◆ sekcja plastyczna,
- ◆ sekcja wokalna,
- ◆ sekcja taneczna,
- ◆ sekcja gry w boule,
- ◆ zajęcia sportowo-rekreacyjne „Sprawny kręgosłup”,
- ◆ tematyczne spotkania dla kobiet „W kobiecym kręgu”,
- ◆ GOK Cafe – artystyczna kawiarenka GOK.

GOK obejmuje nadzorem merytorycznym świetlice środowiskowe, a pod jego skrzydłami prężnie działa 5 zespołów wokально-muzycznych. Ośrodek tworzy również imprezy plenerowe i wydarzenia kulturowe dla mieszkańców całej gminy.

Gminny Ośrodek Kultury w Kłodawie corocznie jest organizatorem, bądź współorganizatorem cyklicznych wydarzeń o wymiarze lokalnym oraz ponadlokalnym, do których można zaliczyć m.in.:

- Noworoczne Spotkanie Świetlic,
- Gminny Przegląd Kolęd i Pastorałek,
- Ferie Zimowe,
- Karnawałowy Przegląd Gminnych Zespołów Śpiewaczych „Łączy Nas Muzyka”,
- Wielkanocny Kiermasz Palm i Pisanek,
- Kłodawska Majówka,
- Gminny Turniej Sołectw,

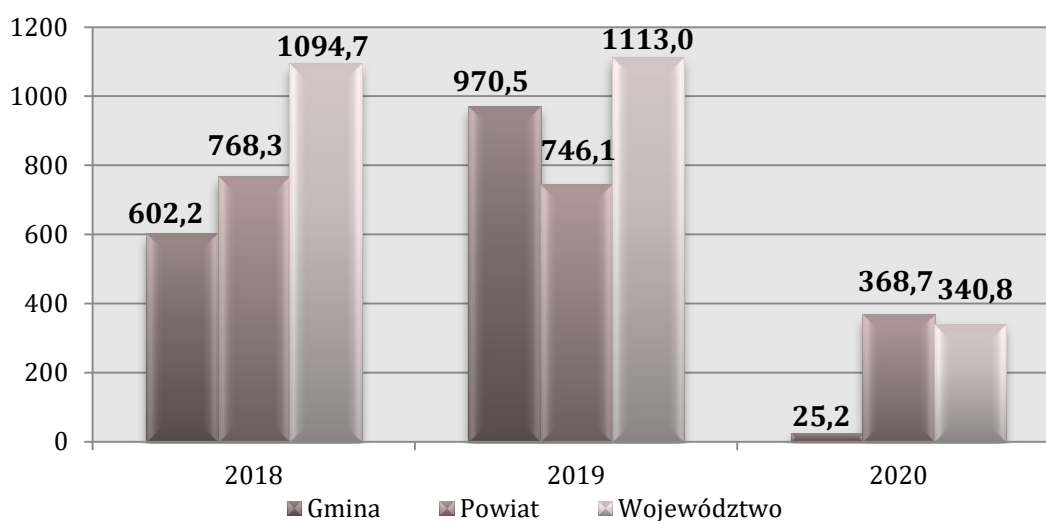
- Spotkanie integracyjne członków Gminnych Klubów Seniora oraz zespołów śpiewaczych i sołtysów,
- Wakacje,
- Dożynki Gminne i inne.

W 2020 roku powyższe imprezy nie zostały zorganizowane ze względu na obostrzenia wynikające z trwania pandemii COVID-19, jednakże niektóre wydarzenia, w tym przede wszystkim zajęcia i warsztaty dla dzieci realizowane przez placówki wsparcia dziennego, odbywały się w formie on-line.

Przy Ośrodku funkcjonują także zespoły taneczne (JMJ, Rivers, FEEL-X, MARIMBA, Smile) oraz zespoły wokalnie-muzyczne (Brzezinki, Bukowina, Echo, Kaskada, Kłodawianki, Róży Kwiat). W ramach GOK działają również światlice środowiskowe, zlokalizowane w miejscowościach: Chwałęcice, Kłodawa, Łośno, Różanki, Rybakowo, Santocko, Santoczno, Wojcieszycy, Zdroisko. Światlice w Gminie zajmują się przede wszystkim organizacją wolnego czasu dzieci i młodzieży, poprzez prowadzenie zajęć, takich jak warsztaty artystyczne, imprezy tematyczne, gry i zabawy sportowo-rekreacyjne oraz liczne wyjazdy.

Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują na to, że w 2020 roku liczba uczestników imprez kulturalnych na 1000 ludności w gminie Kłodawa była znacznie niższa od ich liczby na terenie całego powiatu oraz województwa. W tym samym roku nastąpił drastyczny spadek tego wskaźnika co ma związek z trwającą pandemią i wynikającymi z niej obostrzeniami. Obrazuje to poniższy wykres.

Wykres 10. Liczba uczestników imprez kulturalnych na 1000 ludności w gminie Kłodawa, powiecie gorzowskim oraz województwie lubuskim w latach 2018-2020

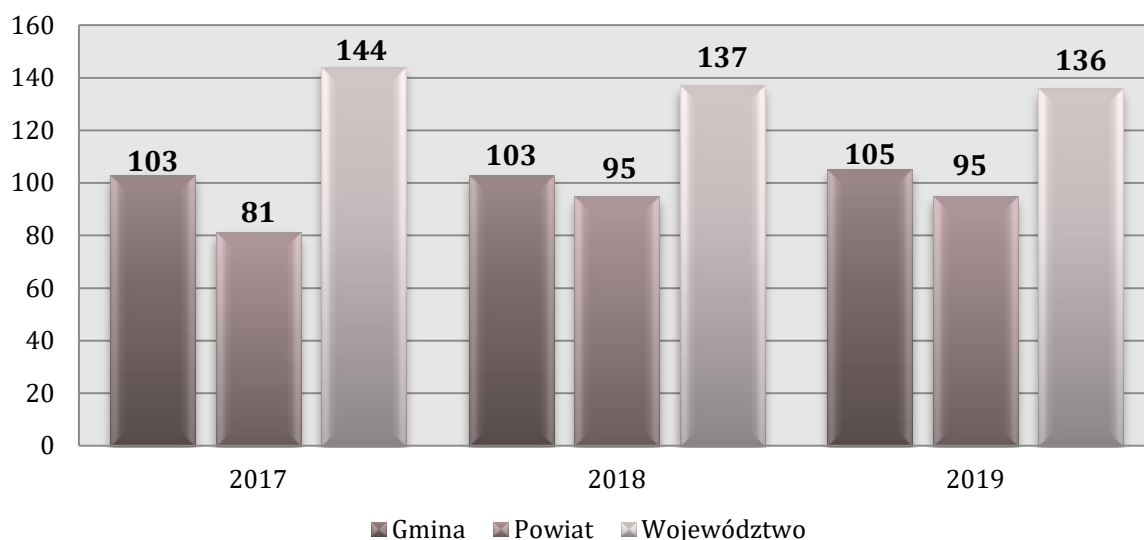
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Upowszechnianie wiedzy i kultury w gminie Kłodawa jest również zadaniem **Gminnej Biblioteki Publicznej w Kłodawie**. Biblioteka jest samorządową instytucją kultury, która służy rozwojowi i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, informacyjnych i kulturalno-oświatowych mieszkańców. Prowadzi ona filię w Różankach oraz punkt biblioteczny w Zdroisku. Biblioteka oprócz swoich podstawowych funkcji, realizuje także szeroką działalność kulturalno-oświatową, poprzez organizację różnych form pracy z czytelnikami, współpracując przy tym aktywnie z placówkami oświatowymi z terenu Gminy. Dyrektor GBP sprawuje również pieczę nad Klubami Seniora działającymi w gminie Kłodawa.

Poniższy wykres prezentuje dostępne dane w zakresie liczby czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności w gminie Kłodawa, powiecie gorzowskim oraz województwie lubuskim w latach 2017-2019. Na podstawie danych statystycznych widać, że wskaźnik ten przyjmuje w Gminie niższe wartości niż w województwie, a zarazem wyższe w porównaniu do powiatu. W 2019 roku w Gminie było to 105 czytelników, w powiecie 95, natomiast w całym województwie 136. Jednocześnie w gminie Kłodawa i powiecie gorzowskim zaobserwować można względnie stały poziom czytelnictwa, z kolei w województwie lubuskim widoczny jest trend spadkowy w zakresie liczby czytelników na 1000 ludności.

Wykres 11. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w gminie Kłodawa, powiecie gorzowskim oraz województwie lubuskim w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna zlokalizowana na terenie gminy Kłodawa składa się z następujących obiektów:

- ośrodka jeździeckiego Stajnia „Robir” w Chwałęcicach,
- kortów tenisowych w Kłodawie i Chwałęcicach,
- ośrodka przywodnego w Nierzymiu (baza OSiR z Gorzowa Wielkopolskiego),
- kąpieliska, bazy narciarstwa wodnego i wypożyczalni sprzętu wodnego w Kłodawie,
- kąpieliska i wypożyczalni sprzętu wodnego w Lipach, Zdroisku i Santocznie,
- boisk sportowych zlokalizowanych w każdym sołectwie,
- przyszkolnych hal sportowych,
- placów zabaw,
- siłowni zewnętrznych.

W gminie Kłodawa działają 4 ligowe kluby sportowe:

- Róża w Różankach,
- KP Progres – SHR w Wojcieszycach,
- Gminny Klub Piłkarski Kłodawa w Kłodawie,
- Rybakowski Klub Sportowy w Rybakowie.

Ponadto w Gminie funkcjonują młodzieżowe kluby sportowe.

6. Opieka zdrowotna

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy Kłodawa usługi świadczą 3 placówki:

- Gabinet lekarski w Wojcieszycach,
- Ośrodek Zdrowia w Kłodawie,
- Ośrodek Zdrowia w Różankach.

Każda wyżej wymieniona placówka zapewnia opiekę lekarza rodzinnego oraz dostęp do gabinetu zabiegowego. W ośrodku w Kłodawie dodatkowo są świadczone usługi stomatologiczne, natomiast w Różanach skorzystać można z usług stomatologa i pediatry.

Z danych GUS wynika, iż w gminie Kłodawa w 2020 roku na 1 przychodnię przypadało 2 923 mieszkańców. Jest to wartość znacznie większa od liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym powiecie, która wynosiła w omawianym roku 1 954. W ramach POZ w przedmiotowym roku udzielono 2,0 porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co jest wartością niższą od tej dla całego powiatu gorzowskiego (2,4).

Tabela 7. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Kłodawa w porównaniu do powiatu gorzowskiego w 2020 roku

wyszczególnienie	powiat	gmina
przychodnie	37	3
liczba osób przypadających na 1 przychodnię	1 954	2 923
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	2,4	2,0

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2019

7. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

Teren administracyjny gminy Kłodawa wchodzi w skład rejonu służbowego Komisariatu II Policji w Gorzowie Wlkp., który jest jednym z 4 komisariatów podległych Komendzie Miejskiej Policji w Gorzowie Wlkp. Komisariat II Policji w Gorzowie Wlkp. swoim zasięgiem obejmuje części miasta Gorzowa Wlkp., tj. Zawarcie i Zakanale oraz obszar gmin: Kłodawa, Santok, Deszczno, Bogdaniec, Lubiszyn. Obejmuje zatem terytorialnie obszar niemal całego powiatu gorzowskiego, poza gminą Witnica miastem Kostrzyn nad Odrą i północną częścią miasta Gorzowa Wlkp.

W celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa na terenie Kłodawy powołana została również Straż Gminna.

Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewnia 5 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowościach: Kłodawa, Łośno, Różanki, Rybakowo i Santocko. Nad pracą jednostek czuwa Zarząd Oddziału Gminnego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP w Kłodawie. Poza podstawową działalnością, czyli ochroną przeciwpożarową i usuwaniem skutków klęsk żywiołowych, OSP w gminie Kłodawa prowadzą aktywną działalność na rzecz społeczności lokalnej. Ponadto raz w roku odbywają się gminne zawody z udziałem zaproszonych jednostek strażackich z Niemiec.

8. Działalność organizacji pozarządowych

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku⁹. Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizację grup społecznych i jednostek do większej aktywności „obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej”¹⁰. Oprócz wspomnianych, ważną rolę omawianych instytucji jest dostawa usług nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem¹¹.

Na obszarze gminy Kłodawa funkcjonują organizacje pozarządowe, które działają na rzecz społeczności lokalnej oraz stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych. Należą do nich między innymi:

- Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Zdroiskiej „Pro Nature”,
- Stowarzyszenie Gorzowskich Sadowników i Warzywników,
- Wielosekcyjny Klub Sportowy „Róża” Różanki,
- Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Rolnictwa SHR Wojcieszycy,

⁹ <https://poradnik.ngo.pl/>

¹⁰ J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, s. 269.

¹¹ M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje, s. 15.

- Klub Piłkarski „Progres SHR Wojcieszycy”,
- Lubuskie Centrum Wolontariatu,
- Stowarzyszenie Właścicieli Domków Letniskowych „Zrembowiec”,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kłodawie, Różankach, Santocku, Rybakowie i Łośnie,
- Fundacja „Ecclesia”,
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi „Nova”,
- Wojcieszycy XXI,
- Stowarzyszenie „Szkolna Rodzina”,
- Nasze Różanki,
- Stowarzyszenie „Okno – Oblicza Kłodawskich Okolic”,
- „Międzynarodowy Kongres Brydża Sportowego – Sława”,
- „Nasza Gminna Rodzina”,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Santocznej,
- Kuźnia Aktywności Obywatelskiej,
- Ośrodek Rozwoju Technologii Informatycznych,
- Fundacja Rozwoju Informatycznego,
- Liga Animatorów Lokalnych,
- Grupa Młodych Filmowców „Film-Studio”,
- Fundacja Akademia Wspierania Nauki i Rozwoju,
- Lubuska Fundacja Psychoedukacji i Rozwoju „Centrum”,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Rybakowa,
- Gminny Klub Sportowy Kłodawa¹².

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi określone zostały w *Programie współpracy Gminy Kłodawa z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na rok 2021*, zatwierdzonym uchwałą Nr XXIV/216/20 Rady Gminy Kłodawa z dnia 10 grudnia 2020 roku.

¹² <https://ekrs.ms.gov.pl/>

Głównym celem programu jest: „budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi”. Do celów szczegółowych należy natomiast:

- poprawa jakości życia, poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb mieszkańców Gminy,
- integracja podmiotów realizujących zadania publiczne,
- prezentacja dorobku organizacji pozarządowych i promowanie ich osiągnięć,
- wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych¹³.

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych (m.in. GOPS, placówek oświatowych). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.). To właśnie jakość pracy administracji w ogromnej mierze narzuca tempo rozwoju wspólnoty lokalnej. Podstawą wdrożenia w życie założeń Strategii będzie partnerstwo i skonsolidowane podejście do obszarów problemowych. Skala i charakter wyzwań rozwojowych, przed jakimi stoi samorząd w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, wymagają kompleksowego ich rozwiązywania oraz działania z wykorzystaniem efektu synergii (uzyskiwanie zwielokrotnionych korzyści dzięki umiejętnemu połączeniu części składowych całości).

9. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości¹⁴.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Kłodawa jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Zadania Ośrodka z zakresu ustawy o pomocy społecznej polegają w szczególności na:

¹³ Program współpracy Gminy Kłodawa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art.3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2021 rok (Uchwała Nr XXIV/216/20 Rady Gminy Kłodawa z dnia 10 grudnia 2020 r.).

¹⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 794 z późn. zm.).

1. przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
2. pracy socjalnej;
3. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
4. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
5. realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
6. rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym z zakresu pomocy społecznej, realizowanych przez Ośrodek należą:

1. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
2. sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej;
3. udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
7. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
8. przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
9. opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;

10. praca socjalna;
11. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
12. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
13. dożywianie dzieci;
14. sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
15. kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
16. pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
17. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
18. utworzenie i utrzymanie ośrodka, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
19. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
20. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy realizowanych przez „Ośrodek”, należą:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
2. przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
3. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
4. podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
5. współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez „Ośrodek” należą:

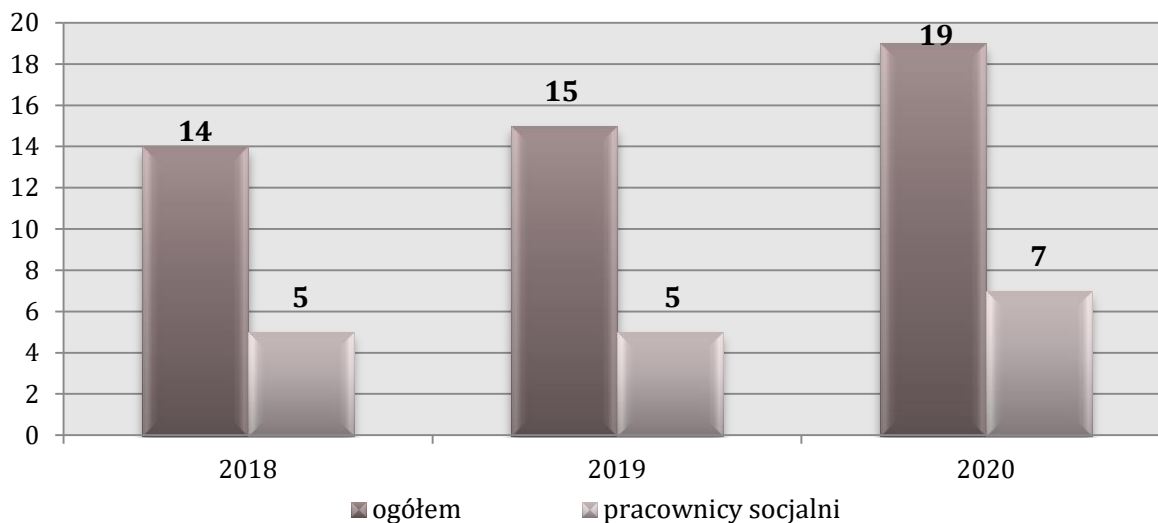
1. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
2. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
3. prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
4. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom;
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
7. wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Ośrodek realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. „Ośrodek” realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Wójta oraz uchwałami Rady Gminy.

Na koniec 2020 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kłodawie zatrudnionych było 19 pracowników, w tym 1 kierownik, 7 pracowników socjalnych oraz 11 pozostałych pracowników. Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba pracowników socjalnych jak i ogólna liczba pracowników GOPS systematycznie wzrastała. Ośrodek spełnia ustawowy warunek co do liczby zatrudnionych osób – 1 pracownik na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin i minimum 3 zatrudnionych pracowników socjalnych.

Wykres 12. Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodawie na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

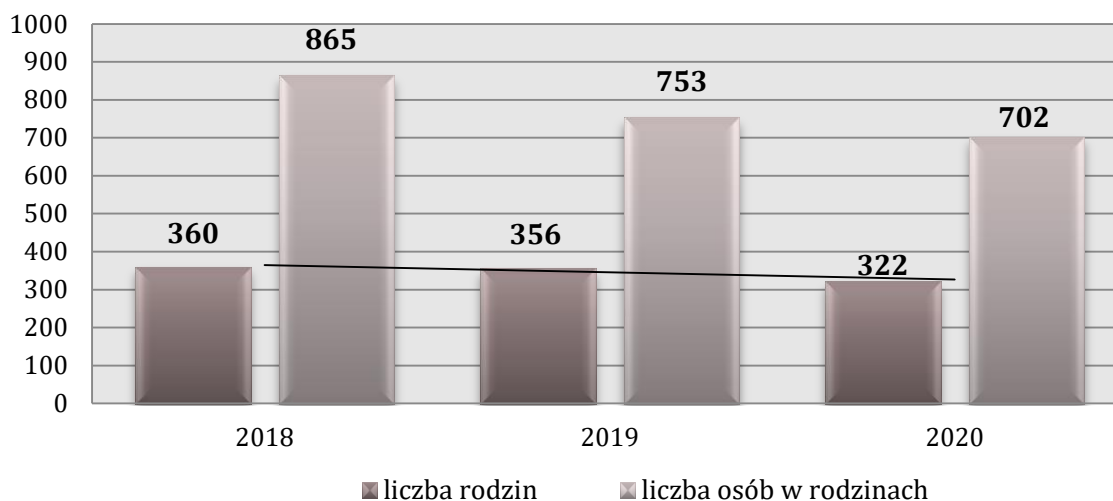
Pandemia znacząco wpłynęła na funkcjonowanie instytucji pomocy społecznej, a przede wszystkim na charakter pracy pracowników socjalnych. Nowe przepisy w dobie pandemii umożliwiły tzw. pracę zdalną, z wyłączeniem bezpośredniej obsługi interesantów. W instytucjach pomocy społecznej jako, że kontakt z klientem jest kluczowy, często stosuje się jednak rotacyjny system pracy. Nowe rozwiązania wprowadzone na mocy specustawy COVID-19 (art. 107 ust. 1a u.p.s.) zezwalają również na przeprowadzanie wywiadów środowiskowych, bądź ich aktualizację przez kontakt telefoniczny z beneficjentem, wykorzystując przy tym materiały przesyłane za pomocą komunikatorów elektronicznych¹⁵.

Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Kłodawa ulegała systematycznemu spadkowi. W 2020 roku z pomocy skorzystały 322 rodziny – to o 10% mniej niż w roku ubiegłym i jednocześnie o 11% mniej niż w 2018 roku. W stosunku do 2018 roku zmniejszyła się również liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Dynamikę zmian obrazuje naniesiona na wykres linia trendu.

¹⁵ N. G. Pikuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, *Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa*, Kraków 2020, s. 53-59.

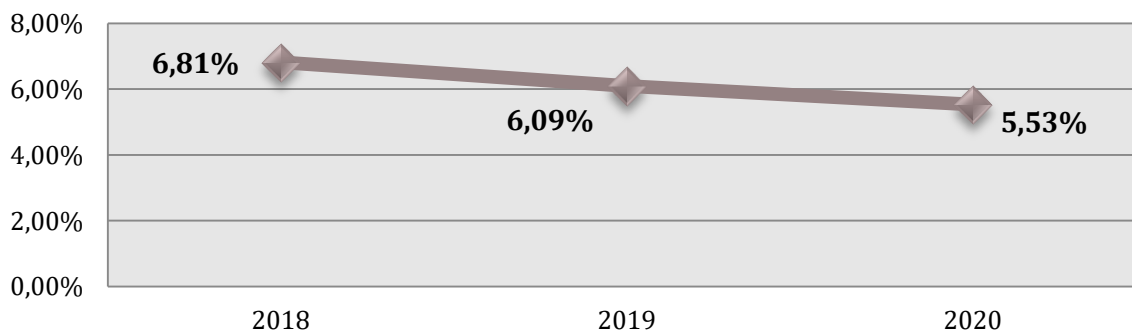
Wykres 13. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Kłodawa w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 tysięcy mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2018-2020 wartość tego wskaźnika ulegała systematycznemu spadkowi. W 2020 roku wyniosła 5,53%, w 2019 roku – 6,09%, natomiast w 2018 roku – 6,81%. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały na poniższym wykresie.

Wykres 14. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2018-2020

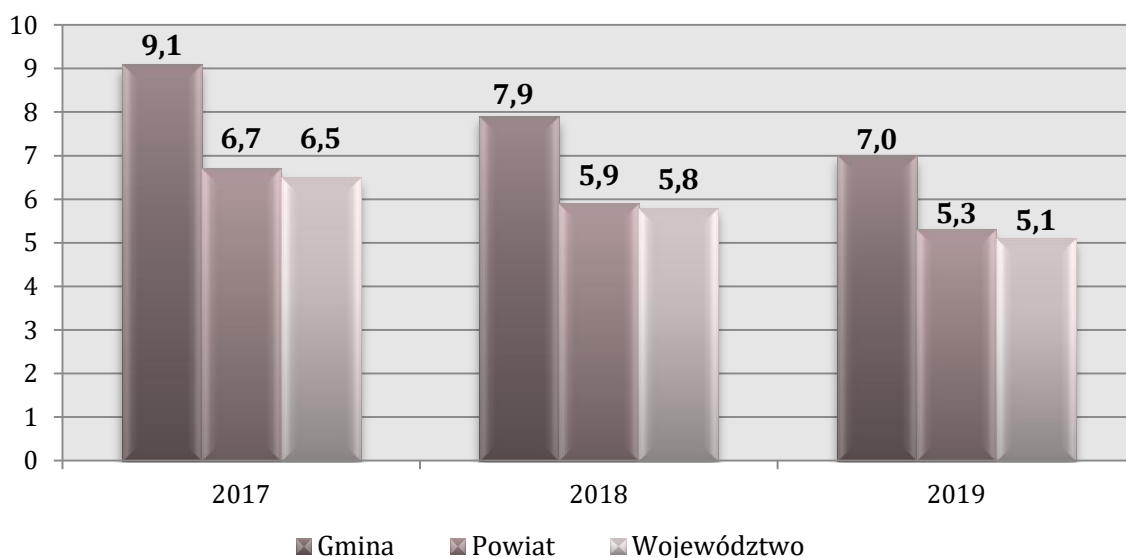

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2019 roku kształtował się w gminie Kłodawa na poziomie 7,0% co oznacza, że był wyższy niż w całym powiecie oraz województwie. Na przestrzeni lat 2017-2019 wskaźnik ten ulegał systematycznemu spadkowi zarówno w przypadku Gminy, jak i powiatu oraz województwa.

Wykres 15. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w gminie Kłodawa, powiecie gorzowskim i województwie lubuskim na przestrzeni lat 2017-2019 (w procentach)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2020 roku korzystających z tego typu pomocy było 150 osób w wieku przedprodukcyjnym, 269 osób w wieku produkcyjnym oraz 79 osób w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci widoczna jest niewielka dysproporcja – korzystających z pomocy społecznej kobiet było niewiele więcej niż mężczyzn (liczba kobiet – 251, liczba mężczyzn – 247). Analizując dynamikę zmian, dostrzec można znaczny wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym, jak i poprodukcyjnym.

Tabela 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2018-2020

wiek	2018		2019		2020	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	0	0	72	36	150	74
produkcyjny	58	5	161	117	269	125
poprodukcyjny	22	6	80	48	79	52
ogółem	80	11	313	201	498	251

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku świadczenia pieniężne zostały udzielone 482 mieszkańcom gminy Kłodawa, natomiast świadczenie niepieniężne 128 osobom. Na przestrzeni omawianych lat widoczne są wahania w zakresie liczby osób otrzymujących świadczenia pieniężne oraz spadek liczby osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych. Dane statystyczne w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
świadczenie pieniężne	483	524	482
świadczenie niepieniężne	192	147	128

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, liczba osób długotrwale pobierających świadczenie zmniejszyła się z 358 w 2018 roku do 247 w 2020 roku. Oznacza to spadek o 31%. Różnice w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie w 2020 roku są widoczne, ale nieznaczne – mężczyźni stanowili 53% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane, a kobiety – 47%.

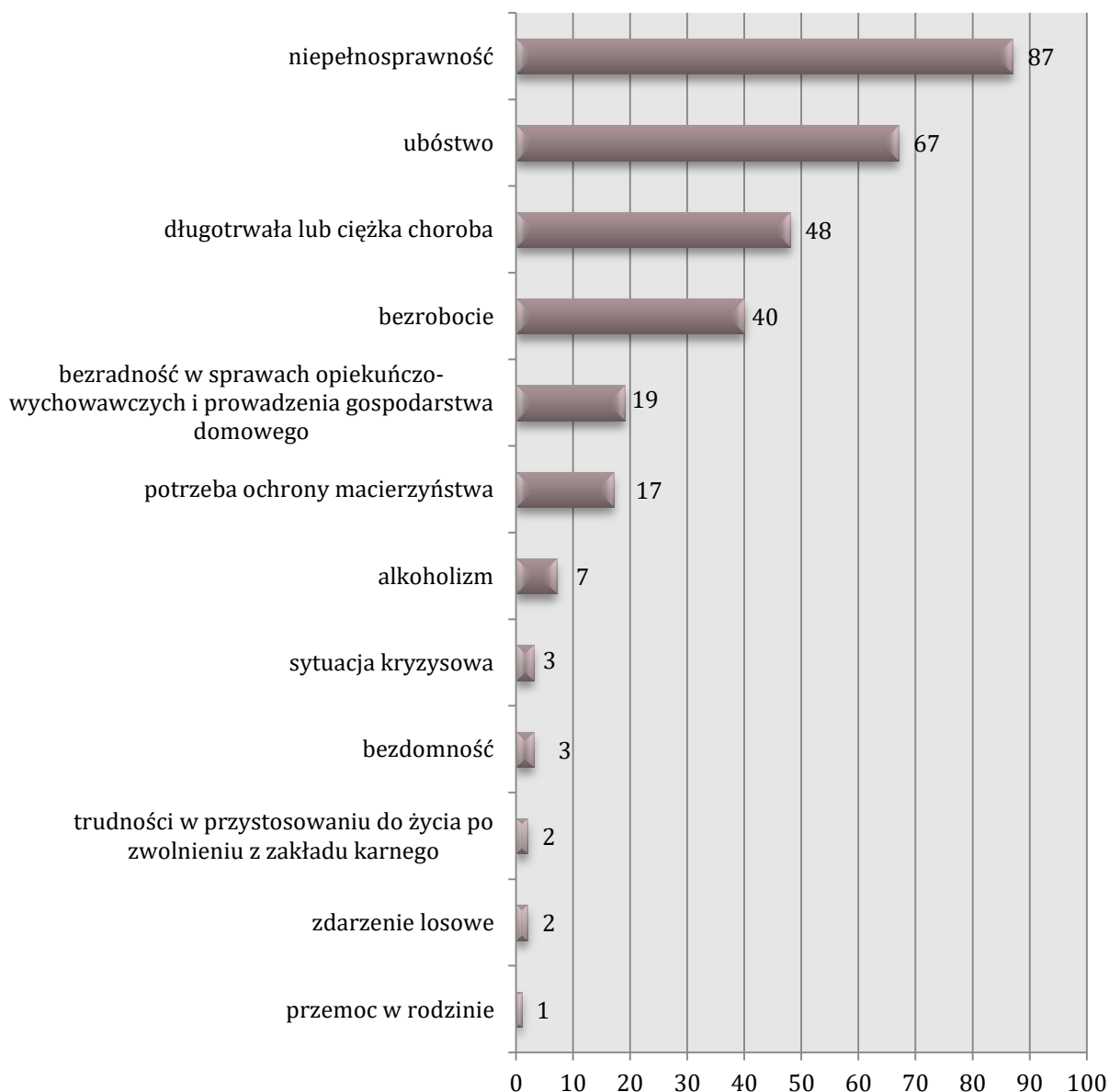
Tabela 10. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2018-2020

płeć	2018	2019	2020
kobiety	101	129	115
mężczyźni	257	184	132
ogółem	358	313	247

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Kłodawa była niepełnosprawność – z tego powodu pomoc otrzymało 87 rodzin. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajduje się ubóstwo (67 rodzin), natomiast na trzecim – długotrwała lub ciężka choroba (48 rodzin). Wśród powodów udzielania świadczeń charakteryzujących się znaczną ilością rodzin je otrzymujących, znajduje się także bezrobocie (40 rodzin).

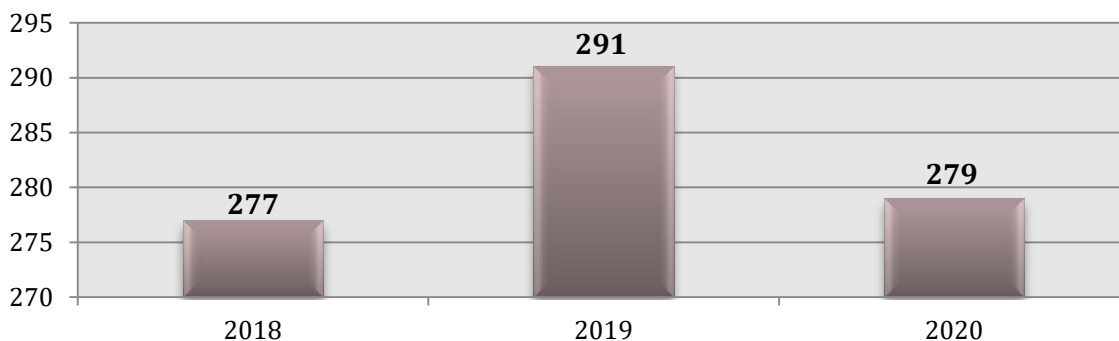
Wykres 16. Powody udzielania świadczeń w 2020 roku (liczba rodzin)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe w okresie ostatnich trzech lat. W 2020 roku przeprowadzono je z 279 rodzinami, w 2019 roku z 291, a w 2018 roku z 277. Na przestrzeni ostatnich lat liczba rodzin ulegała wahanom. Dynamikę zmian obrazuje poniższy wykres.

Wykres 17. Liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

10. Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Poniżej przedstawione zostały zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie gminy Kłodawa. Należą do nich:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- placówki oświatowe,
- Rewir Dzielnicowych Komisariatu II w Gorzowie Wielkopolskim w Kłodawie,
- Gminny Ośrodek Kultury w Kłodawie z siedzibą w Wojcieszycach,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Kłodawie,
- placówki ochrony zdrowia,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

III. Diagnoza sytuacji społecznej

Na podstawie danych empirycznych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodawie, danych Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Policji, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne (diagnoza sytuacji społecznej), w skład których wchodzi charakterystyka i skala problemu oraz podejmowane działania interwencyjne. W części diagnostycznej przedstawiona została również analiza SWOT¹⁶.

1. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Prowadzony jest on za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

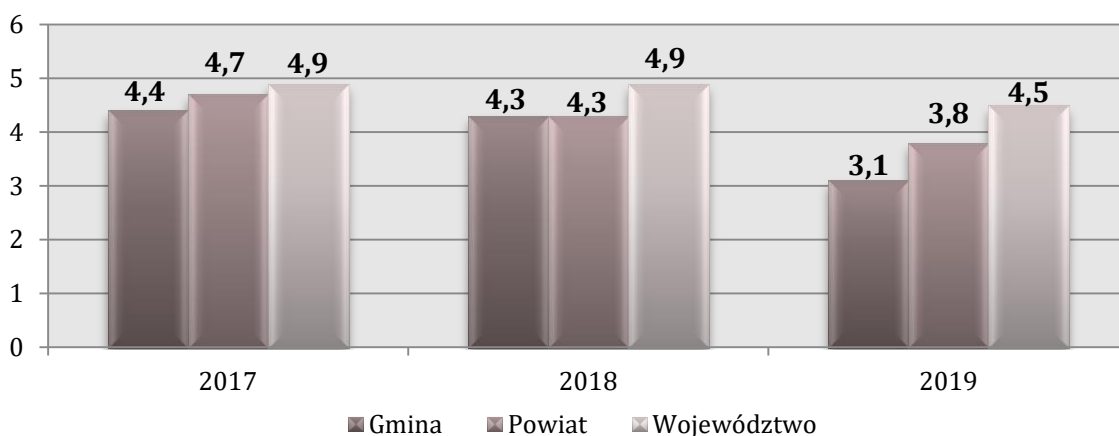
1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

¹⁶ Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

Analiza obszaru jakim jest wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej została rozpoczęta od przedstawienia wskaźnika dotyczącego małżeństw mieszkańców gminy Kłodawa, w porównaniu do wartości w całym województwie lubuskim oraz powiecie gorzowskim. Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba małżeństw na 1000 ludności systematycznie się zmniejszała – zarówno w Gminie, powiecie, jak i całym województwie. W 2019 roku na terenie Gminy wskaźnik małżeństw kształtował się na znacznie niższym poziomie niż w województwie i powiecie.

Wykres 18. Liczba małżeństw na 1000 ludności w gminie Kłodawa w porównaniu do powiatu gorzowskiego i województwa lubuskiego w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Gminy w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny. Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom z Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

W 2020 roku zostało przyznanych łącznie 17 031 świadczeń rodzinom bezdzietnym, 949 świadczeń rodzinom posiadającym jedno dziecko, 2 936 świadczeń rodzinom z dwójką dzieci, 2 197 świadczeń rodzinom z trójką dzieci oraz 1 695 świadczeń rodzinom z czwórką lub większą liczbą dzieci. Szczegółowe dane w zakresie

liczby przyznanych świadczeń niepieniężnych oraz pieniężnych przedstawia poniższa tabela. Na jej podstawie można zauważyć, że zdecydowaną przewagę w liczbie otrzymywanych świadczeń miały w 2020 roku rodziny nie posiadające dzieci, z kolei na drugim miejscu znajdowały się rodziny z dwójką dzieci.

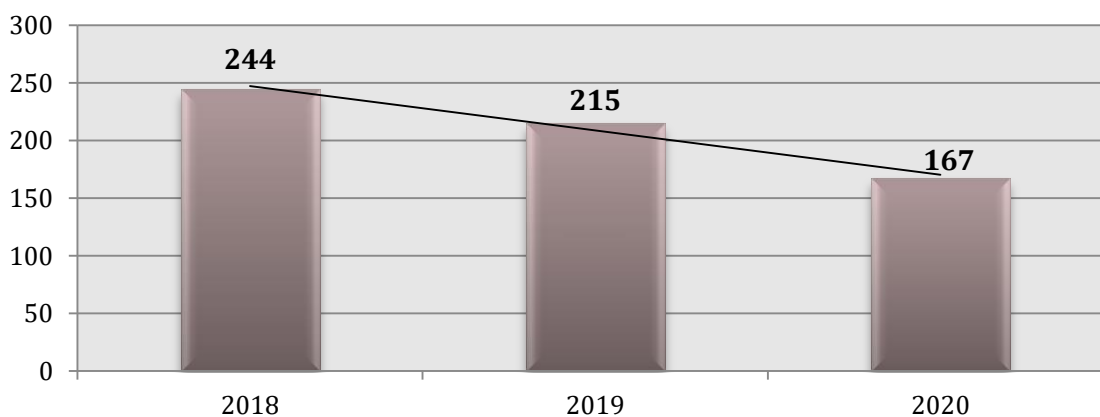
Tabela 11. Rodzaje świadczeń, z których korzystały poszczególne typy rodzin z dziećmi w 2020 roku

typ rodziny	ogółem	świadczenia pieniężne	świadczenia niepieniężne
bez dzieci	17 031	2 095	14 936
jedno dziecko	949	278	671
dwoje dzieci	2 936	597	2 366
troje dzieci	2 197	391	1 806
czworo i więcej dzieci	1 695	293	1 402

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2018-2020. Możemy zauważyć, że ze świadczeń tych w 2020 roku korzystało średnio 167 rodzin, czyli o 22% rodzin mniej niż w roku 2019 oraz o 32% mniej niż w roku 2018. W latach 2018-2020 dostrzegalny jest zatem spadek średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń, co ma związek ze spadkiem liczby urodzeń na przestrzeni ostatnich lat.

Wykres 19. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Dodatkowym świadczeniem wspierającym rodzinę jest „świadczenie wychowawcze 500+”. Program Rodzina 500+ został wprowadzony ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci i funkcjonuje od 1 kwietnia 2016 roku. Świadczenie wychowawcze przysługuje rodzicom bądź opiekunom dziecka do dnia ukończenia przez nie 18. roku życia w wysokości 500 zł miesięcznie. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Szczegółowe zestawienie liczby rodzin i świadczeń w latach 2018-2020 prezentuje poniższa tabela. W 2018 roku ze świadczenia wychowawczego 500+ korzystało 625 rodzin na łączną kwotę 5 430 130,00 zł, w 2019 roku – 847 rodzin, a wydatkowano na to 7 766 100,00 zł, natomiast w 2020 roku – 846 rodzin, na co przeznaczone zostało 10 126 168,00 zł. Od 2018 roku nastąpił wzrost liczby rodzin, pobierających to świadczenie, blisko dwukrotnie wzrosła również przeznaczana na ten cel kwota.

Tabela 12. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba rodzin	625	847	846
kwota świadczeń (w złotych)	5 430 130,00	7 766 100,00	10 126 168,00

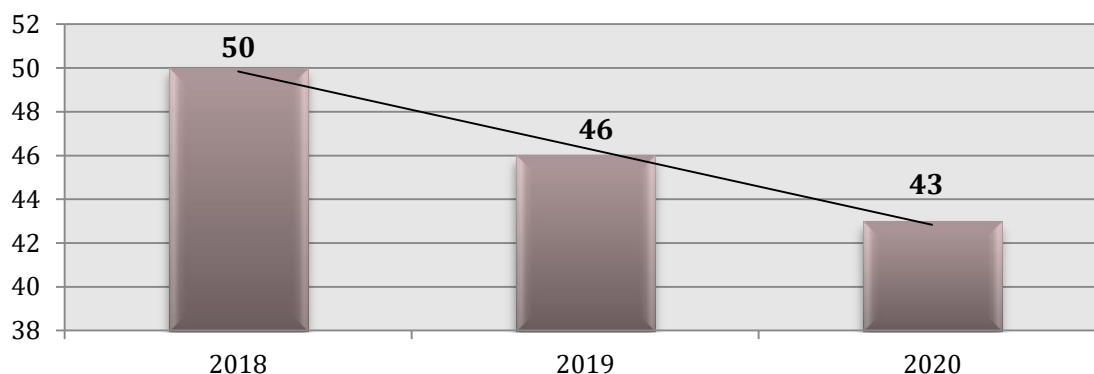
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Rodziny z terenu gminy Kłodawa mogły korzystać również z rządowego programu „Dobry start”, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 roku. Ośrodki Pomocy Społecznej otrzymały do realizacji nowe zadanie z dniem 01.07.2018 roku, którym było ustalenie prawa i wypłata świadczeń „Dobry start”, które przysługuje w związku z rozpoczęciem roku szkolnego dzieciom lub osobom uczącym się do 20. roku życia oraz dzieciom lub osobom uczącym się do 24. roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności. W 2019 z programu skorzystało 1 249 rodzin z terenu Gminy.

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Na przestrzeni ostatnich trzech lat widoczny jest spadek liczby osób korzystających z omawianego świadczenia. W roku 2020 były to 43 osoby, w 2019 roku – 46 osób, z kolei w 2018 roku – 50. Dane w tym zakresie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 20. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2018-2020

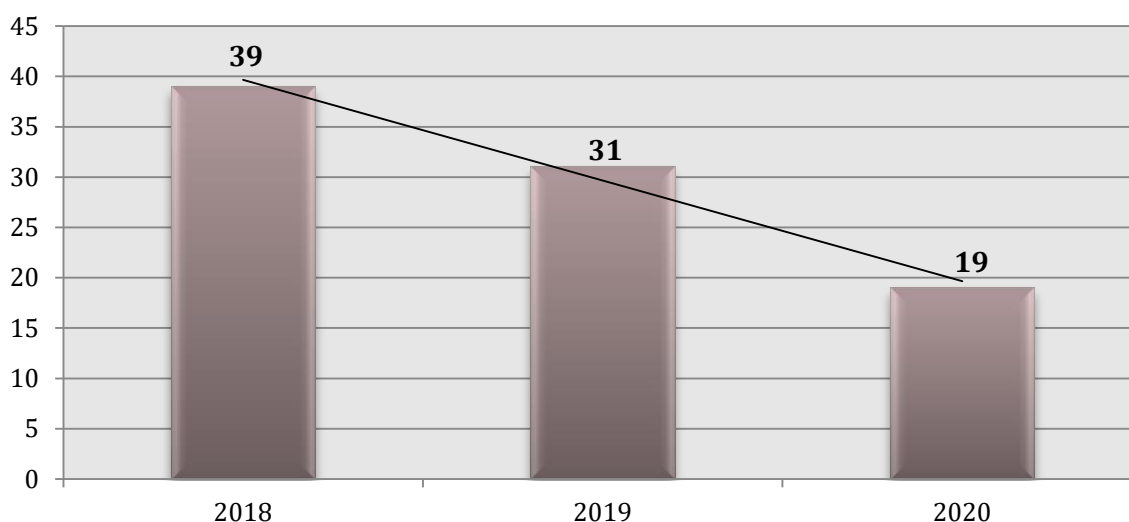

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w 2020 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowała się na piątym miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia.

Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych ulegała systematycznemu spadkowi – od 2018 roku zmalała ona dwukrotnie. Wśród rodzin, którym zostało udzielone wsparcie z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w 2020 roku znajdowało się 12 rodzin niepełnych oraz 2 rodziny wielodzietne.

Wykres 21. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2018-2020

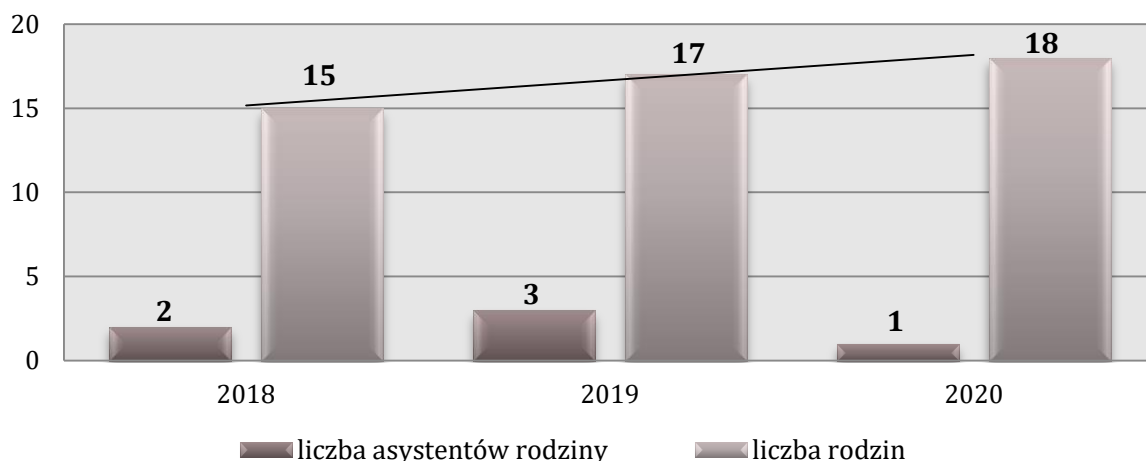
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodawie realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2021 r. poz. 159). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kłodawie zatrudniony jest 1 asystent rodziny. W 2020 roku w ramach realizacji ustawowego zadania prowadził on pracę w 18 rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Od 2018 roku zauważalny jest niewielki, ale systematyczny wzrost w zakresie liczby rodzin korzystających z tej formy pomocy. Na przestrzeni ostatnich lat liczba zatrudnionych asystentów rodziny ulegała wahaniom.

Wykres 22. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2018-2020

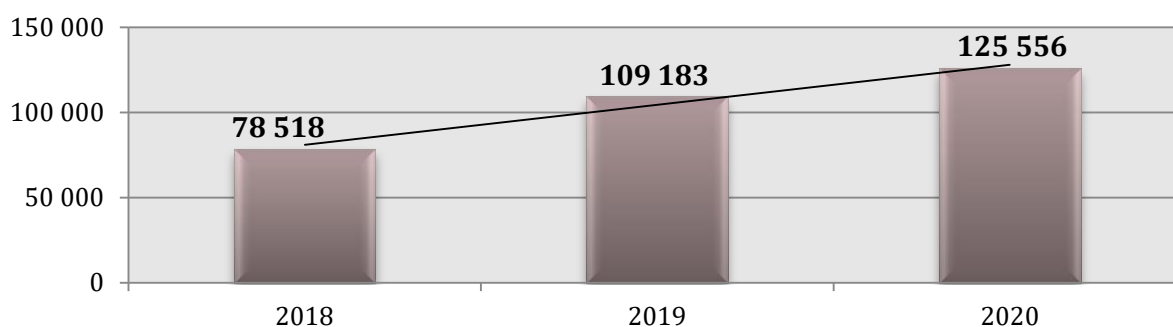
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W roku 2020 w gminie Kłodawa nie było rodzin wspierających, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego). Jednakże w 2021 roku przez GOPS w Kłodawie prowadzone były działania mające na celu zachęcenie rodzin z terenu Gminy do zostania rodziną wspierającą.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2020 roku poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę 125 556 zł. Można zauważyć, że kwota przekazana na pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2018-2020 ulegała systematycznemu wzrostowi.

Wykres 23. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2018-2020 (w złotych)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Rodzinom zamieszkałym na terenie gminy Kłodawa, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej udzielane jest wsparcie w postaci usług asystenta rodziny, poradnictwa rodzinnego, terapii i mediacji.

Organizacją czasu wolnego dzieci i młodzieży zajmują się świetlice środowiskowe działające na terenie każdego sołectwa, a także organizacje pozarządowe, w tym kluby sportowe realizujące m.in. zajęcia i przedsięwzięcia sportowo-rekreacyjne. Duży udział w prowadzeniu działań na rzecz dzieci i młodzieży z gminy Kłodawa mają również Biblioteka Gminna oraz Gminny Ośrodek Kultury.

W 2018 roku w Gminie wprowadzony został tzw. „uczniowski bilet miesięczny”, który zakupiony w kwocie 10 zł daje dzieciom i młodzieży szkolnej oraz studentom możliwość dojazdu z terenu Gminy do szkół i uczelni w Gorzowie Wielkopolskim. Samorząd zabezpiecza także dowozy uczniów do szkół w Kłodawie i Różankach, przez co rodzice nie ponoszą kosztów dowozu swoich dzieci do tych placówek.

Diagnoza problemów społecznych (badania społeczne)

Na początku 2021 roku w gminie Kłodawa przeprowadzona została diagnoza problemów społecznych. W badaniu wzięli udział mieszkańcy Gminy, którzy wypełniali ankiety w postaci papierowej, jak i elektronicznej. Wnioski z badania ankietowego dotyczące funkcjonowania i wsparcia rodzin z terenu Gminy przedstawione zostały w tabeli poniżej.

Tabela 13. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy Kłodawa w 2021 roku dotyczące rodzin

Obszar tematyczny	Wnioski
Wychowanie i edukacja	◆ Co drugi badany mieszkaniec gminy Kłodawa jest zadowolony z poziomu dostępności przedszkoli, z kolei 15% respondentów jest bardzo zadowolonych. ◆ Zdecydowana większość badanych deklaruje również swoje zadowolenie z jakości oferty edukacyjnej, dostępnej na terenie Gminy. ◆ Tylko 3% wyraża niezadowolenie w tym zakresie, 7% jest niezdecydowanych, a 13% – bardzo zadowolonych.
Kultura i rekreacja	◆ Badani zostali zapytani również o kwestie dostępności do miejsc rekreacji, m.in. placów zabaw, plaż, boisk, które mają niebagatelny wpływ na wspieranie i integracje rodzin. Ponad połowa ankietowanych jest bardzo zadowolona z oferty rekreacyjnej (55%), natomiast co piąty deklaruje zadowolenie. ◆ 16% nie ma zdania w zakresie miejsc rekreacji na terenie Gminy, a 5% deklaruje niezadowolenie. ◆ Niemal wszyscy badani mieszkańcy są zadowoleni lub bardzo zadowoleni z dostępu do kultury, oferowanego na terenie Gminy (np. biblioteki, wydarzenia kulturalne). Zadeklarowało to 97% respondentów. ◆ Podobnie odpowiedzi kształtują się w kwestii organizacji imprez cyklicznych na terenie Gminy – 93% badanych ma pozytywne odczucia w tym zakresie.
Dysfunkcyjność rodzin	◆ Z przeprowadzonych badań wynika, że co trzeci badany mieszkaniec gminy Kłodawa wskazał na problemy opiekuńczo-wychowawcze, jako główny problem społeczny mieszkańców. ◆ Co piąty ankietowany twierdzi, że samorząd lokalny powinien podjąć działania w celu rozwiązywania problemów osób i rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych.
Problemy dzieci i młodzieży	◆ Z zebranych danych wynika, że zdaniem mieszkańców Gminy, najczęstszymi negatywnymi zjawiskami dotyczącymi dzieci i młodzieży z terenu Gminy są: niewłaściwa komunikacja rodzic – dziecko (42%), brak wsparcia i kontroli ze strony rodziców (38%), brak pozytywnych wzorców i autorytetów (35%), a także przemoc szkolna/rówieśnicza (30%).

Źródło: Analiza wyników badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród mieszkańców gminy Kłodawa

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy i przeprowadzonej na terenie Gminy diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

- niewydolność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich,
- zaniedbanie wychowawcze dzieci i młodzieży oraz rozpad więzi rodzinnych (samotne rodzicielstwo),
- wzrost liczby rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny, przy jednoczesnym spadku liczby asystentów,
- brak funkcjonowania rodzin wspierających na terenie Gminy.

2. Wsparcie osób z niepełnosprawnością

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby z niepełnosprawnością z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej.* Osoby z niepełnosprawnością dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Warty podkreślenia jest fakt, że osoby z niepełnosprawnością tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji.

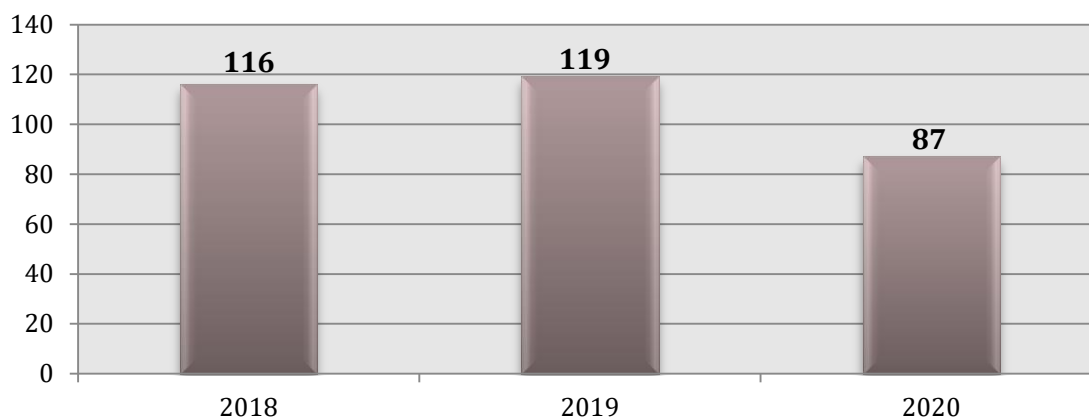
Niepełnosprawność

w 2020 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowała się na pierwszym miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia.

W 2020 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 87. Z prezentowanych danych wynika, że w latach 2018-2020 liczba rodzin, którym udzielono pomocy społecznej z tego powodu ulegała wahaniom.

Wykres 24. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2018-2020. W 2018 roku przyznano 514 świadczeń na łączną kwotę 81 281,00 zł, w 2019 roku liczba świadczeń wyniosła 561 na kwotę 105 973,00 zł, z kolei w 2020 roku kształtowała się na poziomie 551 świadczeń na kwotę 118 928,00 zł. W omawianym okresie liczba przyznanych świadczeń ulegała wahaniom, z kolei ich kwota systematycznie wzrastała.

Tabela 14. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba świadczeń	514	561	551
kwota świadczeń (zł)	81 281,00	105 973,00	118 928,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności od 2018 roku ulegała wahaniom. W 2018 roku przyznano 1 130 świadczeń, w 2019 roku – 1 185, natomiast w 2020 roku – 1 124. Kwota przeznaczana na ten cel sukcesywnie wzrastała.

Tabela 15. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba świadczeń	1 130	1 185	1 124
kwota świadczeń (zł)	178 828,00	224 633,00	242 541,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W 2018 roku przyznano 1 042 świadczenia dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, natomiast w 2019 i 2020 roku po 1 014 świadczeń. W ostatnich dwóch latach obserwowalny jest stały poziom liczby przyznanych zasiłków w tym zakresie, wzrasta natomiast przeznaczana na ten cel kwota pieniężna.

Tabela 16. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba świadczeń	1 042	1 014	1 014
kwota świadczeń (zł)	164 767,00	192 343,00	218 861,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące przyznawanego na przestrzeni ostatnich lat specjalnego zasiłku opiekuńczego (liczba i kwota świadczeń). Zasiłek ten przysługuje w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. W 2020 roku w ramach tego zasiłku wypłacono 105 świadczeń, a więc o 11% mniej niż w roku ubiegłym oraz o 5% więcej niż w roku 2018. Na przestrzeni ostatnich lat kwota przyznanych świadczeń ulegała wahaniom.

Tabela 17. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba świadczeń	100	118	105
kwota świadczeń (zł)	53 800,00	72 660,00	63 761,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Istotnym zasobem w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnościami na terenie Gminy jest prowadzony w miejscowości Chwałęcice Warsztat Terapii Zajęciowej. Prowadzone w jego ramach zajęcia oparte są o indywidualne potrzeby, zachowania oraz możliwości, stosownie do predyspozycji wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności poszczególnych uczestników. W WTZ funkcjonuje 6 pięcioosobowych grup terapeutycznych, które realizują zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej w formie:

- ◆ terapii zajęciowej w poszczególnych pracowniach,
- ◆ terapii ruchowej z gimnastyką korekcyjną,
- ◆ zajęć stymulująco-terapeutycznych,
- ◆ zajęć z zakresu samoobsługi i higieny osobistej.

W 2020 roku z oferty WTZ korzystało 30 osób. Działalność placówki finansowana była w 90% ze środków PFRON oraz w 10% ze środków budżetów Powiatu Gorzowskiego.

Trwająca pandemia SARS-CoV-2 odbiła się niekorzystnie na osobach z niepełnosprawnością z dwóch powodów – po pierwsze osoby te należą do grupy podwyższonego ryzyka zakażeniem, a po drugie rozwój epidemii wpłynął na konieczność dostosowania systemu pomocy osobom z niepełnosprawnością oraz ich opiekunom, w zakresie opieki, edukacji, rehabilitacji i rewalidacji. Badania przeprowadzone w 2020 roku na próbie 80 osób z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów pokazały, że aż 86% badanych deklaruje doświadczenie trudności i problemów w codziennym funkcjonowaniu w związku z pandemią, aż 90% respondentów przez okres trwania pandemii nie korzystało z pomocy OPS lub PCPR, natomiast z wolontariatu czy społecznych akcji pomocowych nie korzystał żaden badany, co ma związek ze względami epidemicznymi, czyli ryzykiem potencjalnego zakażenia. Dodatkowo aż 76% ankietowanych w okresie pandemii odczuło zmniejszenie zakresu dotychczasowego wsparcia¹⁷.

¹⁷ W. Glanc, E. Zdebska, *Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w sytuacji pandemii*, w: N. G. Piłkuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, *Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa*, Kraków 2020, s. 53-59.

Diagnoza problemów społecznych (badania społeczne)

Wnioski z badania ankietowego obejmującego między innymi temat funkcjonowania osób z niepełnosprawnością z terenu gminy Kłodawa, przedstawione zostały w tabeli poniżej.

Tabela 18. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy Kłodawa w 2021 roku dotyczące osób z niepełnosprawnością

Obszar tematyczny	Wnioski
Poziom natężenia problemu niepełnosprawności	◆ Na problem niepełnosprawności na terenie Gminy jako główną dolegliwość wskazało tylko 7% badanych mieszkańców. ◆ Co piąty badany z kolei twierdzi, że samorząd lokalny powinien podejmować działania w zakresie poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnością.
Problemy osób z niepełnosprawnością	◆ Do problemów najczęściej dotykających osoby z niepełnosprawnością w Gminie należą zdaniem respondentów: problemy finansowe (37%), utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (30%) oraz bariery architektoniczne (27%). ◆ W obszarze działania na rzecz poprawy sytuacji osób z niepełnosprawnością, zdecydowana większość badanych wskazała na ułatwienie dostępu do specjalistów i terapeutów (62%), co piąty zaznaczył zorganizowanie miejsc spotkań dla tej grupy osób, natomiast 17% odpowiedzi padło na likwidację barier architektonicznych. ◆ Zdaniem 1 respondenta powinno się „poprzez rozmowy dotrzeć do osób niepełnosprawnych, budząc w nich chęć do działania w różnych kierunkach”.

Źródło: Analiza wyników badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród mieszkańców gminy Kłodawa

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji oraz diagnozy problemów społecznych wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- stosunkowo wysoka liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności,

- niepełnosprawność jako pierwszy z kolei powód korzystania z pomocy GOPS na terenie Gminy,
- utrudniony dostęp do rehabilitacji i terapii zajęciowej dla osób z niepełnosprawnością, spowodowany trwającą pandemią COVID-19,
- trudności w funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnością ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i funkcjonalnych,
- problemy finansowe, utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych oraz bariery architektoniczne jako główne problemy osób z niepełnosprawnością z terenu Gminy, zdaniem mieszkańców.

3. Zdrowie psychiczne

■ Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian¹⁸.

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim inne problemy społeczne.

Dla mieszkańców Gminy świadczone są specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Usługi te przeznaczone są dla osób dorosłych i dzieci, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego: chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychotyczne),

¹⁸ www.psychiatriapolska.pl

upośledzonych umysłowo, osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym. Na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Kłodawa ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi nie skorzystał żaden mieszkaniec.

Mieszkańcy Gminy wykazujący zaburzenia natury psychicznej kierowani są do środowiskowych domów samopomocy w gminach ościennych, na podstawie zawartych porozumień, m.in. z miastem Gorzowem Wielkopolskim.

Z badań przeprowadzonych w 2021 roku wśród mieszkańców gminy Kłodawa wynika, że co czwarty respondent zauważa potrzebę zwiększenia dostępu do specjalistycznego poradnictwa psychologicznego. Może to wynikać z faktu, że problemy w zakresie zdrowia psychicznego mogą nasilać się w najbliższych latach ze względu na pandemię COVID-19. Pandemia wiąże się z poczuciem zagrożenia, lękiem, niepewnością oraz niepokojem. W skrajnych przypadkach mogą pojawić się stany paniki oraz poczucie beznadziei. Konsekwencją tego mogą być narastające zaburzenia psychiczne, począwszy od teraz, po ustąpieniu zagrożenia, a nawet ujawniające się przez kolejne lata. Biorąc pod uwagę, że już przed wybuchem pandemii statystyki dotyczące problemów ze zdrowiem psychicznym były dramatyczne, a obecna sytuacja może je znacznie pogorszyć, istnieje pilna potrzeba podejmowania szerokich działań w tym zakresie.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wykluczeniem społecznym i zawodowym osób z zaburzeniami psychicznymi,
- ograniczona infrastruktura pomocowa w zakresie zdrowia psychicznego na terenie Gminy,
- nasilenie się problemów ze zdrowiem psychicznym osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży będące konsekwencją pandemii COVID-19.

4. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych

■ Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁹. Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz bazując na danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 mln osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca również 1,5-2 mln osób.

Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z przyjętego uchwałą Nr XXIV/214/20 Rady Gminy Kłodawa z dnia 10 grudnia 2020 roku *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok*.

Do głównych zadań Programu na 2021 roku należą:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych;

¹⁹ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

- udzielanie rodzinom, w których występują problemy dotyczące uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej²⁰.

Poniżej przedstawione zostały miejsca, w których na terenie gminy Kłodawa mieszkańcy mogą uzyskać pomoc w przypadku problemu uzależnień.

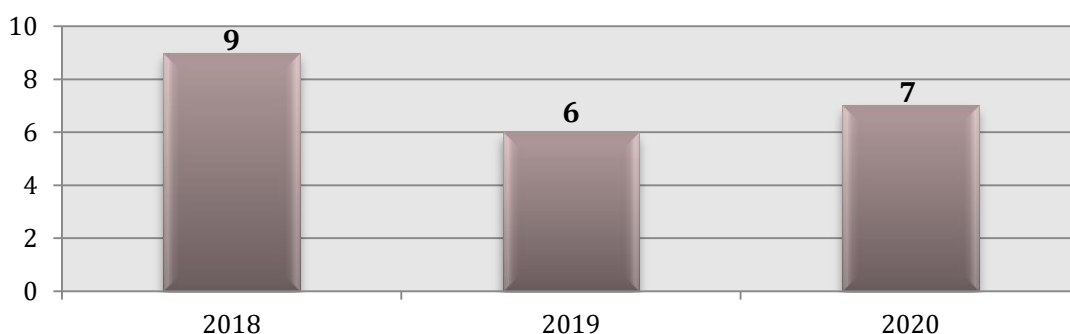

²⁰ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok (Uchwała Nr XXIV/214/20 Rady Gminy Kłodawa z dnia 10 grudnia 2020 roku.).

W 2020 roku z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 7 rodzin. Alkoholizm jako powód udzielania pomocy i wsparcia w omawianym roku znajdował się na siódmym miejscu pod względem liczby rodzin otrzymujących z tego powodu pomoc. Możemy zauważyć, że na przestrzeni lat 2018-2020 liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu ulegała niewielkim wahaniom i kształtowała się na względnie niskim poziomie. Na przestrzeni ostatnich lat żadna z rodzin na terenie Gminy nie korzystała z pomocy i wsparcia z powodu narkomanii.

Wykres 25. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie, w ramach przysługujących jej uprawnień. Według stanu na koniec 2020 roku Komisja liczyła 8 członków. W 2020 roku przeprowadzili oni rozmowy z 47 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 2 członkami rodzin osób uzależnionych. Jednocześnie w omawianym roku Komisja podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia i wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 14 osób. Na przestrzeni lat 2018-2020 zauważalne jest znaczne zmniejszenie się liczby osób uzależnionych oraz członków ich rodzin, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy. W przypadku osób uzależnionych spadek kształtuje się na poziomie 25%, z kolei w zakresie liczby członków rodzin osób uzależnionych jest to 80%. Odnośnie liczby osób wobec, których podjęto czynności dążące do poddania się leczeniu oraz osób wobec, których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego dostrzegalne są wahania na przestrzeni ostatnich trzech lat. Dane dotyczące działań GKRPA w Kłodawie w latach 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Kłodawa wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	63	62	47
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	10	3	2
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	16	9	14
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	16	9	14

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Funkcjonująca na terenie gminy Kłodawa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pełni funkcję nie tylko organu powołanego przez wójta do pracy z osobami uzależnionymi, ale również jest swoistą grupą wsparcia dla osób borykających się głównie z problemem alkoholowym. Członkowie Komisji to przedstawiciele różnych grup zawodowych, posiadających doświadczenie i zasób wiedzy niezbędny do pracy z obciążonym klientem. Oprócz tej formy pomocy, w Gminie działa również **grupa wsparcia dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym typu (AL-Anon)**, która prowadzona jest w formie mitingów w sytuacji zapotrzebowania na taką formę wsparcia, przez doświadczonego specjalistę. GKRPA z ramienia Gminy współpracuje na stałe z **biegłym psychologiem, specjalistą ds. uzależnień**, kierując podopiecznych na konsultacje lub poradnictwo oraz zlecając sporządzenie opinii biegłego o stopniu zaawansowania uzależnienia klienta.

GKRPA zajmuje się także profilaktyką zachowań ryzykownych. W ostatnich latach wśród uczniów prowadzone były liczne nieustrukturyzowane programy profilaktyczne. W 2020 roku w każdym z poszczególnych działań wzięło udział łącznie 170 uczestników, co oznacza spadek ich liczby w stosunku do roku 2018 o 79%. Może mieć to związek z trwającą w 2020 roku pandemią COVID-19 za sprawą, której wydarzenia kulturalne były w znacznej mierze ograniczone ze względu na obostrzenia sanitarne.

Tabela 20. Liczba uczestników nieustrukturyzowanych działań profilaktycznych w gminie Kłodawa na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
jednorazowe prelekcje, pogadanki	220	120	120
spektakle	220	180	0
festyny i inne imprezy plenerowe (poza sportowymi)	140	240	0
imprezy sportowe	120	0	0
konkursy	120	0	50

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2020 roku wydano łączną kwotę 158 225,53 zł oraz 1 000,00 zł na realizację gminnego programu przeciwdziałania narkomanii.

W placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie Gminy w 2020 roku również realizowano zadania z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia. Do działań tych zaliczyć można:

- ◆ Bezpieczny przedszkolak;
- ◆ Dopalacze – niebezpieczeństwo i zagrożenie;
- ◆ Dzień Numeru Alarmowego 112;
- ◆ Nie pal przy mnie proszę;
- ◆ Profilaktyka Problemu Alkoholowego;
- ◆ Profilaktyka zażywania środków psychoaktywnych.

W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie Kłodawa. W roku 2020 wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła łącznie 7 884 940,32 zł, w tym 3 709 786,67 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 757 345,03 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 3 417 808,62 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. W stosunku 2018 roku łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu uległa zwiększeniu o 1 666 925,32 zł.

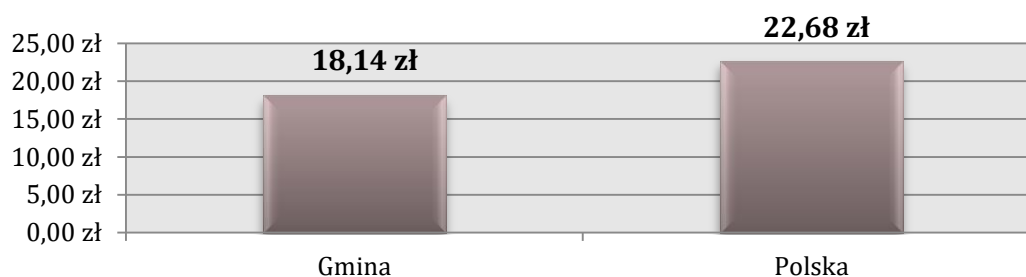
Rysunek 4. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Kłodawa alkoholu w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Średni dochód otrzymany z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przypadający na 1 mieszkańca w gminie Kłodawa kształtuje się na niższym poziomie niż ma to miejsce w całym kraju. Różnica wynosi 4,54 zł.

Wykres 26. Średni dochód otrzymany z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przypadający na jednego mieszkańca w gminie Kłodawa i całej Polsce w 2020 roku

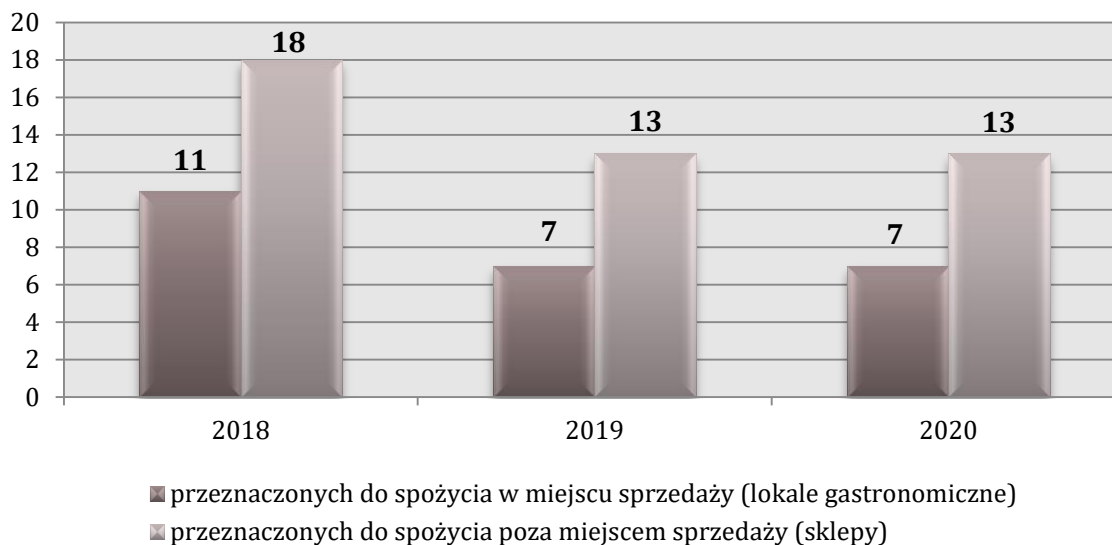

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1

W 2020 roku na terenie gminy Kłodawa znajdowało się łącznie 20 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 13 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz 7 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). W stosunku do 2018 roku liczba punktów prowadzących sprzedaż alkoholu spadła – w przypadku sklepów o 28%, z kolei w kwestii lokali gastronomicznych o 36%. Na przestrzeni lat 2019-2020 utrzymywała się ona na stałym poziomie.

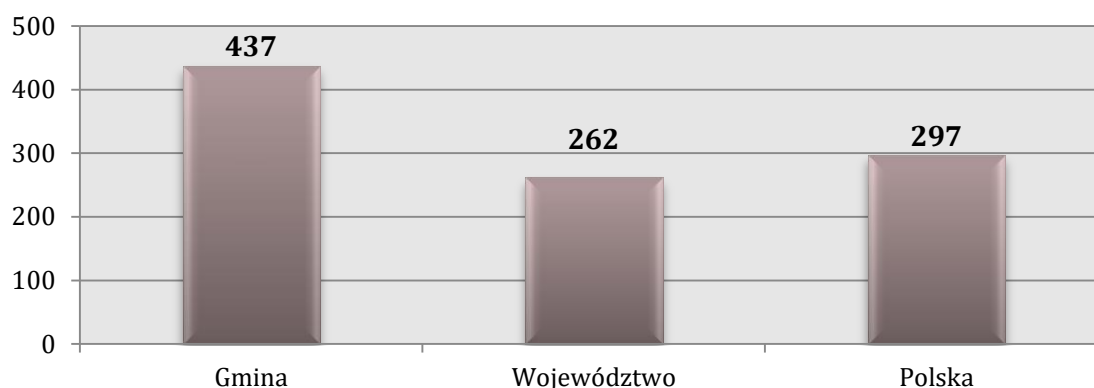
Wykres 27. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Kłodawa na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Kłodawa, w porównaniu do województwa lubuskiego oraz do całej Polski. Jak wynika z dostępnych danych, przedstawionych na poniższym wykresie, liczba mieszkańców w Gminie przypadająca na jeden punkt jest znacznie większa niż ma to miejsce w województwie jak i całej Polsce.

Wykres 28. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Kłodawa, województwie lubuskim i całej Polsce w 2019 roku

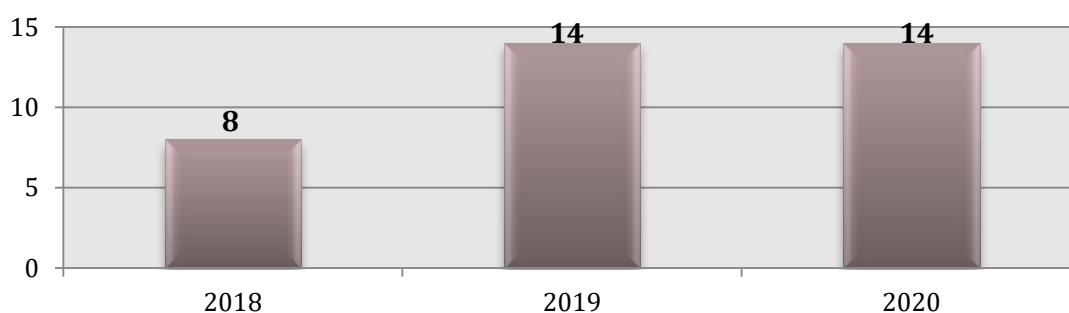

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1

W 2020 roku na terenie gminy Kłodawa funkcjonariusze policji z KP II w Gorzowie Wielkopolskim zatrzymali 14 nietrzeźwych kierujących, co stanowiło 13% ogółu stwierdzonych przestępstw. Na przestrzeni ostatnich dwóch lat poziom liczby zatrzymanych nietrzeźwych kierowców w Gminie był stały, z kolei w stosunku do 2018 roku nastąpił jej wzrost.

Wykres 29. Liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców pojazdów mechanicznych oraz innych niż mechaniczne w Gminie na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego w roku 2020 na terenie Gminy Kłodawa

Na terenie gminy Kłodawa nie funkcjonuje placówka specjalizująca się w leczeniu uzależnień, wobec tego osoby uzależnione zamieszkujące Gminę kierowane są do Ośrodka Terapeutycznego SZANSA w Gorzowie Wielkopolskim. Kadra Ośrodka oferuje wsparcie osobom z problemem uzależnień chemicznych jak i behawioralnych, osobom współuzależnionym oraz DDA/DDD. Przez specjalistów zatrudnionych w placówce prowadzone są również mityngi grup samopomocowych AA „Nowa Droga” i „Jedynka”.

Pandemia COVID-19 oraz związane z nią ograniczenia aktywności społecznej, izolacji, niepokoju o zdrowie swoje i najbliższych, a także bezpieczeństwo ekonomiczne, w istotny sposób zwiększyły obciążenie zdrowotne i społeczne związane z uzależnieniami. Konsekwencją pandemii może być wzrost liczby osób uzależnionych zarówno od alkoholu, innych substancji psychoaktywnych, jak i urządzeń elektronicznych.

Diagnoza problemów społecznych (badania społeczne)

Wnioski z badania ankietowego obejmującego temat uzależnień na terenie gminy Kłodawa, przedstawione zostały w tabeli poniżej. Dotyczą one skali problemu uzależnienia od alkoholu, a także działań skierowanych na jego ograniczenie.

Tabela 21. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Kłodawa dotyczące problemu uzależnień

Obszar tematyczny	Wnioski
Problem spożywania alkoholu	◆ Z badania ankietowego wynika, że zdaniem blisko co drugiego respondenta alkoholizm jest głównym problemem społecznym mieszkańców. ◆ Zdecydowana większość badanych mieszkańców stwierdziła, że skala problemu uzależnień w Gminie jest średnia (78%). ◆ Przyczyny występowania uzależnień upatrywane są przez ankietowanych przede wszystkim w sytuacjach stresowych (45%), bezrobociu (38%), a także rozpadzie rodziny (32%). ◆ Blisko co piąty badany zaliczył alkoholizm do negatywnych zjawisk dotyczących dzieci i młodzieży z terenu Gminy.
Wsparcie osób z problemem alkoholowym	◆ Zdaniem 1 respondenta na terenie Gminy brakuje placówki dziennej terapii uzależnień, co stanowi zdaniem tej osoby istotny problem. ◆ Co czwarty badany mieszkaniec twierdzi, że powinno się zwiększyć dostęp do terapii uzależnień na terenie Gminy.

Źródło: Analiza wyników badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród mieszkańców gminy Kłodawa

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy i diagnozy przeprowadzonej na terenie Gminy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ryzyko wystąpienia przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym,
- zagrożenie wzrostem liczby osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w związku z występowaniem pandemii COVID-19,
- alkoholizm jako najważniejszy problem społeczny Gminy zdaniem większości jej mieszkańców,
- wzrost wartości sprzedanego alkoholu w Gminie.

5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

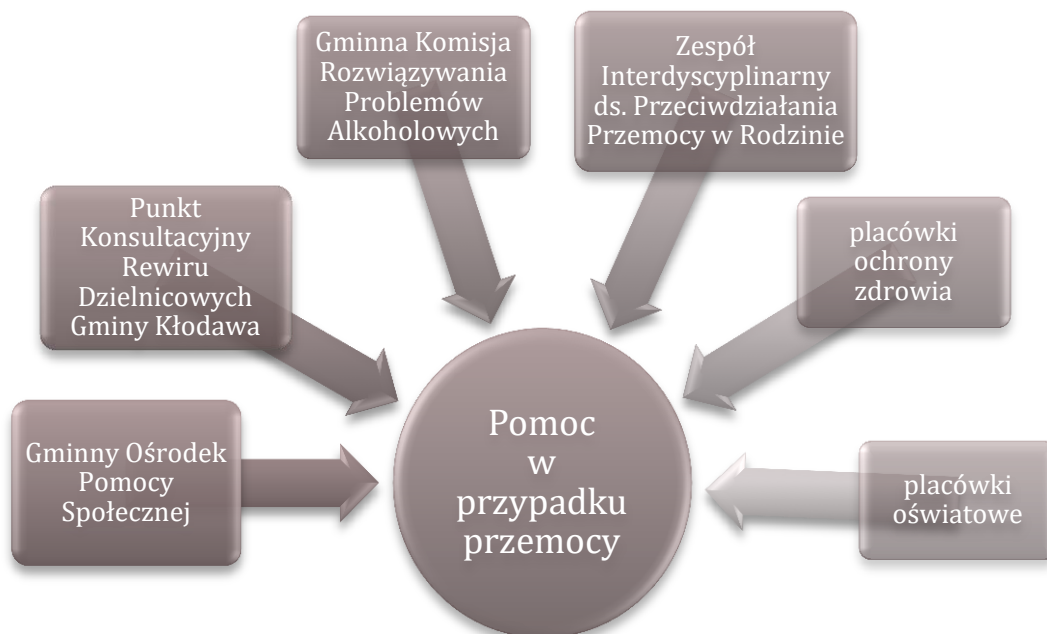
■ Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: *„przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”*.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania czynności prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Kłodawa zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

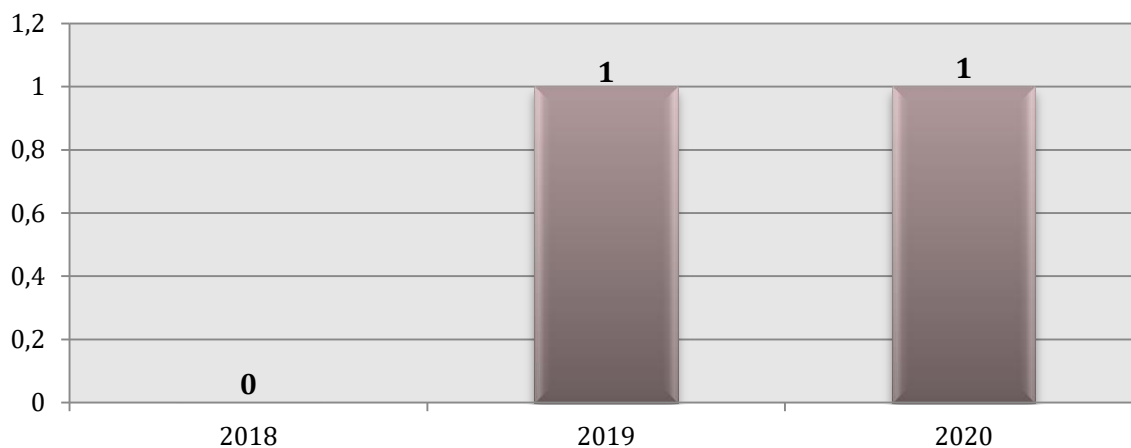
Celem funkcjonowania Zespołu jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w *Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kłodawa na lata 2021–2025*. Poniżej przedstawione zostały miejsca, gdzie na terenie gminy Kłodawa mieszkańcy mogą uzyskać pomoc i wsparcie w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie.

W 2020 roku w gminie Kłodawa z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu przemocy w rodzinie korzystała 1 rodzina. Liczba rodzin na przestrzeni ostatnich trzech lat utrzymywała się na względnie stałym, niskim poziomie.

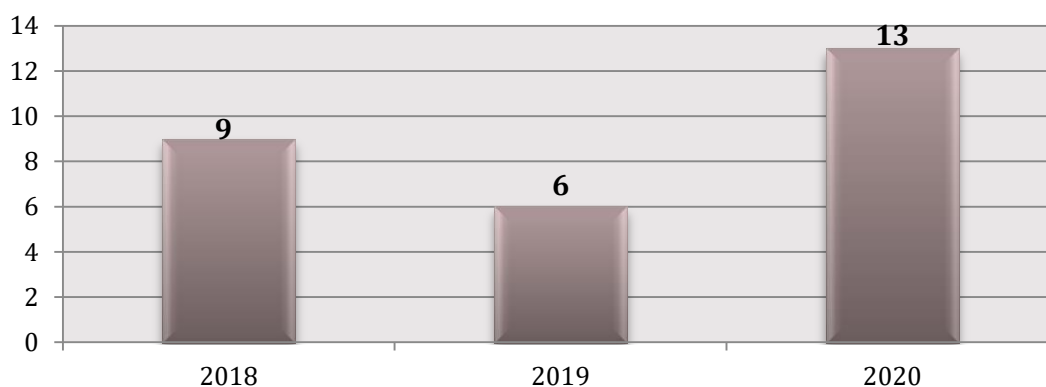
Wykres 30. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu przemocy w rodzinie na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej na 2018, 2019 i 2020 rok

Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące grup roboczych na przestrzeni ostatnich trzech lat. W 2020 roku liczba powołanych grup roboczych wyniosła 13, co oznacza, że w stosunku do lat poprzednich przyjęła najwyższą wartość. Dane w tym zakresie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

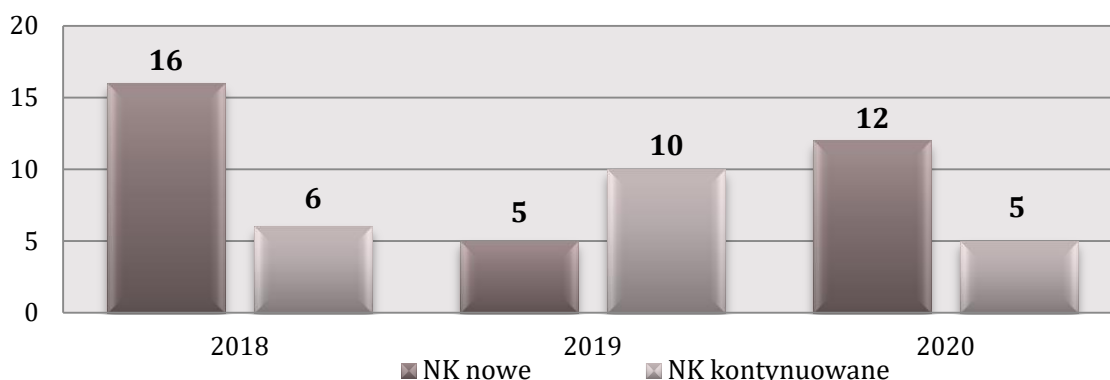

Tabela 22. Dane statystyczne dotyczące grup roboczych w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Kłodawie za rok 2018, 2019 i 2020

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba podjętych procedur „Niebieskie Karty” ulegała wahaniom – w 2018 roku było to 16 nowych procedur, w 2019 roku – 5, natomiast w 2020 roku – 12. Liczba kontynuowanych procedur również przyjmowała zróżnicowane wartości. Dane te obrazuje wykres nr 31.

Wykres 31. Liczba podjętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

Źródło: Urząd Gminy w Kłodawie

W 2020 roku procedurą „Niebieskie Karty” objętych było łącznie 17 rodzin, w tym kontynuowane były 2 procedury z 2018 roku oraz 3 z 2019 roku. Ponadto w omawianym roku sporządzono 12 formularzy „Niebieska Karta – A”, zakończono z kolei 10 spraw w ramach procedury – 9 z powodu ustania przemocy w rodzinie i zrealizowania planu pomocy, a 1 z braku zasadności podejmowanych działań. Dynamika zmian w zakresie procedury „Niebieskie Karty” jest następująca: liczba rodzin objętych procedurą, liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A”, jak i liczba zakończonych procedur na przestrzeni lat 2018-2020 ulegała wahaniom – w 2019 roku nastąpił spadek w porównaniu do roku poprzedniego, natomiast w 2020 roku zauważalny jest ponowny wzrost w tym zakresie.

Tabela 23. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	22	15	17
liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A”	16	6	12
liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	13	7	10

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Kłodawie za rok 2018, 2019 i 2020

Z dostępnych danych wynika, że w 2020 roku w gminie Kłodawa popełniono 112 przestępstw w związku z przemocą w rodzinie oraz przeprowadzono 122 interwencje domowe. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba stwierdzonych w tym zakresie przestępstw ulegała wahaniom, natomiast w przypadku podjętych interwencji domowych w zakresie przemocy w rodzinie zauważalny jest spadek.

Wykres 32. Liczba stwierdzonych przestępstw oraz interwencji domowych związanych z przemocą w rodzinie na terenie gminy Kłodawa na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kłodawa na lata 2021-2025

Frustracja wynikająca z wielu ograniczeń nakładanych w związku z pandemią COVID-19, spowodowała wzrost przejawów przemocy domowej, a także nasilenie dotychczasowej przemocy w rodzinie. W niebezpiecznym położeniu znalazły się osoby jej doświadczające, ponieważ w okresie izolacji społecznej osoby te przebywają częściej pod jednym dachem z oprawcą, mają utrudnioną możliwość ucieczki, a także trudniejszy dostęp do specjalistycznej pomocy. Pomimo braku konkretnych statystyk w Polsce na temat wzrostu przejawów przemocy domowej brak jest przesłanek, które sugerowałyby, że skala tego problemu jest mniejsza niż w Europie, skąd dobiegają informacje o drastycznym wzroście aktów przemocy w rodzinie.

Diagnoza problemów społecznych (badania społeczne)

Poniższa tabela przedstawia najważniejsze wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Kłodawa dotyczące przemocy w rodzinie.

Tabela 24. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Kłodawa dotyczące przemocy

Obszar tematyczny	Wnioski
Skala przemocy	◆ Przemoc w rodzinie do głównych problemów społecznych występujących na terenie gminy Kłodawa zaliczyło 13% badanych. ◆ Co drugi badany stwierdził, że słyszał o rodzinach w swoim otoczeniu, w których istnieje zjawisko przemocy domowej. ◆ Co czwarty respondent zna nieliczne takie rodziny z terenu Gminy, natomiast 8% badanych zna wiele rodzin z problemem przemocy.
Przyczyny przemocy w rodzinie	◆ Większość badanych mieszkańców Gminy wskazała na uzależnienia jako najczęstszą przyczynę występowania przemocy domowej (68%). ◆ Co trzeci respondent stwierdził, że nieumiejętność radzenia sobie z problemami stanowi powód stosowania przemocy domowej, a co piąty wskazał na wzorce pokoleniowe.

Źródło: Analiza wyników badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród mieszkańców gminy Kłodawa

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy problemów społecznych wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- wzrost w zakresie procedury „Niebieskie Karty” odnotowany w ostatnim roku,
- stosunkowo wysoka liczba przestępstw oraz interwencji domowych związanych z przemocą w rodzinie,
- funkcjonowanie rodzin w otoczeniu co czwartego badanego, w których występuje zjawisko przemocy,
- możliwość wystąpienia przemocy domowej w rodzinach z problemem uzależnień,
- ryzyko funkcjonowania w społeczeństwie zmywy milczenia, powodującej ukrywanie aktów przemocy domowej w społeczności lokalnej.

6. Aktywność i integracja społeczna seniorów

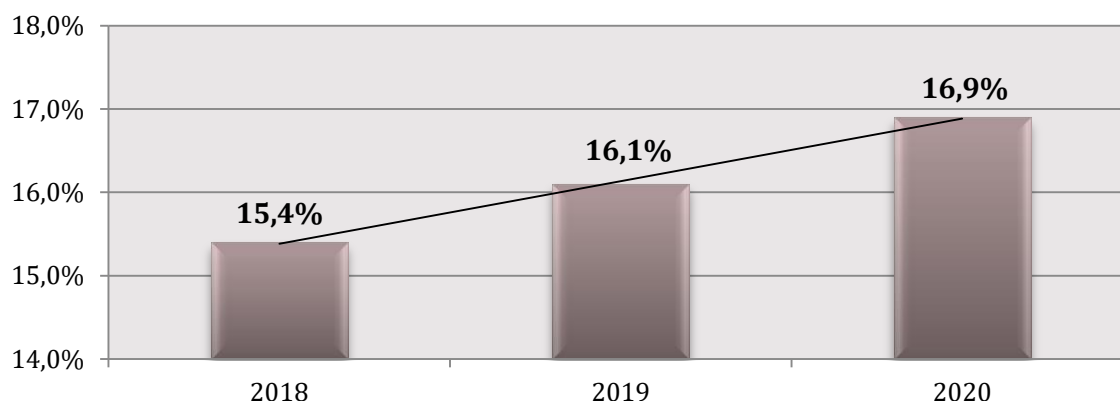
■ Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. Z danych przekazanych przez gminę Kłodawa wynika, że odsetek osób będących w wieku poprodukcyjnym w 2020 roku wyniósł 16,9%, co oznacza wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 0,8 pp. Na przestrzeni lat 2018-2020 udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy ulegał systematycznemu zwiększeniu. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 33. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Kłodawa na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wśród ogółu mieszkańców gminy Kłodawa znajdują się osoby, które ukończyły 80 rok życia. Są oni tzn. „sędziwymi starcami”, a ich udział w ogóle lokalnej społeczności zmniejszył się nieznacznie na przestrzeni ostatnich dwóch lat. W 2018 roku Gminę zamieszkiwało 181 osób mających więcej niż 80 lat, spośród których 54 były mężczyznami, a 127 kobietami. W 2020 roku zauważalny jest ogólny spadek liczby osób starszych do 161, w tym 50 mężczyzn i 111 kobiet. Grupa seniorów po 80 roku życia stanowiła w 2020 roku 1,8% ogólnej liczby ludności Gminy, co oznacza spadek w stosunku do 2018 roku o 0,3 pp. Warto zwrócić uwagę na znaczną dysproporcję między liczbą kobiet i mężczyzn w tej grupie wiekowej – w omawianym okresie liczba kobiet była ponad dwukrotnie wyższa od liczby mężczyzn.

Tabela 25. Liczba sędziwych starców, tj. osób powyżej 80 roku życia w gminie Kłodawa na przestrzeni lat 2018-2020

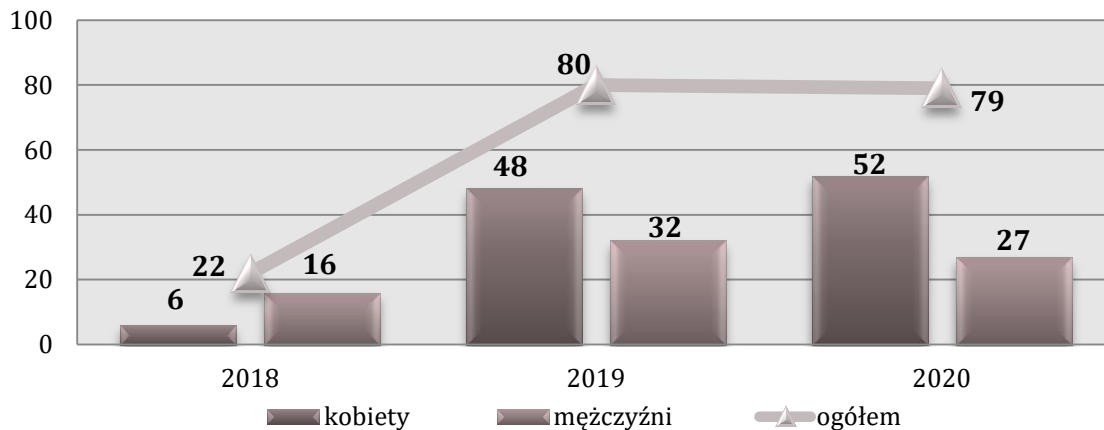
wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba kobiet	127	116	111
liczba mężczyzn	54	51	50
ogółem	181	167	161
udział w populacji Gminy	2,1	1,9	1,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Kłodawie

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia z pomocy społecznej wyniosła w 2020 roku 79. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety – było ich 52, natomiast korzystających ze wsparcia mężczyzn – 27. W stosunku do 2018 roku dostrzec można znaczny wzrost liczby korzystających z pomocy społecznej mieszkańców Gminy będących w wieku poprodukcyjnym.

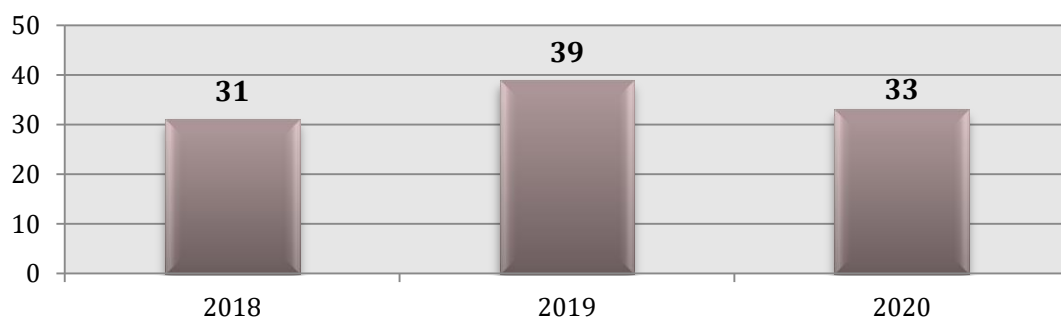
Wykres 34. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodawie realizuje usługi opiekuńcze dla osób, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione lub pomoc świadczona przez rodzinę jest niewystarczająca. W 2020 roku z tego rodzaju usług skorzystały 33 osoby. Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba osób korzystających ze wsparcia w tym zakresie kształtowała się na zróżnicowanym, ale zbliżonym poziomie.

Wykres 35. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2018-2020

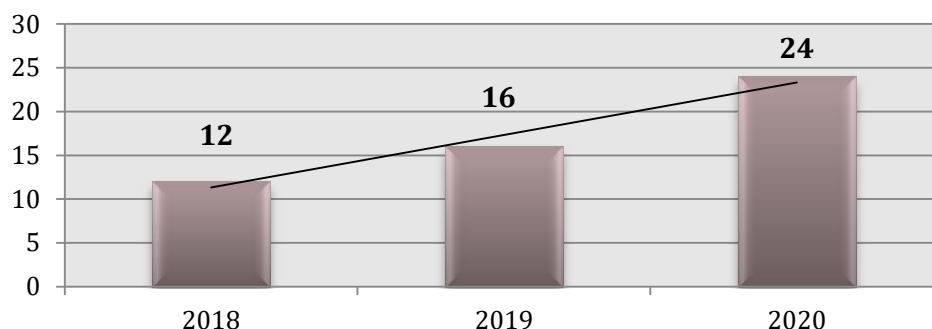

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Osoba, która ukończyła 75 rok życia, jest uprawniona do dodatku pielęgnacyjnego bez potrzeby weryfikowania jej stanu zdrowia w drodze badania lekarza orzecznika ZUS, jak ma to miejsce wobec pozostałej grupy uprawnionych. W 2020 roku z zasiłku pielęgnacyjnego skorzystały 24 osoby po 75 roku życia, zamieszkujące gminę Kłodawa. Na przestrzeni lat 2018-2020 zauważalny jest wzrost w tym zakresie, co ma związek ze zjawiskiem starzejącego się społeczeństwa na terenie Gminy, jak i całego kraju.

Wykres 36. Liczba osób korzystających z zasiłku pielęgnacyjnego przysługującego osobie, która ukończyła 75 lat na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Liczbę osób, którym opłacono pobyt w domach pomocy społecznej oraz przeznaczone na to środki prezentuje poniższa tabela. Domy pomocy społecznej świadczą usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym Domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. W latach 2018-2020 liczba mieszkańców Gminy, za których pobyt w DPS poniosła odpłatność Gmina, sukcesywnie wzrastała. W 2018 było to 6 osób, w 2019 – 9 osób, z kolei w 2020 roku – 10. Z roku na rok systematycznie zwiększała się również przeznaczana na ten cel kwota świadczeń.

Wykres 37. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób	6	9	10
kwota świadczeń (zł)	156 411	190 958	266 469

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Na terenie gminy Kłodawa funkcjonują 3 Kluby Senior+ w Chwałęcicach, Różankach i Santocku, a także wiejskie kluby seniora zlokalizowane w sołectwach na terenie Gminy. Oferują one swoim uczestnikom możliwość wspólnego spędzania wolnego czasu, rozwijania swoich pasji i zainteresowań, brania udziału w ciekawych zajęciach, a także integrowania się w swoim środowisku, ale również ze społecznością lokalną. Od 2020 roku swoją działalność rozpoczął Gminny Zarząd Klubów Seniora, który tworzą prezesi Klubów z terenu Gminy.

Wysoki odsetek osób starszych w całym kraju, który z roku na rok wzrasta, a także trwająca pandemia stanowią wyzwanie dla polityki społecznej oraz opieki zdrowotnej. Poza samym zagrożeniem związanym z ryzykiem zachorowania i dotkliwym przechodzeniem choroby, istotnym problemem w czasie pandemii jest utrudniony dostęp do leczenia chorób przewlekłych. Ryzykiem jest również nasilenie się innych chorób czy schorzeń związanych z ograniczeniem aktywności ruchowej, jak i społecznej. Na podstawie badań przeprowadzonych w 2020 roku przez Krajowy Instytut Gospodarki Senioralnej na próbie 1 118 osób w wieku senioralnym wynika, że 1/3 ankietowanych przerwała dotychczasowe leczenie, większość badanych odczuła problemy z dostępem do opieki medycznej podczas pandemii, blisko połowa respondentów czuje się samotna podczas trwania pandemii i brakuje im spotkań z innymi ludźmi, a ponad połowa odczuwa potrzebę dostępu do lekarza specjalisty.

Diagnoza problemów społecznych (badania społeczne)

Poniższa tabela przedstawia najważniejsze wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Kłodawa, dotyczące sytuacji osób starszych.

Tabela 26. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Kłodawa dotyczące osób starszych

Obszar tematyczny	Wnioski
Problemy osób starszych	◆ Zdaniem co trzeciego respondenta problemy osób starszych są główną trudnością, z którą powinna się zmierzyć Gmina. ◆ Do problemów tej grupy mieszkańców zaliczono przede wszystkim samotność (58%), problemy finansowe (38%), a także brak opieki ze strony rodziny (22%) i opieki medycznej (20%). ◆ Według 1 badanej osoby, problemem jest również brak domu dziennego pobytu dla seniorów.

Działania na rzecz osób starszych

- ◆ Ponad połowa badanych stwierdziła, że pełniejszy udział w życiu społecznym na terenie gminy Kłodawa umożliwiłby wolontariat dla osób starszych.
- ◆ Zdaniem co trzeciego badanego powinno się organizować profilaktykę zdrowotną (38%) oraz uwrażliwiać społeczność lokalną na potrzeby osób starszych (33%).
- ◆ 1 ankietowany zauważył potrzebę zakupu samochodu, który umożliwiłby transport osób starszych do różnego rodzaju placówek, np. przychodni lekarskich.

Źródło: Analiza wyników badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród mieszkańców gminy Kłodawa

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych,
- wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, korzystających z pomocy społecznej,
- stałe zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze,
- wzrost liczby osób po 75 roku życia, korzystających z zasiłku pielęgnacyjnego,
- wzrost liczby osób kierowanych przez Gminę do DPS,
- brak mieszkań chronionych dla osób starszych na terenie Gminy.

7. Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej znajduje się bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuację materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

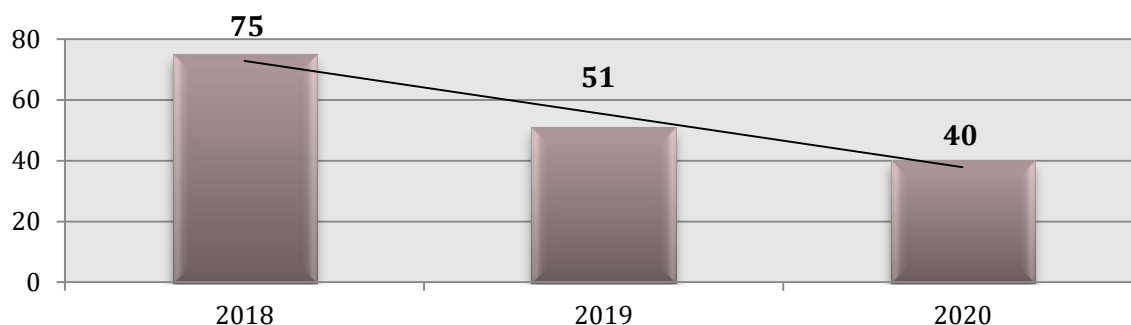
Bezrobocie

w 2020 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na czwartym miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia.

W 2020 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodawie z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 40, co oznacza, że w stosunku do 2018 roku liczba ta spadła o 46%.

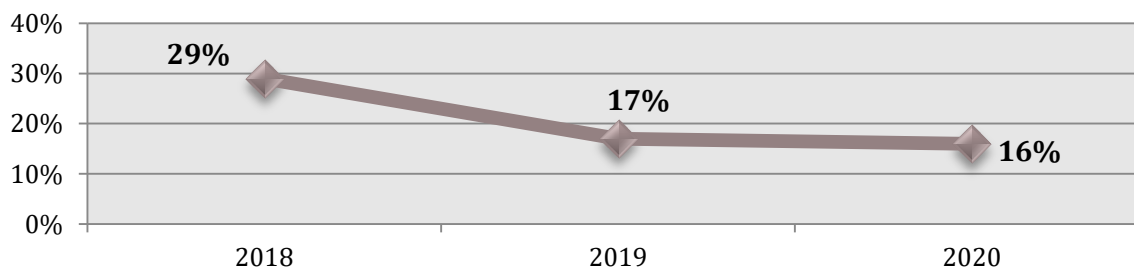
Wykres 38. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Dostrzegalna jest pozytywna tendencja jeśli chodzi o zmianę wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W porównaniu do lat poprzednich obserwowany jest jego spadek – z 29% w 2018 roku do 16% w 2020 roku.

Wykres 39. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W 2020 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 1,5% mieszkańców gminy Kłodawa, przy czym udział kobiet był nieznacznie większy (0,8%). Na przestrzeni ostatnich trzech lat dostrzec można wzrost w tym zakresie. Udział bezrobotnych mieszkańców Gminy w stosunku do 2018 roku zwiększył się o 0,5 pp. W całym powiecie gorzowskim osoby bezrobotne stanowiły w 2020 roku 5,0% wszystkich mieszkańców (stan na I półrocze 2020 roku), a więc sytuacja w Gminie była pod tym względem korzystniejsza.

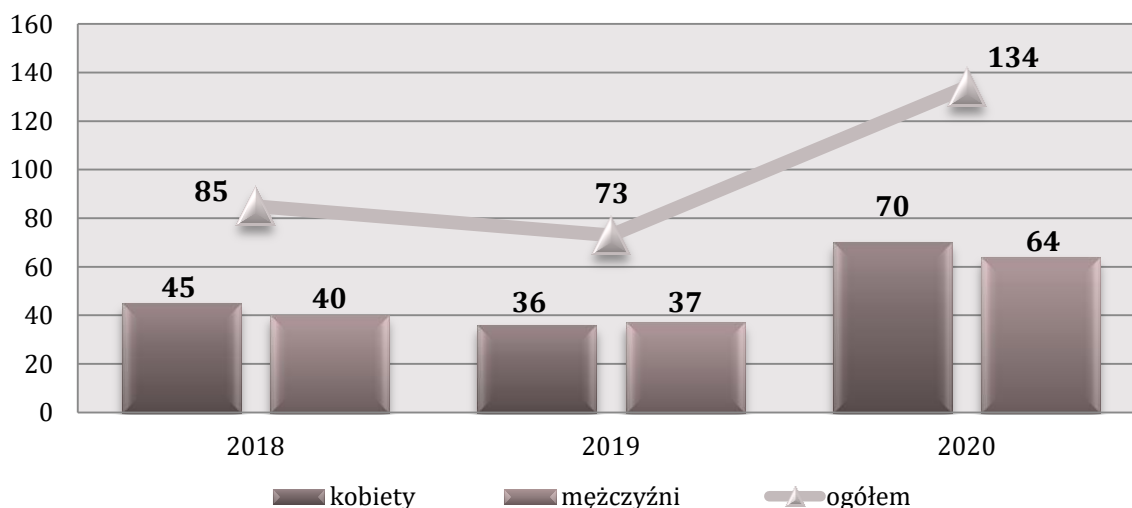
Tabela 27. Udział bezrobotnych mieszkańców gminy Kłodawa zarejestrowanych w PUP w ogólnej liczbie ludności wg płci w latach 2018-2020 (w procentach), w porównaniu do powiatu gorzowskiego

wyszczególnienie	2018	2019	2020
mężczyźni	0,5	0,4	0,7
kobiety	0,5	0,4	0,8
ogółem gmina	1,0	0,9	1,5
ogółem powiat	3,6	3,1	5,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gorzowie Wielkopolskim

Na koniec 2020 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gorzowie Wielkopolskim zarejestrowanych było łącznie 134 mieszkańców gminy Kłodawa. Oznacza to wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 46%, a w porównaniu do roku 2018 o 37%. Pod względem płci widoczna jest dysproporcja – pozostających bez pracy kobiet było w 2020 roku więcej niż mężczyzn (liczba kobiet – 70, liczba mężczyzn – 64). Drastyczny wzrost liczby osób pozostających bez zatrudnienia w 2020 roku może mieć związek z pandemią koronawirusa, która wpłynęła znacząco na rynek pracy.

Wykres 40. Mieszkańcy gminy Kłodawa zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2018–2020

Źródło: Informacja na temat działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Gorzowie Wlkp.

za okres I-XII 2018, 2019 i 2020 r.

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową można zauważyć, że w stosunku do 2018 roku nastąpił spadek udziału osób mających mniej niż 25 lat w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy. Różnica pomiędzy rokiem 2020 a 2018 dla tej grupy kształtuje się na poziomie 5 pp. Wahania dostrzegalne są natomiast w przypadku udziału osób poniżej 30 roku życia i powyżej 50 roku życia – w odniesieniu do osób mających mniej niż 30 lat wartość ta spadła o 12 pp w 2020 roku w porównaniu do roku ubiegłego, z kolei w zakresie osób po 50 roku życia wzrosła o 1 pp. W całej Polsce udział bezrobotnych mieszkańców powyżej 50 roku życia wyniósł w 2020 roku 26%, a więc mniej niż w gminie Kłodawa, udział osób do 30 roku życia kształtował się na poziomie 26%, a osób poniżej 25 roku życia – 13%, co daje wartości wyższe niż w Gminie.

Tabela 28. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Kłodawa w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2018-2020

kategoria wiekowa	31 grudnia 2018		31 grudnia 2019		31 grudnia 2020	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 25 roku życia	13	15	9	12	13	10
do 30 roku życia	24	28	24	33	28	21
powyżej 50 roku życia	29	34	21	29	40	30

Źródło: Informacja na temat działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Gorzowie Wlkp.

za okres I-XII 2018, 2019 i 2020 r.

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne z punktu widzenia rynku pracy, ponieważ najczęściej świadczy o tym, że bezrobotny nie ma zamiaru czy możliwości podjęcia zatrudnienia bądź uzyskuje dochody z nielegalnych źródeł. Poniższa tabela przedstawia liczbę długotrwałe bezrobotnych mieszkańców gminy Kłodawa oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy, w porównaniu do danych z powiatu gorzowskiego i województwa lubuskiego. Dynamika zmian w omawianych latach w Gminie prezentuje się następująco: w 2019 roku nastąpił spadek udziału osób długotrwałe bezrobotnych z 35% w 2018 roku do 21%, z kolei w 2020 roku zauważalny jest wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 4 pp. Taka

sama tendencja wystąpiła w przypadku powiatu gorzowskiego. Pomimo wahań w tym zakresie warto zwrócić uwagę na fakt, że wartość ta utrzymuje się mimo wszystko na wysokim poziomie. W całej Polsce udział osób długotrwale bezrobotnych wyniósł w 2020 roku 49%, natomiast w powiecie gorzowskim kształtował się na poziomie 29%, a więc sytuacja w gminie Kłodawa jest pod tym względem korzystniejsza.

Tabela 29. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Kłodawa oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu gorzowskiego i województwa lubuskiego na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie		2018	2019	2020
Gmina	liczba osób	30	15	33
	udział (%)	35	21	25
Powiat	liczba osób	843	621	1 059
	udział (%)	32	28	29

Źródło: Informacja na temat działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Gorzowie Wlkp. za okres I-XII 2018, 2019 i 2020 r.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodawie w partnerstwie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gorzowie Wielkopolskim, w okresie od 01.01.2020 r. do 31.08.2021 r. realizuje projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie 2020, Oś priorytetowa 7 – Równowaga Społeczna, Działanie 7.2. Programy aktywnej integracji, realizowane przez powiatowe centra pomocy rodzinie pn. „Nowa perspektywa – stop wykluczeniu”. Celem głównym projektu jest zwiększenie zdolności do zatrudnienia, poprzez udział w kompleksowych formach aktywizacji społeczno-zawodowej. Projekt skierowany jest do mieszkańców województwa lubuskiego, powiatu gorzowskiego, w tym do osób:

- ◆ o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności;
- ◆ z niepełnosprawnością sprzężoną;
- ◆ z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom z niepełnosprawnością intelektualną i osobom z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi (w rozumieniu zgodnym z Międzynarodową Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych);

- ◆ zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, doświadczających wielokrotnego wykluczenia społecznego oraz osób i rodzin korzystających z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa.

Założeniem projektu jest pełna aktywizacja 4 osób. Środki przeznaczone na realizację projektu w części dla mieszkańców Gminy to 223 291,39 zł. W jego ramach 30 uczestników odbywa szereg spotkań i warsztatów, których celem jest nabycie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, ukierunkowanych na wzrost zdolności do zatrudnienia, w tym oferuje się:

- ◆ zajęcia z psychologiem i doradcą zawodowym;
- ◆ coaching grupowy i indywidualny;
- ◆ warsztaty indywidualne i grupowe z zakresu autoprezentacji i kreowania wizerunku;
- ◆ warsztaty z zakresu zarządzania budżetem domowym;
- ◆ kursy/szkolenia zawodowe w oparciu o indywidualnie określone preferencje i predyspozycje zawodowe uczestników projektu.

Uczestnicy otrzymują kompleksowe wsparcie w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej ukierunkowanej na pozyskanie i utrzymanie zatrudnienia określonego w Indywidualnej Ścieżce Reintegracji. Rodzaj i forma udzielonego wsparcia będzie wynikała z diagnozy sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, predyspozycji i potrzeb z uwzględnieniem obszaru społecznego, zawodowego i zdrowotnego.

Ponadto w zakresie aktywizacji osób pozostających bez pracy, Powiatowy Urząd Pracy w Gorzowie Wielkopolskim podejmuje stałe, kompleksowe działania na rzecz aktywizacji osób pozostających bez pracy w powiecie. Osoby bezrobotne mają możliwość skorzystania z szeregu instrumentów aktywizacji zawodowej oferowanych przez Urząd, wśród których znajduje się m.in. podjęcie zatrudnienia przy pracach interwencyjnych i robotach publicznych, odbycie szkolenia, stażu lub prac społecznie użytecznych.

Bezrobotni mieszkańcy gminy Kłodawa mogą skorzystać z programów i projektów aktywizacyjnych oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Gorzowie Wielkopolskim. Do tego rodzaju programów zaliczyć można m.in. projekt „Wsparcie aktywności osób 30 plus”, skierowany do bezrobotnych osób powyżej 30 roku życia, znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, tj. kobiet, osób powyżej 50 roku życia, osób z niepełnosprawnością, długotrwale bezrobotnych i osób o niskich

kwalifikacjach, zarejestrowanych w PUP i jego filiach. W ramach tego Projektu oferowane jest pośrednictwo pracy lub poradnictwo zawodowe, dotacje na podjęcie działalności gospodarczej, refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy, prace interwencyjne, szkolenia oraz staże, a także wsparcie wynikające z ustawy COVID-19.

Dla osób do 30 roku życia pozostających bez zatrudnienia kierowany jest projekt pn. „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Powiecie Gorzowskim (V)”. Mogą w nim wziąć udział wszystkie osoby zarejestrowane jako bezrobotne, które nie przekroczyły 30 roku życia.

W związku z pandemią COVID-19 oraz związanymi z nią obostrzeniami, pogorszeniu uległa sytuacja na rynku pracy. W czasie pandemii pracę straciło wiele osób, przede wszystkim pracujących w branżach szczególnie dotkniętych wprowadzanymi obostrzeniami oraz mających umowy cywilno-prawne. Skutki pandemii na rynku pracy mogą być jednak odroczone w czasie i dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej, jak między innymi kryzys występujący w wielu branżach. Radzenie sobie z epidemią, a w jej następstwie z kryzysem gospodarczym i pogorszeniem sytuacji na rynku pracy, będzie wymagało w perspektywie najbliższych lat, zwrócenia szczególnej uwagi na podejmowanie działań wspierających mieszkańców w tym zakresie.

Diagnoza problemów społecznych (badania społeczne)

Poniższa tabela przedstawia najważniejsze wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Kłodawa dotyczące promocji zatrudnienia i problemu bezrobocia.

Tabela 30. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Kłodawa dotyczące problemu bezrobocia

Obszar tematyczny	Wnioski
Skala bezrobocia	◆ Tylko 7% badanych zauważa problem bezrobocia, jako dotkliwy dla gminy Kłodawa. ◆ Zdaniem 15% respondentów osoby bezrobotne są grupą najbardziej zagrożoną ubóstwem na terenie Gminy.

Przyczyny bezrobocia	◆ Większość badanych stwierdziła, że główną przyczyną bezrobocia na terenie Gminy jest niechęć do podjęcia pracy (67%). ◆ Co trzeci badany, z kolei uważa, że są to uzależnienia i niskie kwalifikacje zawodowe. ◆ Respondenci wymienili również, że ich zdaniem przyczyną braku zatrudnienia jest lenistwo oraz zbyt duża pomoc finansowa od Państwa.
Działania na rzecz przeciwdziałaniu bezrobociu	◆ Co czwarty badany mieszkaniec zauważa potrzebę wsparcia osób poszukujących pracy na terenie Gminy (27%), a 15% wsparcia pracodawców i przedsiębiorców. ◆ Wśród najczęściej wskazywanych przez badanych mieszkańców działań skierowanych na przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia, które należałoby podjąć w Gminie, znalazły się: udzielanie profesjonalnej pomocy w poszukiwaniu ofert pracy, organizacja prac interwencyjnych i robót publicznych na terenie Gminy, organizowanie spotkań z pracodawcami, szkolenia umożliwiające podnoszenie kwalifikacji oraz stwarzanie korzystniejszych warunków do założenia działalności gospodarczej. ◆ Zdaniem 42% ankietowanych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodawie powinien przede wszystkim aktywizować osoby bezrobotne.

Źródło: Analiza wyników badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród mieszkańców gminy Kłodawa

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy oraz badania ankietowego wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- wzrost liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych oraz udziału osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców,
- znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców,
- bezrobocie jako jeden z głównych powodów korzystania z pomocy społecznej w Gminie,

- ryzyko wykluczenia osób bezrobotnych, a także pojawienia się niekorzystnych następstw, spowodowanych długotrwałym pozostawaniem bez zatrudnienia (uzależnienia, zaburzenia psychiczne, ubóstwo),
- ryzyko pogorszenia się sytuacji na rynku pracy spowodowane pandemią COVID-19.

8. Wsparcie osób z problemem ubóstwa

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawnione były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

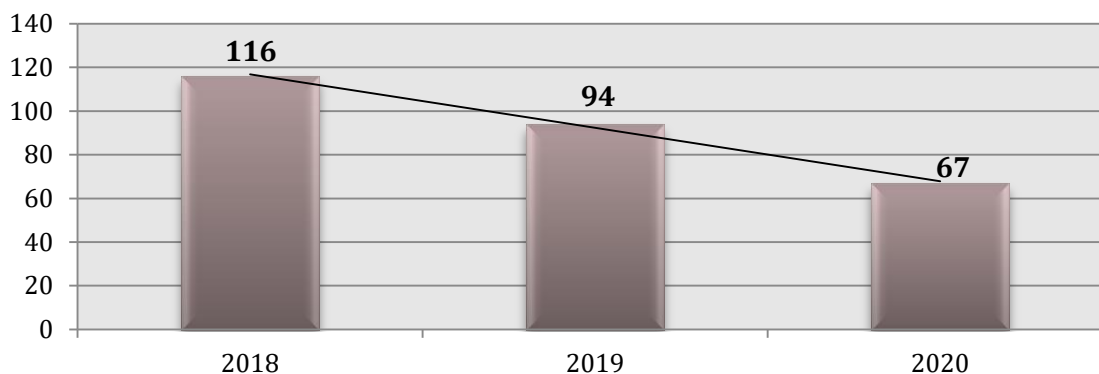
Ubóstwo

w 2020 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na drugim miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia.

Dane źródłowe pokazują, że ogólna liczba rodzin zamieszkujących Gminę, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2018-2020 ulegała systematycznemu spadkowi. W 2018 roku z tego powodu z pomocy skorzystało 116 rodzin, w 2019 roku – 94, natomiast w 2020 roku – 67. W stosunku do 2018 roku oznacza to spadek o 42%.

Wykres 41. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku zasiłki stałe pobierały 54 osoby, natomiast zasiłek okresowy – 133 osoby. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba świadczeniobiorców zasiłku stałego zmniejszyła się, natomiast zasiłku okresowego spadła w 2019 roku, a następnie utrzymywała się na względnie stałym poziomie. Zasiłek celowy z kolei, został przyznany w 2020 roku 178 osobom, co oznacza systematyczny spadek liczby beneficjentów pobierających go – w porównaniu do 2018 roku aż o 63%.

Tabela 31. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2018-2020

rodzaj zasiłku	2018		2019		2020	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
zasiłek stały	71	331 479	66	290 578	54	264 191
zasiłek okresowy	207	197 744	132	180 646	133	213 560
zasiłek celowy	484	310 227	187	128 347	178	167 581

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodawie od stycznia 2019 roku realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”, który zastąpił realizowany w latach poprzednich program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością. W 2020 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 178 osobom, natomiast niepieniężne w formie posiłku – 92 osobom. W ciągu ostatnich trzech lat liczba osób otrzymujących świadczenie pieniężne jak i niepieniężne uległa spadkowi.

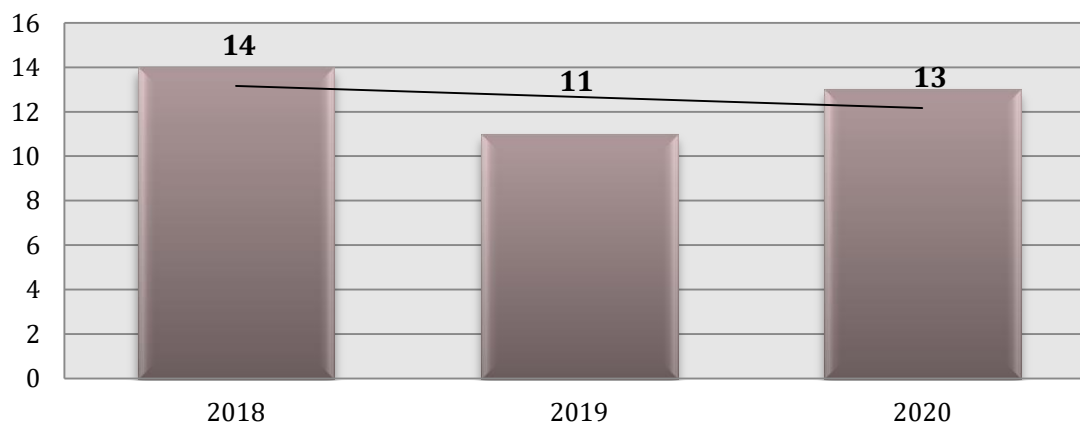
Tabela 32. Liczba osób korzystających ze świadczenia pieniężnego i niepieniężnego przyznanego w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
świadczenie pieniężne	210	187	178
świadczenie niepieniężne	156	105	92

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W 2020 roku świadczenie pieniężne w formie dodatków mieszkaniowych otrzymało 13 gospodarstw domowych. Od roku 2018 obserwuje się wahania w zakresie liczby gospodarstw domowych objętych tą formą pomocy, jednakże utrzymuje się ona na zbliżonym poziomie.

Wykres 42. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2018-2020

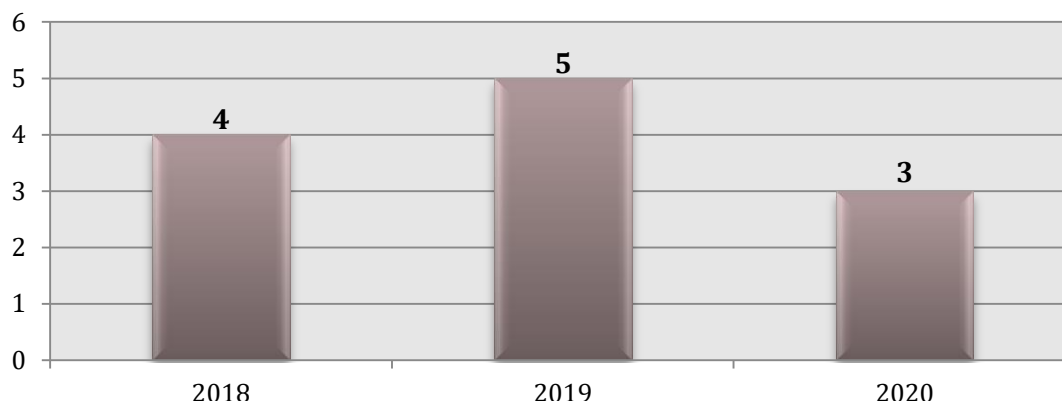

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa jak i jego skutkiem. W 2020 roku z pomocy i wsparcia GOPS z powodu bezdomności skorzystały 3 osoby. Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba rodzin ulegała niewielkim wahaniom, jednakże utrzymywała się na niskim poziomie.

Wykres 43. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Zadanie własne gminy w zakresie udzielania schronienia osobom tego pozbawionym jest na terenie gminy Kłodawa realizowane na podstawie stosownych porozumień i umów ze schroniskiem Dom Wspólnoty „Barka” w Drezdenku oraz noclegownią prowadzoną przez Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu im. Brata Alberta w Gorzowie Wielkopolskim. W placówkach tych udzielanie jest wsparcie w postaci zapewnienia miejsca noclegowego, możliwości umycia się, zjedzenia ciepłego posiłku oraz terapii. W 2019 roku z tego rodzaju pomocy skorzystało 4 mieszkańców gminy Kłodawa, natomiast w 2020 roku – 3 osoby.

Diagnoza problemów społecznych (badania społeczne)

Poniższa tabela przedstawia najważniejsze wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Kłodawa dotyczące problemu ubóstwa.

Tabela 33. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Kłodawa dotyczące ubóstwa

Obszar tematyczny	Wnioski
Skala ubóstwa	◆ Odpowiedzi ankietowanych pokazują, że na terenie gminy Kłodawa zamieszkują osoby ubogie. Co trzeci badany zna nieliczne takie rodziny (32%), z kolei co czwarty przyznał, że zna wiele takich rodzin (26%). ◆ Do osób najbardziej zagrożonych ubóstwem badani zaliczyli przede wszystkim osoby uzależnione (53%), osoby starsze i samotne (40%) oraz osoby uzyskujące niskie dochody (20%).

Poziom życia

- ◆ Wbrew powyższym stwierdzeniom odnośnie skali ubóstwa w Gminie, zdaniem zdecydowanej większości badanych warunki życia w gminie Kłodawa poprawiły się (78%). Blisko co piąty twierdzi, że nie zmieniły się, a tylko 4% uważa, że warunki życia uległy pogorszeniu.

Źródło: Analiza wyników badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród mieszkańców gminy Kłodawa

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ograniczenie możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych w wyniku niedoboru środków finansowych, skutkujące funkcjonowaniem w sytuacji zagrożenia egzystencji;
- ograniczona aktywność zawodowa i społeczna wśród osób dorosłych; przyjmowanie pozycji społecznej „osoby ubogiej” jako stałej formy funkcjonowania społecznego, która prowadzi do zjawiska wyuczonej bezradności,
- ubóstwo jako jeden z głównych powodów korzystania z pomocy społecznej przez mieszkańców Gminy,
- występowanie zjawiska bezdomności na terenie Gminy.

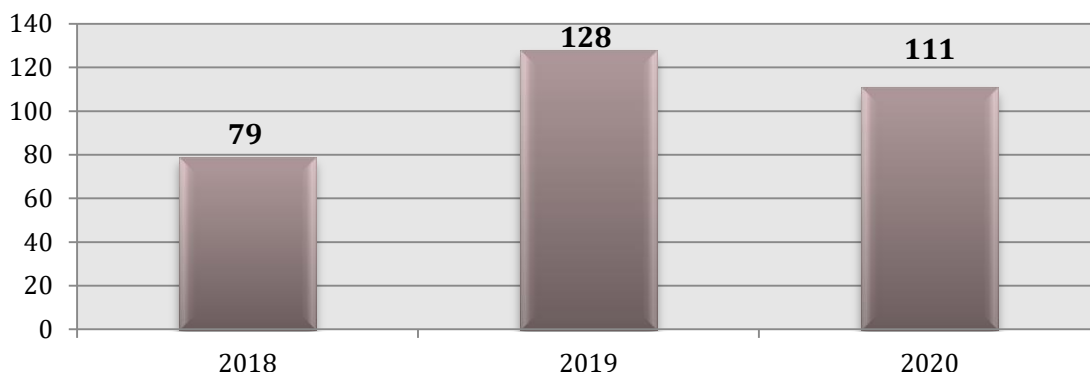
9. Problem przestępczości

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

W 2020 roku w gminie Kłodawa stwierdzono 111 przestępstw, w tym najwięcej odnotowano na terenie miejscowości Kłodawa (35) oraz Różanki (26). Liczba ta stanowi 15,8% ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych na terenie podległym Komisarjatowi II Policji w Gorzowie Wielkopolskim oraz 2,5% ogólnej liczby stwierdzonych na terenie podległym KMP w Gorzowie Wielkopolskim. Na przestrzeni ostatnich czterech lat zauważalne są wahania w zakresie liczby stwierdzonych przestępstw na terenie Gminy – w 2020 roku nastąpił wzrost w stosunku do 2018 roku o 41%, natomiast w porównaniu do roku poprzedniego, dostrzegalny jest spadek o 13%.

Wykres 44. Liczba przestępstw stwierdzonych w gminie Kłodawa na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego w roku 2019 i 2020 na terenie Gminy Kłodawa

Rozpatrując kwestie rodzajów stwierdzanych przestępstw na terenie gminy Kłodawa, najczęściej odnotowywanym czynem zabronionym na przestrzeni lat 2018-2020 okazała się kradzież z włamaniem. Na drugim miejscu znalazła się kradzież, a na trzecim – prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości.

Wykres 45. Liczba przestępstw stwierdzonych na terenie gminy Kłodawa na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020	ogółem
prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	8	14	14	36
posiadanie nielegalnych substancji	10	6	12	28
uszczerbek na zdrowiu/pobicie	–	2	0	2
uszkodzenie mienia	7	9	9	25
kradzież z włamaniem	10	22	15	47
kradzież	17	14	13	44
inne	27	61	48	136

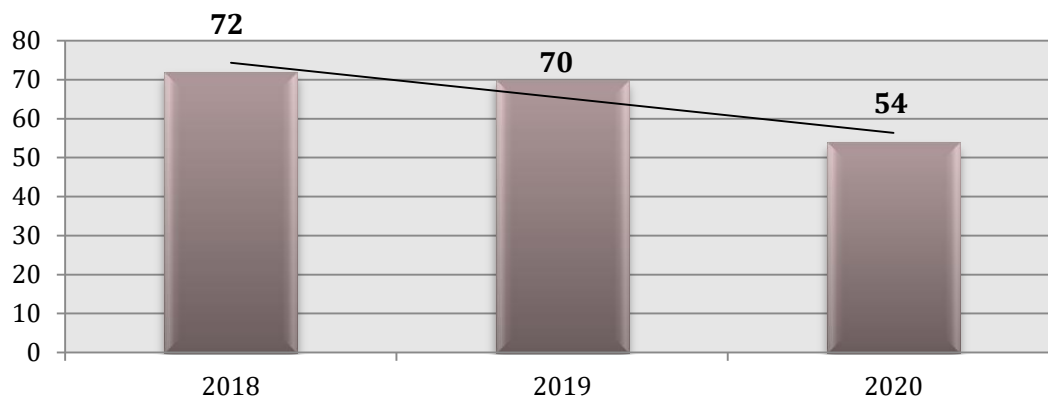
Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego w roku 2019 i 2020 na terenie Gminy Kłodawa

Mieszkańcy gminy Kłodawa w przypadku problemów mogą skierować się do funkcjonującego na jej terenie Punktu Konsultacyjnego Dzielnicowych z siedzibą w Kłodawie. Przeważnie interesanci zgłaszają się do niego w przypadku sporów sąsiedzkich, zawiadomień o wykroczeniu, bądź przestępstwie oraz stawiają się w Punkcie na wezwanie, w przypadku konieczności przeprowadzenia przesłuchania lub wywiadu. W kontekście problemów społecznych warto podkreślić, że częstym powodem wizyt mieszkańców Gminy w Punkcie Konsultacyjnym Dzielnicowych było zgłoszenie

się z prośbą o udzielenie porady prawnej dotyczącej, m.in. nadużywania alkoholu i przemocy w rodzinie. W 2020 roku z wymienionych wyżej porad prawnych skorzystały 54 osoby. Na przestrzeni ostatnich trzech lat zauważalny jest systematyczny spadek w zakresie liczby osób korzystających z tego rodzaju wsparcia funkcjonariuszy Policji.

Wykres 46. Liczba interesantów w Punkcie Konsultacyjnym Dzielnicowym w gminie Kłodawa w sprawie udzielenia porady prawnej

Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego w roku 2019 i 2020 na terenie Gminy Kłodawa

Dzielnicy Komisariatu Policji II w Gorzowie Wielkopolskim corocznie realizują programy naprawcze, skierowane w szczególności na dzieci i młodzież. W 2020 na terenie gminy Kłodawa przeprowadzono następujące działania profilaktyczne:

- ◆ „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczne Ferie” (spotkania w szkołach na temat umiejętności właściwego zachowania się podczas letniego i zimowego wypoczynku);
- ◆ „Bezpieczna droga do szkoły”, „Kaski i odbłaski”, „Bezpieczny pieszy” (działania prowadzone na rzecz poprawy bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w drodze do i ze szkoły oraz zwiększające bezpieczeństwo wśród pieszych);
- ◆ „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego”, „Pasy”, „Twoje światło – Twoje życie” (działania prowadzone wraz z Wydziałem Ruchu Drogowego KMP Gorzów Wielkopolski, skierowane na bezpieczeństwo na drodze);
- ◆ „LUPÓ” (program skierowany do uczniów szkół podstawowych, którego celem jest przybliżenie służby policjanta oraz nauka bezpiecznych i odpowiedzialnych zachowań);

- ◆ „Twoje czyny, Twoja odpowiedzialność”, (program mający na celu uświadomienie osobom nieletnim konsekwencji popełniania czynów zabronionych);
- ◆ „Dopalam się sobą” (program dotyczący skutków użytkowania środków odurzających);
- ◆ „Bezpieczne wakacje” (działania skierowane do uczniów szkół podstawowych, dotyczące odpowiedzialnych zachowań w trakcie przerwy wakacyjnej).

Funkcjonariusze KP II w Gorzowie Wielkopolskim prowadzą ponadto działania profilaktyczne na obszarze całego powiatu gorzowskiego, w tym gminy Kłodawa, skierowane do różnych grup docelowych. Poza dziećmi przedszkolnymi, dziećmi ze szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych, adresatami działań są również uczestnicy kolonii, półkolonii oraz festynów, seniorzy i rodzice. W 2020 roku łączna liczba przeprowadzonych działań profilaktycznych jak i ich uczestników była zdecydowanie niższa niż w latach poprzednich, co było spowodowane trwającą pandemią.

Diagnoza problemów społecznych (badania społeczne)

Poniższa tabela przedstawia najważniejsze wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Kłodawa dotyczącego bezpieczeństwa publicznego.

Tabela 34. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Kłodawa dotyczące bezpieczeństwa publicznego

Obszar tematyczny	Wnioski
Poziom bezpieczeństwa	◆ Badani mieszkańcy Gminy w większości oceniają poziom bezpieczeństwa publicznego pozytywnie – 35% jest z niego zadowolonych, a 40% bardzo zadowolonych. ◆ Potwierdzając powyższą opinię badanych, tylko 5% z nich stwierdziło, że problem przestępczości stanowi jedną z głównych dolegliwości społecznych Gminy. ◆ 87% respondentów czuje się bezpiecznie lub bardzo bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania. Przeciwnego zdania jest 15%.

Przyczyny braku bezpieczeństwa

- ◆ Co czwarty ankietowany, który stwierdził, że nie czuje się bezpiecznie w miejscu zamieszkania, za przyczynę braku bezpieczeństwa uznał słabe oświetlenie.
- ◆ Na kolejnym miejscu znalazły się rozboje, włamania i kradzieże, a także brak patroli policyjnych.

Źródło: Analiza wyników badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród mieszkańców gminy Kłodawa

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- stosunkowo wysoka liczba odnotowywanych przestępstw na terenie miejscowości Kłodawa i Różanki, w porównaniu do pozostałych miejscowości na terenie Gminy,
- widoczny problem prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości, kradzieży oraz posiadania nielegalnych substancji, w porównaniu do pozostałych odnotowywanych przestępstw na terenie Gminy,
- spadek liczby prowadzonych działań profilaktycznych przez funkcjonariuszy Policji, spowodowany trwającą pandemią koronawirusa,
- kradzieże, włamania, rozboje oraz ograniczona liczba patroli policyjnych, jako główne powody braku bezpieczeństwa na terenie Gminy, zdaniem jej mieszkańców.

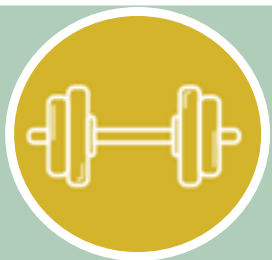

10. Analiza SWOT

Jedną z powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

GRUPY CZYNNIKÓW W METODZIE SWOT SĄ DEFINIOWANE W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:

1. Atrakcyjne położenie Gminy pod kątem turystyczno-rekreacyjnym.
2. Wzrost liczby mieszkańców na przestrzeni ostatnich lat.
3. Pozytywna tendencja w zakresie salda migracji wewnętrznych i zagranicznych, w porównaniu do powiatu i województwa.
4. Wzrastająca liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy.
5. Stosunkowo dobrze rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna.
6. Funkcjonowanie średnich oraz dużych przedsiębiorstw na terenie Gminy.
7. Dostępność szkół podstawowych oraz przedszkoli.
8. Baza instytucji prowadzących działalność w zakresie polityki społecznej oraz innych działań wspierających mieszkańców: GOPS, GKRPA, GOK, GBP.
9. Dostępność do oferty kulturalnej za sprawą działania GOK oraz Gminnej Biblioteki Publicznej.
10. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego za sprawą funkcjonującego na terenie Gminy Punktu Konsultacyjnego Dzielnicowych.
11. Wzrost w zakresie kadry GOPS.
12. Spadek wskaźnik deprivacji lokalnej oraz ogólnej liczby rodzin korzystających ze wsparcia GOPS.
13. Działalność placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
14. Umożliwienie rehabilitacji społecznej i zawodowej osobom z niepełnosprawnością za sprawą WTZ w Chwałęcicach.
15. Funkcjonowanie na terenie Gminy organizacji pozarządowych, również o profilu działalności skierowanym na pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych.

1. Ujemny przyrost naturalny oraz jego spadek na przestrzeni ostatnich lat.
2. Starzejące się społeczeństwo.
3. Niepełnosprawność, ubóstwo oraz długotrwała i ciężka choroba jako najczęstsze powody korzystania z pomocy społecznej.
4. Brak rodzin wspierających.
5. Wysoki odsetek rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa oraz niepełnosprawności.
6. Wzrost zapotrzebowania na zasiłki pielęgnacyjne dla osób po 75 roku życia.
7. Wzrost liczby mieszkańców Gminy przebywających w DPS.
8. Brak infrastruktury pomocowej w zakresie pomocy osobom chorym psychicznie oraz przeżywającym kryzys na tle psychicznym.
9. Występowanie problemu prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości na terenie Gminy.
10. Nierealizowanie programów profilaktycznych rekomendowanych wśród dzieci i młodzieży.
11. Wzrost wartości sprzedanego alkoholu na przestrzeni ostatnich lat.
12. Brak działających klubów samopomocowych dla osób współzależnych, DDA oraz osób doznających przemocy.
13. Wzrost liczby podjętych procedur „Niebieskie Karty”.
14. Występowanie zjawiska bezrobocia zwłaszcza wśród kobiet i osób po 50 roku życia.
15. Stosunkowo wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców.
16. Występowanie problemu bezdomności na terenie Gminy.

16. Prowadzenie warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach.

17. Stosunkowo niewielka liczba rodzin korzystających ze wsparcia GOPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, potrzeby ochrony macierzyństwa oraz przemocy w rodzinie.

18. Współpraca międzyinstytucjonalna i międzysektorowa w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców.

19. Funkcjonowanie Klubów Seniora, wspierających aktywność i integrację najstarszych mieszkańców Gminy.

20. Spadek wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej.

21. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego w opinii mieszkańców.

1. Rozwój gospodarczy i turystyczny Gminy.
2. Pozyskanie środków unijnych na rozwój Gminy.
3. Utworzenie nowych miejsc pracy.
4. Zwiększona aktywność zawodowa wśród grup najbardziej dotkniętych bezrobociem.
5. Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy.
6. Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
7. Zewnętrzne źródła finansowania, między innymi z Unii Europejskiej.
8. Zintensyfikowana polityka senioralna oraz prorodzinna.
9. Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych oraz osób z niepełnosprawnością.

1. Starzejące się społeczeństwo.
2. Przepisy prawne utrudniające wprowadzanie nowych rozwiązań.
3. Wykluczenie cyfrowe części mieszkańców, przede wszystkim osób starszych.
4. Wzmożony odpływ ludzi młodych z terenu Gminy.
5. Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych i osób z niepełnosprawnością.
6. Pojawienie się negatywnych konsekwencji długotrwałego korzystania z pomocy społecznej.
7. Narastanie zjawiska wyuczzonej bezradności.

10. Szkolenia podnoszące kompetencje kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.

11. Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy.

12. Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej.

13. Rozwój infrastruktury pomocowej, dostępnej na terenie Gminy.

14. Rozwój sfery pozarządowej w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

15. Podniesienie stopy życiowej mieszkańców.

16. Zintegrowana i aktywna społeczność lokalna, podejmująca inicjatywy na rzecz rozwoju Gminy.

17. Wzrost świadomości dzieci i młodzieży, rodziców oraz wychowawców w zakresie zagrożeń związanych z podejmowaniem zachowań ryzykownych.

18. Rozwój kapitału społecznego i przedsiębiorczości wśród mieszkańców, w tym rozwój podmiotów ekonomii społecznej.

8. Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.

9. Zwiększenie skali problemu przemocy w rodzinie.

10. Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych.

11. Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

12. Ryzyko wzrostu zaburzeń zdrowia psychicznego wśród mieszkańców Gminy.

13. Wzrost liczby popełnianych przestępstw, w tym wypadków komunikacyjnych wynikających z prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości.

14. Wzrost liczby osób spożywających alkohol w sposób problemowy.

15. Konsekwencje gospodarcze i zdrowotne spowodowane pandemią koronawirusa.

16. Rozwój problemów uzależnień behawioralnych wynikających z długotrwałej izolacji i ograniczeń spowodowanych pandemią COVID-19.

17. Wzrost liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

18. Spadek aktywności zawodowej kobiet po urodzeniu dziecka.

IV. Część programowa

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów aktualizacji, monitorowania i ewaluacji, ram finansowych oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej oraz analiza SWOT, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 5. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

1. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny. **Wizja** rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Kłodawa została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Sformułowanie wizji pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Gmina zmierza.

Wizja

Kłodawa gminą zapewniającą bezpieczeństwo socjalne swoim mieszkańcom, w oparciu o partnerstwo publiczno-społeczne. Działania ukierunkowane na rozwój kapitału społecznego wspierają inicjatywy społeczne mieszkańców, a także prowadzą do integracji grup marginalizowanych, bądź narażonych na wykluczenie.

Misja

Wytyczenie kierunków działań odpowiadających zdiagnozowanym problemom społecznym, dotyczącym gminy Kłodawa oraz prowadzenie zintegrowanej polityki społecznej przy największym zaangażowaniu dostępnych zasobów instytucjonalnych, społecznych i finansowych, z uwzględnieniem istotnych uwarunkowań lokalnych.

2. Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania (kierunki działań). Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, wskaźniki realizacji zadań, termin realizacji poszczególnych zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

Cel strategiczny nr 1

- Doskonalenie systemu wspierania rodziny, przeciwdziałanie występującym w niej dysfunkcjom oraz promowanie pozafinansowych form pomocy rodzinie.

Cel strategiczny nr 2

- Poprawa warunków społecznego funkcjonowania osób starszych i osób z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej.

Cel strategiczny nr 3

- Ograniczenie negatywnych konsekwencji spożywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, poprzez systematyczną profilaktykę oraz podnoszenie poziomu usług pomocowych dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.

Cel strategiczny nr 4

- Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności ochrony osób jej doświadczających.

Cel strategiczny nr 5

- Wspieranie osób bezrobotnych w zdobyciu zatrudnienia oraz przeciwdziałanie i ograniczanie negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia.

Cel strategiczny nr 6

- Ograniczanie zjawiska ubóstwa, w tym zjawiska dziedziczenia ubóstwa oraz tworzenie warunków do adaptacji społecznej grup wykluczonych społecznie i zagrożonych marginalizacją.

Cel strategiczny nr 7

- Ochrona zdrowia psychicznego mieszkańców Gminy oraz prowadzenie działań profilaktycznych w tym zakresie.

CEL STRATEGICZNY NR 1**Doskonalenie systemu wspierania rodziny, przeciwdziałanie występującym w niej dysfunkcjom oraz promowanie pozafinansowych form pomocy rodzinie.**

Cel operacyjny nr 1					
Wspieranie rodzin we wzmacnianiu kompetencji rodzicielskich, motywowanie jej członków do ograniczania dysfunkcji występujących w środowisku rodzinnym oraz promowanie instytucji rodziny.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	2021-2027	GOPS	Budżet Gminy dotacje z urzędu wojewódzkiego
Inicjowanie działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających na terenie Gminy.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej.	Liczba podjętych działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających.	2021-2027	GOPS	Budżet Gminy
Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	2021-2027	GOPS, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Organizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu Gminy.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje wychowawcze. Liczba zorganizowanych warsztatów.	Rok: 2023, 2025, 2027	GOPS, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Poprawa sytuacji dzieci znajdujących się w rodzinach zastępczych.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	2021-2027	GOPS, PCPR.	Budżet Gminy

Poszerzenie liczby miejsc w publicznych przedszkolach, funkcjonujących na terenie Gminy.	Zapewnienie dostępu do nieodpłatnej edukacji i wychowania dla dzieci z terenu Gminy.	Liczba miejsc w publicznych przedszkolach. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.	2022	UG, GOPS	Budżet Gminy

Cel operacyjny nr 2

Wyrównywanie szans życiowych dzieci i młodzieży, poprzez wspieranie systemu wsparcia rodzin z dziećmi, a także podejmowanie szeroko pojętych działań profilaktycznych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez współpracę z placówkami oświatowymi.	Poprawa sytuacji życiowej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez pomoc ze strony placówek oświatowych.	Liczba placówek oświatowych, z którymi podejmowano współpracę w celu monitorowania sytuacji dziecka.	2021-2027	GOPS, placówki oświatowe	Bez kosztów
Wspieranie działalności świetlic środowiskowych na terenie Gminy.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, a także zagospodarowanie ich czasu wolnego, zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach świetlic środowiskowych.	2021-2027	GOPS, UG	Budżet Gminy Budżet Państwa Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Współpracowanie z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań do występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin problemów.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	Liczba placówek, z którymi podjęto współpracę.	2021-2027	GOPS, placówki oświatowe	Bez kosztów
Systematyczne doposażanie placówek oświatowych w profesjonalny sprzęt.	Wzrost poziomu edukacji w szkołach.	Liczba działań podjętych w celu doposażenia placówek oświatowych.	2021-2027	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Organizowanie, wspieranie i promocja imprez/wydarzeń adresowanych do rodzin z dziećmi.	Wzrost integracji rodzin z dziećmi.	Liczba zorganizowanych imprez. Liczba uczestników.	2021-2027	UG, GOPS, placówki oświatowe, GOK, GBP.	Budżet Gminy Budżet Państwa

Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, podejmowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez uczniów.	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych.	2021-2027	UG, GOPS, placówki oświatowe, SOK, GBP.	Budżet Gminy Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY NR 2

Poprawa warunków społecznego funkcjonowania osób starszych i osób z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej.

Cel operacyjny nr 1 Zapewnienie dostępności do odpowiednich usług pomocowych i opiekuńczych osobom starszym i osobom z niepełnosprawnością z terenu Gminy oraz tworzenie warunków do ich samodzielnego funkcjonowania.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Inicjowanie działań mających na celu dostosowywanie infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób z niepełnosprawnością.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób z niepełnosprawnością po obiektach infrastruktury gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb tej grupy osób.	Rok: 2021-2027	UG, GOPS	Budżet Gminy PFRON Fundusze Europejskie
Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie ich działalności.	Zintensyfikowanie działań mających na celu współpracę z NGO.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	2021-2027	GOPS, NGO	Budżet Gminy
Organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością.	Udzielanie wsparcia, w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamania barier społecznych.	Liczba wolontariuszy. Liczba osób objętych wolontariatem.	2021-2027	GOPS, NGO	Budżet Gminy

Kierowanie osób z niepełnosprawnością z terenu Gminy do środowiskowych domów samopomocy, zlokalizowanych w sąsiednich gminach i organizacja oraz zabezpieczenie kosztów na pokrycie dowozu tych osób.	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością, poprzez udział w zajęciach organizowanych przez środowiskowy dom samopomocy.	Liczba uczestników środowiskowego domu samopomocy.	2021-2027	GOPS, UG	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa
Wspieranie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej w Chwałęcicach.	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością, poprzez udział w zajęciach organizowanych przez Warsztat Terapii Zajęciowej.	Liczba uczestników warsztatów terapii zajęciowej.	2021-2027	GOPS, UG	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich rozpowszechnienia.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	2021-2027	GOPS, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie miejsc w Domach Pomocy Społecznej.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	Liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej.	2021-2027	GOPS	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym.	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnością i osób starszych.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	2021-2027	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny nr 2

Promowanie społecznej akceptacji i integracji osób z niepełnosprawnością oraz starszych w miejscu zamieszkania.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Poprawa dostępności do zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnością, wzrost ich aktywności społecznej oraz umiejętności.	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnością uczestniczących w zajęciach.	2021-2027	GOPS, UG, kluby seniora, GBP, GOK, NGO	Budżet Gminy Fundusze Europejskie

Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej i osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba podjętych działań promujących.	2021-2027	GOPS, UG, GBP, GOK, NGO, kluby seniora, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Prowadzenie akcji informacyjnych/ warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/ przeprowadzonych warsztatów.	Rok: 2023, 2025, 2027,	GOPS, UG, GBP, GOK, kluby seniora, NGO, KP	Budżet Gminy
Kontynuowanie działalności klubów seniora na terenie Gminy oraz rozwijanie ich oferty.	Zagospodarowanie czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba uczestników klubów seniora. Liczba dostępnych zajęć.	2021-2027	GOPS, UG, kluby seniora	Budżet Gminy Budżet Państwa
Stworzenie warunków do integracji społecznej osób starszych i osób z niepełnosprawnością poprzez realizację projektów socjalnych i programów adresowanych do tych osób.	Zwiększenie liczby realizowanych projektów na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością, w stosunku do lat poprzednich.	Liczba zrealizowanych projektów/ programów. Liczba uczestników.	2021-2027	GOPS, UG, NGO, GOK, GBP, kluby seniora	Budżet Gminy Budżet Państwa
Rozwój podmiotów ekonomii społecznej na terenie Gminy oraz inicjowanie powstawania kolejnych.	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością możliwości pełnego uczestnictwa w życiu zawodowym i społecznym.	Liczba nowo utworzonych podmiotów ekonomii społecznej. Liczba podjętych działań w kierunku rozwoju istniejących.	2021-2027	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY NR 3

Ograniczenie negatywnych konsekwencji spożywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, poprzez systematyczną profilaktykę oraz podnoszenie poziomu usług pomocowych dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.

Cel operacyjny nr 1

Ograniczenie skali uzależnień na terenie Gminy, poprzez zwiększenie skuteczności systemu wsparcia oraz ochrony osób i rodzin dotkniętych problemem uzależnień.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia.	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	2021-2027	GOPS	Budżet Gminy

Wspieranie rozwoju grup samopomocowych skierowanych do osób uzależnionych od alkoholu (AA), dorosłych dzieci alkoholików (DDA) oraz osób współuzależnionych.	Zapewnienie wsparcia emocjonalnego oraz psychologicznego osobom z problemem uzależnień i ich rodzinom.	Liczba osób uczestniczących w grupach samopomocowych.	2021-2027	GOPS, GKRPA, NGO	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego.	Liczba osób wobec, których podjęte zostały rozmowy motywujące.	2021-2027	GOPS, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	Liczba wniosków skierowanych do sądu. Liczba wydanych opinii.	2021-2027	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wspieranie działań placówek lecznictwa odwykowego poprzez finansowanie programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych uzupełniających ofertę świadczeń zdrowotnych NFZ.	Zwiększenie dostępności do udziału w programach terapeutycznych.	Liczba sfinansowanych programów. Liczba uczestników programów.	2021-2027	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Cel operacyjny nr 2					
Rozwój gminnego systemu profilaktyki uzależnień, w szczególności skierowanego na dzieci i młodzież, ograniczającego podejmowanie przez nich zachowań ryzykownych.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN związanych z tematyką uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień, rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	2021-2027	GKRPA, GOPS, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień oraz pozalekcyjnych zajęć z elementami profilaktyki.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień, rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.	2021-2027	GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie wycieczek z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci biorących udział w wycieczkach z programem profilaktycznym.	2021-2027	GOPS, GKRPA	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	2021, 2027	GKRPA, GOPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Cel operacyjny nr 3

Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie szkód wynikających z nadmiernego spożywania alkoholu oraz narkotyków i dopalaczy, utrwalanie postaw abstynenckich i promowanie zdrowego stylu życia.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców mających na celu uświadomienie konsekwencji spożywania alkoholu, a przede wszystkim prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.	Zmniejszenie skali prowadzenia pojazdów przez osoby nietrzeźwe.	Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych. Liczba uczestników.	2021-2027	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, policjantów) z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Wzrost wiedzy specjalistów z zakresu profilaktyki uzależnień, zwiększenie skuteczności oddziaływań profilaktycznych.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	2021-2027	GKRPA, GOPS, KP, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.	Zmiana postaw mieszkańców względem używania substancji psychoaktywnych.	Liczba ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	2021-2027	GKRPA, GOPS, UG, KP	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia przy współpracy międzyinstytucjonalnej.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia. Liczba uczestników.	2021-2027	GKRPA, GOPS, UG, KP, NGO, GBP, GOK	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

CEL STRATEGICZNY NR 4**Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności ochrony osób jej doświadczających.**

Cel operacyjny nr 1					
Regularne podnoszenie jakości i dostępności wsparcia specjalistycznego, świadczonego w zakresie przemocy domowej, ochrona ofiar przemocy oraz promowanie konstruktywnych sposobów rozwiązywania konfliktów rodzinnych.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Pomoc rodzinom doznającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Spadek liczby rodzin, w których występuje przemoc.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba wszczętych procedur. Liczba zakończonych procedur.	2021-2027	GOPS, GKRPA, KP, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na dostępnych stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba działań informacyjnych. Liczba rozpowszechnionych informacji.	2021-2027	GOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizacja szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń.	2021-2027	GOPS, GKRPA, ZI, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doznającym problemu przemocy domowej.	Osoby oraz rodziny objęte profesjonalnym wsparciem w zakresie przemocy w rodzinie.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób, którym udzielono porad.	2021-2027	GOPS, GKRPA, ZI	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Dostosowanie oferty pomocowej do potrzeb mieszkańców i skali problemu.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.	2021-2027	GOPS, GKRPA, ZI, KP	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Cel operacyjny nr 2

Podnoszenie świadomości społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej oraz uwrażliwianie na konieczność reagowania na zaobserwowane sytuacje przemocowe.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy w rodzinie oraz możliwości pomocy, a także wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na jej przejawy.	Liczba działań podjętych w ramach kampanii. Liczba osób uczestniczących w kampanii.	2021-2027	GOPS, GKRPA, ZI, KP, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących, przemocy w rodzinie, komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie umiejętności psychospołecznych uczniów, wzrost wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach, liczba zorganizowanych warsztatów.	2021-2027	GKRPA, ZI placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

CEL STRATEGICZNY NR 5**Wspieranie osób bezrobotnych w zdobyciu zatrudnienia oraz przeciwdziałanie i ograniczanie negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia.**

Cel operacyjny nr 1					
Zmniejszenie społecznych skutków pozostawania bez zatrudnienia, poprzez organizowanie różnych form wsparcia osób i rodzin w kryzysie bezrobocia oraz pracę metodą aktywizacji społeczności lokalnej.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie zatrudnienia.	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Gminie.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących w nich udział.	2021-2027	GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych i pracach społecznie użytecznych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.	2021-2027	GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	2021-2027	GOPS, PUP, UG	Budżet Gminy
Wykorzystanie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększeniu szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie liczby kontraktów socjalnych w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.	2021-2027	GOPS, PUP	Budżet Gminy

Organizacja opieki nad dziećmi do lat 3, w celu umożliwienia kobietom podjęcia zatrudnienia.	Zmniejszenie bezrobocia wśród kobiet zamieszkujących Gminę.	Liczba dzieci korzystających z oferty żłobka/przedszkola na terenie Gminy. Liczba dostępnych miejsc w żłobkach/przedszkolach na terenie Gminy.	2021-2027	UG, placówki oświatowe.	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

CEL STRATEGICZNY NR 6

Ograniczanie zjawiska ubóstwa, w tym zjawiska dziedziczenia ubóstwa oraz tworzenie warunków do adaptacji społecznej grup wykluczonych społecznie i zagrożonych marginalizacją.

Cel operacyjny nr 1					
Wspieranie działań na rzecz poprawy sytuacji ekonomiczno-bytowej rodziny, przy jednoczesnym motywowaniu i włączaniu beneficjentów w proces pomocowy.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	2021-2027	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku.	Zwiększenie dostępności do pomocy w zakresie dożywiania.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	2021-2027	GOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie uczniom pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	2021-2027	GOPS, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa

Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa.	Zniwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem.	Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych.	2021-2027	GOPS, UG, placówki oświatowe, świetlice środowiskowe	Budżet Gminy Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY NR 7

Ochrona zdrowia psychicznego mieszkańców Gminy oraz prowadzenie działań profilaktycznych w tym zakresie.

Cel operacyjny nr 1					
Rozwój infrastruktury pomocowej w zakresie wsparcia psychologicznego oraz stwarzanie osobom chorym psychicznie, bądź z zaburzeniami psychicznymi sprzyjających warunków życiowych w odpowiedzialnym i tolerancyjnym społeczeństwie.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po pomoc w przypadku problemów natury psychicznej.	Liczba przeprowadzonych działań. Liczba osób korzystających ze wsparcia.	2021-2027	GOPS, UG	Budżet Gminy
Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Liczba przeprowadzonych programów/ warsztatów. Liczba uczestników.	2021-2027	GOPS, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży.	Poprawa dobrostanu psychicznego dzieci i młodzieży.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologiczno-pedagogicznej.	2021-2027	GOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Inicjowanie utworzenia bezpłatnego poradnictwa psychologicznego dla mieszkańców Gminy.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa w zakresie zdrowia psychicznego wśród mieszkańców.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób korzystających.	Rok: 2023-2027	GOPS, UG	Budżet Gminy
Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowym Urzędem	Poprawa funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba działań podjętych we współpracy z PCPR oraz PUP.	2021-2027	GOPS, PCPR, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa

Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi.					

3. Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 794 z późn. zm.). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Kłodawa. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych gminy Kłodawa. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kłodawa przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2019-2020, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. Prognoza uwzględnia także ryzyka finansowe tj. zmianę przepisów, wzrost wydatków, inflację.

W prognozie na lata 2021-2027 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodawie.

Tabela 35. Ramy finansowe Strategii

rok	ochrona zdrowia (dział 851)	pomoc społeczna (dział 852)	pozostałe działania w zakresie polityki społecznej (dział 853)	edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	rodzina (dział 855)	ogółem
2019	162 276	2 190 304	123 649	118 081	10 921 952	13 516 262
2020	159 226	2 613 006	111 685	97 360	13 258 967	16 240 244
PROGNOZA						
2021	163 207	2 678 331	114 477	99 794	13 590 441	16 646 250
2022	167 287	2 745 289	117 339	102 289	13 930 202	17 062 406
2023	171 469	2 813 921	120 272	104 846	14 278 457	17 488 965
2024	175 756	2 884 269	123 279	107 467	14 635 418	17 926 189
2025	180 150	2 956 376	126 361	110 154	15 001 303	18 374 344
2026	184 654	3 030 285	129 520	112 908	15 376 336	18 833 703
2027	189 270	3 106 042	132 758	115 731	15 760 744	19 304 545

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 i 2020 rok

4. System wdrażania Strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kłodawa to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kłodawa zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Gminie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych

w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodawie.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kłodawa na lata 2021-2027 obejmować będzie pięć etapów, przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 36. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy w Kłodawie o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kłodawa na lata 2021-2027”.	III kwartał 2021 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią.	III kwartał 2021 r. – IV kwartał 2027r.
Etap III	Monitoring.	Na koniec każdego roku w okresie od 2021 r. do 2027 r.
Etap IV	Ewaluacja Strategii.	IV kwartał 2027 r.

Źródło: opracowanie własne

5. System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Kierownik GOPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brać pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii kierownik GOPS powinien uwzględnić nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kłodawa, ale również nowe, nie ujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodawie. Zadaniem koordynatora jest ciągły nadzór nad pracami GOPS w zakresie wdrażania i aktualizacji Strategii.

6. Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić baczną uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe muszą współpracować i być w stałym kontakcie z jednej strony z podmiotami wewnętrznymi, obejmującymi pracowników uczestniczących bezpośrednio w administrowaniu Gminą, czerpiąc przy tym z ich wiedzy, motywacji, umiejętności praktycznych czy kompetencji interpersonalnych, ale też korzystać z technologii i zasobów organizacji.

Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie Gminy, jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej to:

- ◆ możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- ◆ informacja o postępach wdrażania Strategii;
- ◆ współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach;
- ◆ informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

7. Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez GOPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodawie.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi gminy Kłodawa do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Gminy w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukáže realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane. Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione

wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku poprzedzającego wdrożenie Strategii, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane wartości, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów.

Tabela 37. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Lp.	Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (w 2020 roku)	Wartość docelowa (w 2027 roku)
1	Integralny system wsparcia rodzin.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	18	20
		Liczba asystentów rodziny.	1	2
		Wartość współczynnika dzietności.	1,76	2,0
		Liczba rodzin wspierających.	0	2
		Liczba publicznych żłobków/klubów dziecięcych.	0	1
		Liczba miejsc w publicznych przedszkolach.	200	230
2	Sieć wsparcia dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością i osób starszych.	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.	33	40
		Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z WTZ.	30	30
		Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (%).	16,79	16,8
		Liczba osób w DPS, za których Gmina ponosi odpłatność.	10	12
		Liczba Klubów Senior+ na terenie Gminy.	3	3
		Liczba uczestników nieustrukturyzowanych działań profilaktycznych.	540	600
		Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktycznych.	0	250
		Średni dochód otrzymany z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przypadający na jednego mieszkańca (zł).	13,74	12,00

		Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych.	437	440
		Liczba grup samopomocowych dla osób uzależnionych, ich rodzin, dorosłych członków rodziny z problemem alkoholowym.	0	2
4	Profesjonalizacja działań podejmowanych na rzecz osób doznających przemocy w rodzinie.	Liczba osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie objętych procedurą „Niebieskie Karty”	17	20
		Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	10	13
5	Poprawa jakości życia osób bezrobotnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (%).	16	14
		Udział bezrobotnych mieszkańców w ogólnej liczbie ludności Gminy.	1,5	1,0
		Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców Gminy w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców.	25	21
		Liczba osób, z którymi zawarto kontrakty socjalne.	4	7
6	Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców.	Liczba uczestników zajęć/warsztatów profilaktycznych dot. zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży.	0	200
		Liczba osób korzystających z bezpłatnego poradnictwa psychologicznego na terenie Gminy	0	10

Źródło: opracowanie własne

8. Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kłodawa jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania. Cele strategiczne i cele operacyjne sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, sytuacji rodzin, profilaktyki uzależnień, problemu przemocy w rodzinie, sytuacji seniorów i osób z niepełnosprawnością, systemu ochrony zdrowia psychicznego, problemu ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz problemu bezrobocia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej Strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych, wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej, partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych. Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych.

Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnym od możliwości finansowych. Strategia będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Kłodawa i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym.

Należy pamiętać, że aktualizacje Strategii mogą się w znacznym stopniu wiązać ze zmianami dyktowanymi przez obecnie trwającą pandemię SARS-CoV-2. Poza widocznymi obecnie skutkami społeczno-ekonomicznymi wywołanymi pandemią, pozostawi ona również długotrwałe znamiona nie tylko na większej społeczności, ale

również na indywidualnych jednostkach. Zmiany w prawie oraz konieczność ciągłej odpowiedzi na potrzeby mieszkańców Gminy w sposób adekwatny i zgodny z aktualnymi zaleceniami stanowi, wyzwanie dla instytucji rządowych, samorządowych jak i pozarządowych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Konieczna jest zatem międzysektorowa współpraca dążąca do zapewnienia jak najlepszych warunków życiowych wszystkich mieszkańców gminy Kłodawa, na tyle na ile pozwalają obecne warunki.

Realizacja Strategii powinna przyczynić się do wysokiej jakości życia mieszkańców gminy Kłodawa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

V. Bibliografia

1. Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok (Uchwała Nr XXIV/214/20 Rady Gminy Kłodawa z dnia 10 grudnia 2020 roku.).
3. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kłodawa na lata 2021-2025.
4. Gryffin R.W. (2004), Podstawy zarządzania organizacjami, Warszawa: PWN.
5. <http://www.infopolska.com.pl>.
6. <https://bdl.stat.gov.pl>.
7. <https://ekrs.ms.gov.pl>.
8. <https://mapa.wyniki.edu.pl>.
9. <https://pl.m.wikipedia.org>.
10. <https://poradnik.ngo.pl>.
11. <https://www.szkolnictwo.pl>.
12. Informacja na temat działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Gorzowie Wlkp. za okres I-XII 2018, 2019 i 2020 r.
13. Informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego w roku 2019 i 2020 na terenie Gminy Kłodawa.
14. Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Kłodawa za rok szkolny 2019/2020.
15. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
16. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
17. N. G. Pikuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020.
18. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok.
19. Oniszczyk J., Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy.
20. Program współpracy Gminy Kłodawa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art.3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2021 rok (Uchwała Nr XXIV/216/20 Rady Gminy Kłodawa z dnia 10 grudnia 2020 r.).

21. Raport o stanie gminy Kłodawa 2020.
22. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok.
23. Statystyczne Vademecum Samorządowca 2019.
24. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
25. Sytuacja na powiatowym rynku pracy wg stanu na dzień 31 grudnia 2017, 2018 i 2019 r.
26. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 794 z późn. zm.).
27. www.psychiatriapolska.pl.
28. Yaziji M., Doh J., Organizacje pozarządowe a korporacje.

VI. Spis rysunków, tabel, wykresów

1. Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Kłodawa na mapie powiatu gorzowskiego.....	17
Rysunek 2. Położenie gminy Kłodawa na mapie województwa lubuskiego.....	18
Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Kłodawa według klas wielkości (stan na koniec 2020 roku)	25
Rysunek 4. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Kłodawa alkoholu w latach 2018-2020.....	67
Rysunek 5. Elementy procesu planowania strategicznego	104

2. Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	8
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Kłodawa w porównaniu do powiatu gorzowskiego i województwa lubuskiego na przestrzeni lat 2018-2020	20
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 (w procentach)	20
Tabela 4. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych na 1000 ludności w gminie Kłodawa w porównaniu do powiatu gorzowskiego oraz województwa lubuskiego w latach 2017-2019.....	21
Tabela 5. Rodzaj prowadzonej działalności osób fizycznych w gminie Kłodawa (stan na koniec 2020 roku)	24
Tabela 6. Liczba uczniów szkół podstawowych, oddziałów i zajęć pozalekcyjnych w gminie Kłodawa w roku szkolnym 2019/2020	28
Tabela 7. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Kłodawa w porównaniu do powiatu gorzowskiego w 2020 roku	34
Tabela 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2018-2020	43

Tabela 9. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2018-2020	44
Tabela 10. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2018-2020.....	44
Tabela 11. Rodzaje świadczeń, z których korzystały poszczególne typy rodzin z dziećmi w 2020 roku	49
Tabela 12. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2018-2020.....	50
Tabela 13. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy Kłodawa w 2021 roku dotyczące rodzin	54
Tabela 14. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2018-2020.....	56
Tabela 15. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2018-2020	57
Tabela 16. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2018-2020.....	57
Tabela 17. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2018-2020	57
Tabela 18. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy Kłodawa w 2021 roku dotyczące osób z niepełnosprawnością.....	59
Tabela 19. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Kłodawa wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020.....	65
Tabela 20. Liczba uczestników nieustrukturyzowanych działań profilaktycznych w gminie Kłodawa na przestrzeni lat 2018-2020	66
Tabela 21. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Kłodawa dotyczące problemu uzależnień.....	70
Tabela 22. Dane statystyczne dotyczące grup roboczych w latach 2018-2020.....	73
Tabela 23. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020.....	74
Tabela 24. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Kłodawa dotyczące przemocy	76
Tabela 25. Liczba sędziwych starców, tj. osób powyżej 80 roku życia w gminie Kłodawa na przestrzeni lat 2018-2020	78

Tabela 26. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Kłodawa dotyczące osób starszych	81
Tabela 27. Udział bezrobotnych mieszkańców gminy Kłodawa zarejestrowanych w PUP w ogólnej liczbie ludności wg płci w latach 2018-2020 (w procentach), w porównaniu do powiatu gorzowskiego	85
Tabela 28. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Kłodawa w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2018-2020.....	86
Tabela 29. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Kłodawa oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu gorzowskiego i województwa lubuskiego na przestrzeni lat 2018-2020	87
Tabela 30. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Kłodawa dotyczące problemu bezrobocia	89
Tabela 31. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2018-2020.....	92
Tabela 32. Liczba osób korzystających ze świadczenia pieniężnego i niepieniężnego przyznanego w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2018-2020	93
Tabela 33. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Kłodawa dotyczące ubóstwa	94
Tabela 34. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Kłodawa dotyczące bezpieczeństwa publicznego	98
Tabela 35. Ramy finansowe Strategii	121
Tabela 36. Harmonogram wdrażania Strategii.....	122
Tabela 37. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych.....	125

3. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Kłodawa w latach 2018-2020.....	19
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Kłodawa na przestrzeni lat 2018-2020.....	19
Wykres 3. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie gorzowskim na przestrzeni lat 2018-2020 w porównaniu do województwa lubuskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)	22
Wykres 4. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w gminie Kłodawa w porównaniu do powiatu gorzowskiego oraz województwa lubuskiego na przestrzeni lat 2017-2019	22
Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2018-2020.....	23
Wykres 6. Ludność gminy Kłodawa według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku.....	26
Wykres 7. Liczba dostępnych miejsc oraz dzieci w przedszkolach publicznych na terenie gminy Kłodawa na przestrzeni lat 2017-2020	27
Wykres 8. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkolnictwa podstawowego na terenie gminy Kłodawa (w procentach) na przestrzeni lat 2017-2019	28
Wykres 9. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2020 roku uczniów z terenu gminy Kłodawa, powiatu gorzowskiego i województwa lubuskiego	29
Wykres 10. Liczba uczestników imprez kulturalnych na 1000 ludności w gminie Kłodawa, powiecie gorzowskim oraz województwie lubuskim w latach 2018-2020	31
Wykres 11. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w gminie Kłodawa, powiecie gorzowskim oraz województwie lubuskim w latach 2017-2019	32
Wykres 12. Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodawie na przestrzeni lat 2018-2020.....	41
Wykres 13. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Kłodawa w latach 2018-2020	42
Wykres 14. Wskaźnik deprywacji lokalnej na przestrzeni lat 2018-2020	42
Wykres 15. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w gminie Kłodawa, powiecie gorzowskim i województwie lubuskim na przestrzeni lat 2017-2019 (w procentach).....	43

Wykres 16. Powody udzielania świadczeń w 2020 roku (liczba rodzin).....	45
Wykres 17. Liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2018-2020	46
Wykres 18. Liczba małżeństw na 1000 ludności w gminie Kłodawa w porównaniu do powiatu gorzowskiego i województwa lubuskiego w latach 2017-2019	48
Wykres 19. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi.....	49
Wykres 20. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2018-2020	51
Wykres 21. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2018-2020.....	51
Wykres 22. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2018-2020	52
Wykres 23. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2018-2020 (w złotych)	53
Wykres 24. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020	56
Wykres 25. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2018-2020	64
Wykres 26. Średni dochód otrzymany z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przypadający na jednego mieszkańca w gminie Kłodawa i całej Polsce w 2020 roku	67
Wykres 27. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Kłodawa na przestrzeni lat 2018-2020	68
Wykres 28. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Kłodawa, województwie lubuskim i całej Polsce w 2019 roku	68
Wykres 29. Liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców pojazdów mechanicznych oraz innych niż mechaniczne w Gminie na przestrzeni lat 2018-2020	69
Wykres 30. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu przemocy w rodzinie na przestrzeni lat 2018-2020	72
Wykres 31. Liczba podjętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020	74
Wykres 32. Liczba stwierdzonych przestępstw oraz interwencji domowych związanych z przemocą w rodzinie na terenie gminy Kłodawa na przestrzeni lat 2018-2020.....	75

Wykres 33. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Kłodawa na przestrzeni lat 2018-2020	78
Wykres 34. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2018-2020	79
Wykres 35. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2018-2020	79
Wykres 36. Liczba osób korzystających z zasiłku pielęgnacyjnego przysługującego osobie, która ukończyła 75 lat na przestrzeni lat 2018-2020	80
Wykres 37. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2018-2020	80
Wykres 38. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2018-2020	84
Wykres 39. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2018-2020	84
Wykres 40. Mieszkańcy gminy Kłodawa zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2018-2020	85
Wykres 41. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2018-2020	92
Wykres 42. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2018-2020	93
Wykres 43. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2018-2020	94
Wykres 44. Liczba przestępstw stwierdzonych w gminie Kłodawa na przestrzeni lat 2018-2020	96
Wykres 45. Liczba przestępstw stwierdzonych na terenie gminy Kłodawa na przestrzeni lat 2018-2020	96
Wykres 46. Liczba interesantów w Punkcie Konsultacyjnym Dzielnicowych w gminie Kłodawa w sprawie udzielenia porady prawnej	97

ul. Dworcowa 9a/19
30-556 Kraków
tel. 12 39 50 665
fax. 12 427 21 41
email: biuro@oficyna-profilaktyczna.pl

